

FLACARA

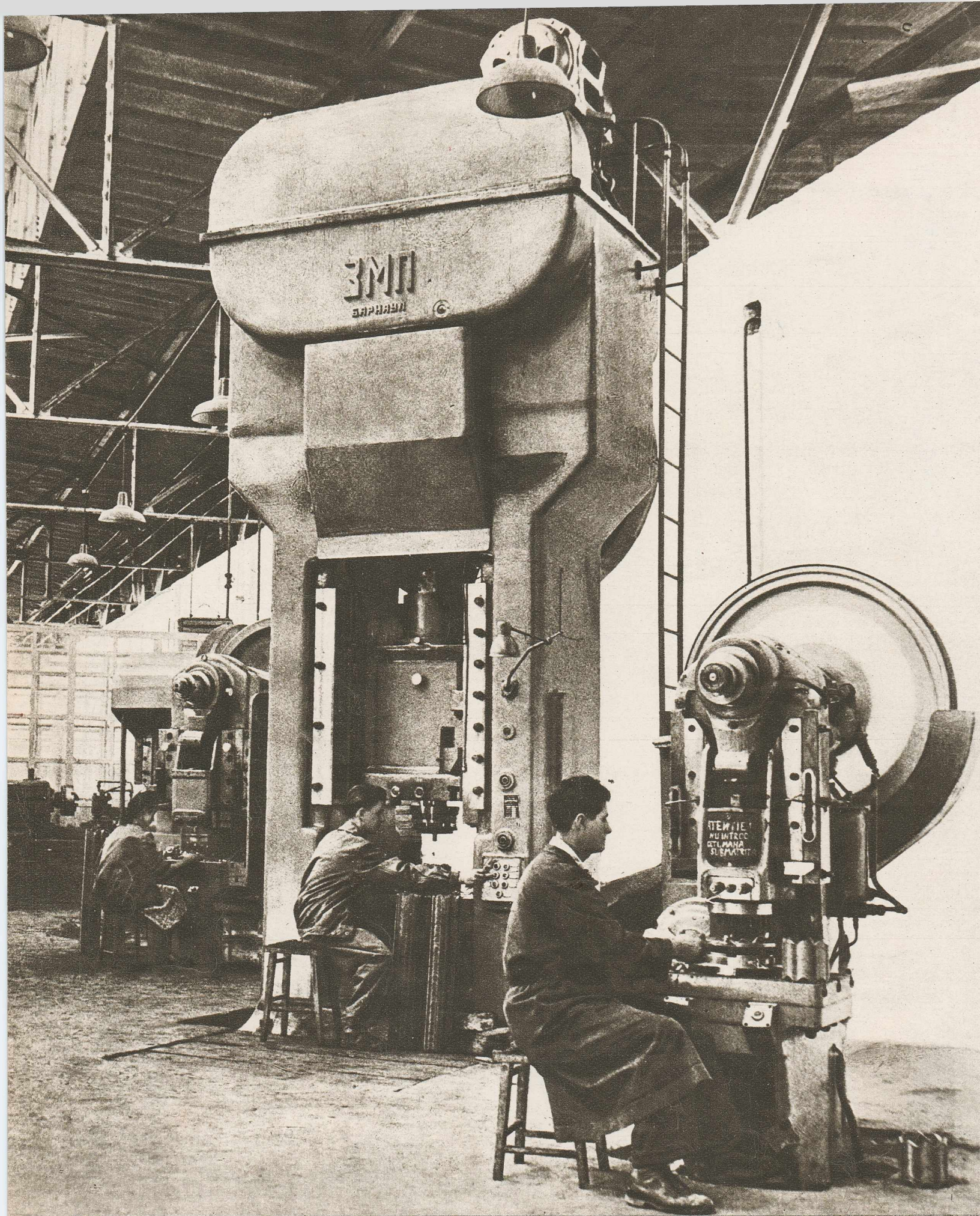
Nr. 7 (56) — 1 APRILIE 1955

Bib. C.

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Cu fiecare apăsare pe buton iese o nouă carcasă de rulment din această modernă presă verticală sovietică...

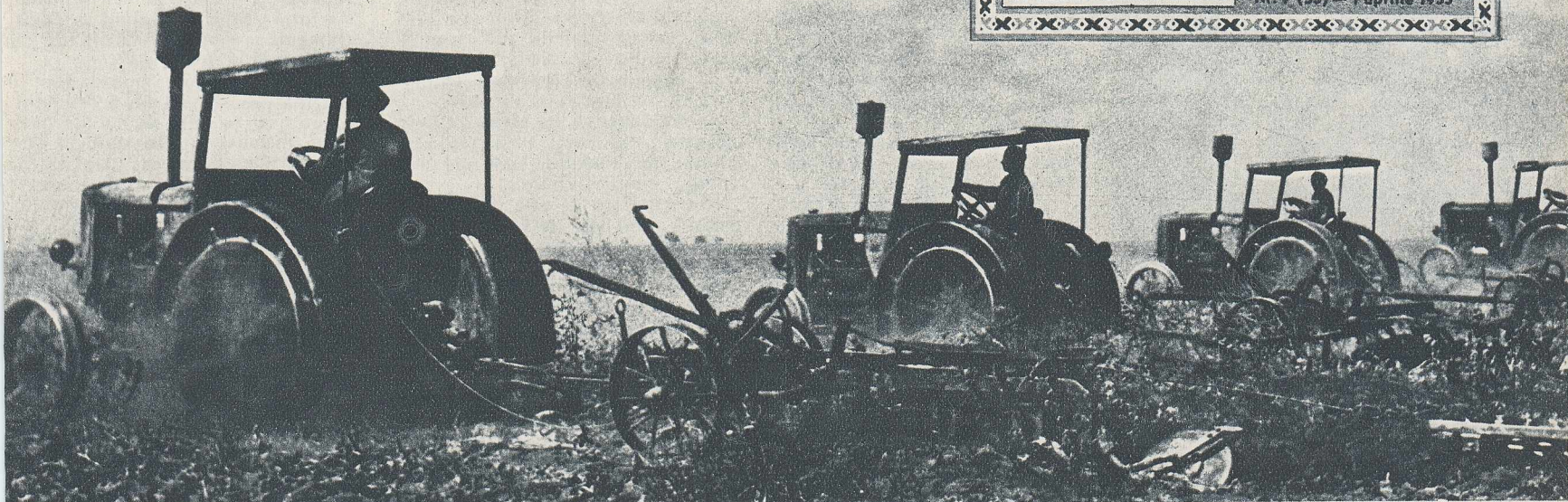
Fotografie de la fabrica de rulmenți din Moldova de A. Rozenhal

COPERTA I: Două generații. Nichita Mărgineanu, țaran muncitor din comuna Sucutard, reg. Cluj, care a obținut anul trecut o recoltă de 5.700 kg porumb la hectar, transmite experiența sa celor doi copii ai lui, Viorel și Maria.

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA a IV-a: Meșteșugarii cooperatori participă și ei la lupta întregului popor muncitor pentru construirea socialismului. În fotografie: utemistul Nicolau Dumitru, de la cooperativa meșteșugărească „Deșteptătorul”, lucrând la repararea unui teodolit.

Fotografie de F. BRANDRUP

PORNESC TRACTOARELE

Primăvara asta s-a strecurat hoște. A făcut să iasă colțul ierbii, dezmiardă ramurile copacilor și-i îndeamnă pe oameni să vorbească numai și numai despre ea.

La Zorleni e o forfotă plină de veselie. Azi pleacă din S.M.T.-ul de aci, la S.M.T.-ul din Bogdănești, rămas în urmă cu reparațiile, o echipă de zece oameni, să-i ajute pe cei de acolo. Pleacă și Gheorghe Țaga, și Olaru, și Gălan. Băieții s-au urcat pe platformă, inginerul mecanic s-a așezat alături de ei, motorul duduie și, în fluturări de mâini, pornesc „echipa fuiger”.

Și pentru că am vorbit de reparații, trebuie să facem de la început anumite precizări tehnice. Motoarele au o viață a lor, cercetată, studiată de specialiști. Ca să lucreze și să trăiască, trebuie să le îngrijești. Se spune adeseori: „a mărit viața tractorului cu 600 ore între două reparații”. Asta se cheamă că omul a avut grijă de motor, că a turnat motorina filtrând-o, că a gresat la timp, a curățit noroiul.

Cine s-ar fi apropiat, într-o seară de toamnă a anului 1954, de o tarla aflată nu departe de Sirbi, ar fi văzut, la lumina unui foc roșietic, un I.A.R. decapotat și un tractorist trebluind la motorul lui. Iar dacă ar fi zăbovit câțiva vreme și ar fi așteptat să-l vadă pe cel care lucra scoțindu-și nasul din motor, poate s-ar fi mirat recunoscând figura rumenă și părul lung al Tincăi Igescu. S-ar fi mirat, bineînțeles, ca om care nu-i de prin partea locului. Mai întâi, pentru că tractoristele brigăzii, Cristina și Georgeta — ca și șeful lor, Tınca — sînt vechi în meserie. În al doilea rînd, pentru că ele și-au întreținut mașinile mai bine decît alți tractoriști.

Vorbeam mai sus doar despre cel care „s-ar fi apropiat într-o seară de toamnă”, dar în orice seară a vreunei campanii, el ar fi găsit brigada de fete lucrînd la întreținerea mașinilor.

Iar hărnicia aceasta nu poate fi înțeleasă dacă-i cunoști numai pe cei din brigadă și nu-l cunoști

pe șeful ei. Și dacă amintim aici pe Tınca Igescu ca pe un șef bun — iar de alții va mai fi vorba — să nu-l uităm pe Vasile Vieru, care a reușit să „prăbusească” toate tractoarele din brigada lui, la Ghermănești. Numai ce-l vedeai netezindu-și părul, o mîină înfiptă în buzunar și hai prin sat, ca un cocoș. Veneau cei din secția politică, venea directorul; Vieru era gata să recunoască că a greșit, lăsa nasul în jos, apoi lua hoinăreala de la cap. Întîi a reușit să rupă prezonul la o bielă care a spart blocul motorului. Apoi au „căzut” și celelalte două tractoare. Cînd tovarășul Vasile Sterian a ajuns la brigadă, de furie n-a mai putut vorbi. Se oprise și privea la fața nepăsătoare a lui Vieru.

L-a chemat în vagonul-dormitor. A închis ușa. Vieru s-a înnegrit deodată.

— Ce vrei, măi? — a murmurat directorul, ca să nu strige. Ai omorît motoarele, mii de lei, ne-ai dat planul peste cap!... Măăă...

De ciudă, abia vorbea. „Mă rupe în bătaie”, s-a gîndit Vieru. Dar n-a pătît nici măcar atît! A tăcut, boțindu-și puțin fața, apoi și-a luat lucrurile și a fugit. A doua zi, Boghiu și Macovei sosiră din stațiune cu două KD-uri, reluă lucrul și-l terminară la timp.

„În clipa aceea — povestea apoi directorul — mi-am amintit de Makarenko, de palma pe care i-a dat-o lui Zadorov...”

Din campania de reparații

Campania de reparații n-a început la timp — în luna noiembrie încă se mai lucra pentru plan. Apoi, la începutul lui decembrie s-au reparat zece tractoare. Asta a fost salvarea. Pentru că pe urmă, unii tractoriști au plecat acasă de sărbătorile de iarnă și au uitat să mai vină. Macovei, Țaga, Olaru, Ghimpu și Florea au trebuit să lucreze singuri. Apoi, într-o bună zi, au apărut și ceilalți, grăbiți, de parcă i-ar fi gonit din spate primăvara: „Cînd începem? Cum? Cu ce șef? Cîți hantri?”

Să ieșim o dată la lucru!...” În sfîrșit, întorcîndu-se în stațiune, reparațiile au căpătat un ritm mai viu. De altfel, Zorleni-ul are acum un atelier nou, luminos și organizat, în care poți lucra în voie, nu ca în cel din anul trecut.

Țaga era tot frunte. Ritmul de lucru i-a cuprins și pe unii dintre

proaspeții absolvenți ai școlilor de tractoriști. Astfel, Alexandru Tilici a învățat într-o săptămînă să „facă” linii de arbori și să lucreze la mașina de ceticubare a pompelor de injecție.

În sfîrșit, fură gata motoarele KD-urilor și IAR-urilor, fură gata semănătorile și cultivatoarele, dar plugurilor le lipseau piese.

În 25 februarie încă nu le aveau. Nici pentru motoarele de irigație. Dar greul era trecut. De la atelierul central al hidrocentralei

După cursul teoretic are loc lecția practică, condusă de A. Adochiței, mecanicul-controlor.

Cînd se blochează lanțul macaralei n-ai vreme să stai mult pe gînduri. Milituță Malnar nu s-ar fi cățarat mai repede nici la o probă de G. M. A.

„V. I. Lenin” sosiseră o parte a motoarelor date acolo pentru reparat. Venise și cel de la Tecuci — mai prost lucrat.

Primăvara sosise cu adieri calde în S.M.T. și pe porțile cîmpilor, și pe cele ale atelierului, care terminase grosul reparațiilor. Rămăsese o codiță, cauzată de lipsa de piese, o codiță păcătoasă care te împiedica la tot pasul.

Dar de departe veneau atîtea arome nedeslușite, puțin ameli-toare, că nu se putea să nu rămii cu privirea atîntită în zare, spre dealurile umede și negre, și să nu te înveselești.

Cam la această vreme am sosit în Zorleni.

Comentariu critic

În camera de oaspeți ațîț focul într-o sobă mică de tablă, în care nu poți sufla prea tare, ca să nu i se boltească pereții.

Din camerele alăturate, dormitoare ale tractoriștilor, se aude o hărmălaie cumplită. Se povestesc glume, se rîde tare, mai răsună cite o bufnitură. Și, deodată, într-unul din dormitoare se face liniște. Cineva citește greoi, declamator. Se deosebește un cuvînt curios „bro-o-oclin”... Brooklyn! E „Domnișoara Woolworth”! Fata care, așezată în vitrină, ca un manechin, momeste clienții.

— Și de ce stă acolo, întrebă o voce.

— Să facă reclama.

— Și stă toată vremea? Nu se mișcă de loc?

— De loc — spune recitatorul.

— Încearcă numai să le pui așa pe fetele noastre! — se aude un glas fornăit. L-ar face pe burghez sarmale... Cu vitrina-n cap și p-aici țî-i valea...

Gălăgii de primăvară

Pe autorul comentariului l-am cunoscut a doua zi. E înalt, subțire, are o frunte albă, rotunjită pe margini, și un nas roșietic ce arată anume înclinație. Vorbește nițeluș gutural, fără modulații, „cu elocința unui robinet de apă caldă” — cum spunea Balzac — sau ca Tomazian, cum e mai modern. Este, însă, fără doar și poate, un mare povestitor. Amestecă imaginea colorată cu comentariul

sfătos: e ba hazliu, ba voit naiv, ba viclean, ba pocăit, vorbind cu o figură imobilă, cum au acei cîntăreți de balalaică ai căror obraji rămîn nemișcați în vreme ce degetele lor rup strunele.

O dată cu el, cu Vasile Giurgiucau, a mai venit și lăncu Vida, care e mecanic de sector. Pe cit e primul de sugubăt și o face pe spăsitul, pe atît e al doilea de închis și frămîntat.

Ei s-au cunoscut cu vreo șase luni în urmă — tractoristul și mecanicul de sector.

Primul își strîmbase plugul, lucrînd noaptea. Se dusese la vagon, lăsîndu-și tractorul în grija șefului de brigadă, și tocmai se întorcea fumînd, cînd a văzut un om mărunțel mergînd pe drum, cu niște fiare roșii în spinare. „Șine o fi piticu' ăsta, cu hiarele în spate?” — și-a spus Giurgiucau.

— Șine să te-ntrebe de-ngrijit, cînd scoteai hîrtioara scrisă și-i arătai: uită șinși sutii di hectărașe, uită șasi sutii de hăntrișori, arați, semănați, puricați, dezmiardați!...

— Vezi, vezi — spune încet Vida. S-a terminat cu asta.

Giurgiucau se mai alintă nițel. E și mai tînăr ca celălalt și a luat anul trecut steagul de fruntaș pe regiune și Medalia Muncii.

— Dumneata istorisești frumos — spun — dar cărți citești?

— Păi, cum să nu citeșc? Citeșc și asta... și cărți... și tot așa, citeșc, mai rășfoiesc, mă mai uit, învăț, omul trebuie...

Dar, înainte de afla ce „trebuie omul”, îmi iau îngăduința să-l întreb direct, și el spune că nu-i place să citească. Se plictisește. „Eh, bibliotecarule — spun în gînd — tovarășe Simion Octav, uite, dacă nu îndemni oamenii!”

— Dar dimineață ce păzeai în colțul casei? — întreb, amintindu-mi că-l văzusem nemișcat, pri-

lemne pe jos, ba și strănut. Sa se-nvețe cu somn puțin... sculat în zori... Astea toate gălăgii is de primăvară...

Fugarul

De la Bogdănești, din echipa trimisă să-i ajute pe cei de acolo, s-a întors Sterian Gălan. A fugit. Oamenii se string în jurul lui.

— Și cum a fost, mă?

— Rău. Camere bune. Dar o cantină proastă, să fie a dracului. Și un ceai pe care nici n-ați pune gura. Și mai era cite unul, că de-i ceream o piesă, zicea: „Da' ce, pe mine mă ajuți? Vezi-ți de treabă!”. Ei, dacă n-au nevoie de ajutor... M-am întors și gata!

După cîteva ore, apare la „Urzica” stațiunii o caricatură. Un tractor face semn cu mîna și strigă, iar un om, ducînd o sacoșă pe deget, merge repede, făcînd pe surdul.

— Ce te-ai apucat să-l desenezi? — îl ceartă Biclea pe caricaturist. Caricatura trebuie să-i roade

Să nu credeți că aci se face o probă de putere între tractoare. Are loc rodajul la rece.

„Piticu' cu hiarele” era Vida. De-abia numit mecanic de sector, găsise — controlînd brigăzile — plugul strîmb al lui Vasile. Săltase cele patruzeci de kilograme pe umăr și pornise, cale de doi kilometri, la fierăria din sat. Acolo, oamenii în sărbătoare; era cine mai știe ce fel de hram. Nu lucra nimeni. Nici cărbuni nu erau. Vida a tăiat lemne, a umflat foalele, a ciocănit, și după trei ore se întorcea, lac de sudoare și foarte mulțumit.

— Ei, că teribel mai ești, tovarășe! — a spus tractoristul. Eu... sînt Vasile Giurgiucau și-ți mulțămesc foarte mult. Ei, prieteni, ia veniți să vedeți minune!

— Bine, bine — a spus mărunțelul. Asta-i datoria mea. Lasă minunile, să nu te-apuče sara!...

Acum stau amîndoi în fața mea și zîmbesc de cele povestite.

— Da' grijă de mașină nu prea aveai — spune Vida, deodată serios. Întreținerea rămînea pe jos.

vind pesto cîmp vreme îndelungată.

Giurgiucau rîde.

— Era un băietan urcat pe un KD-eu reparat de mine. Voiam să văd: greșește? Imediat îl dădeam jos și ducam „roșorul” la loc.

— Și-i de mirare — spun — cite ai dumneata de istorisit, dacă nu citești. Și-apoi, vorbești pînă noaptea tîrziu și dimineața te scoli și prinzi a cotrobăi și a umbla...

— Asta e o metodă — spune el.

— Metodă?

— Dumneavoastră ați văzut acum că primăvara tot lipăie pe-aci primprejur. Da' băieții, mai ales de cînd s-au mai terminat reparațiile, s-au obișnuit la iernare. Dorm, și iacă se mai întind, și iar mai dorm. Și ca mîine, scoală-te la patru, culcă-te la zece. Ba mai ară și cite o noptișoară. Ei, lăsați pe mine, Giurgiucau! Îi țin de povești pînă le cade geană peste geană și adorm vorbind. Iar dimineață bocănesc, boncăluiesc, tușesc, scap

puținica conștiință de proaspăt absolvent, care se încapățînează să nu lucreze și să umble neîngrijit.

Dar caricaturistul nu-i răspunde.

La ședința care urmează, Gălan e de părere că s-a purtat „cinsti”.

— Cum?

— L-am ananțat pe tovarășul inginer că plec.

— Ei, și? Acolo, tot nouă au rămas, în loc de zece.

— Era greu...

— Era greu pentru toți. Ai fugit, și gata. Ne faci de ris. Omul se mai poate ascunde, pînă nu dă de greutate.

Pînă în urmă cu cîteva zile, Gălan trecea drept mecanic priceput, om de încredere. Priceput o fi, dar de fugit, a fugit.

Și el rămîne mai departe în atelier cu toate că oamenii îi spun să se întoarcă. Și e din ce în ce mai întunecat. „Îl fierbe ambiția” — spun tractoriștii.

S-ar putea ca din fiertura asta să iasă ceva bun.

Adleri

Cursurile profesionale, neglijate o vreme, se redeschid. În cantină, s-a pregătit o măsută acoperită cu hirtie roșie, se împart caiete și creioane, se afișează programul. După prima oră, fetele aduc ziare și-și învelesc caietele. Băieții privesc o vreme, glumind cu bunăvoie, apoi aduc și ei ziare și se pornește o întrecere veselă, școlărească.

Înainte de ora de practică, tractoristele ies în pragul vechii clădiri cenușii — reci și neprimitoare — și rămân în capul scării. De peste câmp, vine o boare caldă, care te îmbie să o aspiți deschizând buzele.

— Ce cald s-a făcut! — spune una din fete, înfiorându-se. Acum, numai să numărăm ceasurile, pînă om iese pe coclauri.

Rîde Tinca Igescu, descoperind un șirag de dinți albi și, sub puful ușor al obrazului, pielea îi se rumenește. Cristina Ene privește în zare, ridicîndu-și profilul

șenile se învîrt, neafundîndu-se în pămîntul negru și moale.

Macoveii

A venit azi Rotaru, președintele gospodăriei colective la care a lucrat Macovei și în campania de toamnă, să-l ceară și pentru cea de primăvară. S-au obișnuit cu el. Și moșnegii spun: „la uite, cum îi merge limba în gură!” L-au întrebat o dată:

- Ci fel di Costică ești?
- Cum ci fel?
- Cum fți mai spuni?
- Macovei.
- Tii, ca pe Macovei!
- Rîdeți di mini, oameni buni!
- Nu rîdem, flăcăule. Aici a fost cu agitația unul Macovei Ghiță cînd s-a făcut colectiva...
- Asta-i frati-meu, activistul.
- Bun, bun di tăt. El a fost cu noi la temelie, matali la păreți. O să fașem o casă bună, colectiva noastră cu familia Macoveilor.
- Și acum au venit să-l ceară. Dar

niți la practică, s-a mutat magazia de alimente, s-a făcut un alt club — cu dușumea cam urfă, dar luminos, cu fotomontaje și elemente decorative diferite.

Se lucrează și la o scenă de șase pe patru metri, cu cortină, culise, cușcă de sufler, becuri, decoruri și reflectoare. Pînă a începe, au fost discuții și văicăreli. S-a vorbit de economii, bani, forme, „avem altele pe cap”, „întîi producția”, „să ne gîndim bine”. Apoi, într-o zi, podiumul a fost gata și, cînd să se ridice panourile laterale, iar au fost „altele pe cap”, și lucrările s-au oprit.

Președintele comitetului de întreprindere și tovarășii din secția politică s-au obișnuit cu mijloace „economice”. Repetiții de jocuri pe sală, recitări în odaia comitetului de întreprindere. Și tocmai acum cînd a început să se lucreze scena și clubul e gata să găzduiască recenzii de cărți și concursuri de șah, în curte a por-

fire de gospodar răbdător și perseverent, nu uită să atragă atenția asupra lucrurilor mărunte, grijiului ca în acest tumult să nu se strice ceva, să nu se uite ceva.

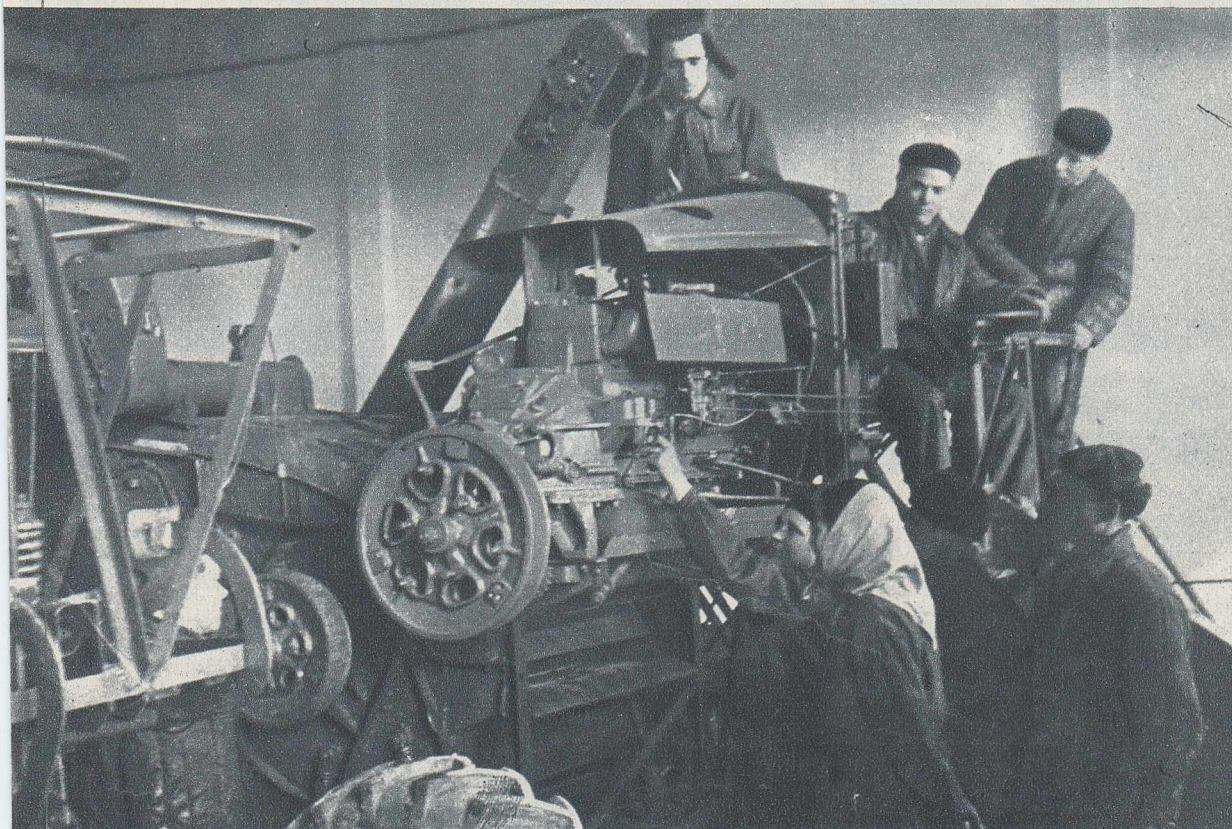
Se aude vocea nazalizată a lui Giurgiucaanu, care, prinzînd steagurile pe vagon, le vorbește: „Stați așa, frumușelelor. Vezi, vîntule, de stema aiasta, că se desprinde”.

Macovei pornește motorul, încordat, serios, dar trăgînd cu coada ochiului la cei care-l privesc.

Acum, se mai bate la repezeală cîte o scîndură vagoanelor-dormitor care n-au fost reparate la timp și așa cum trebuia.

Ciocănesc și tîmplarul, și tractoriștii. Cei care n-au treabă stau în fața mașinilor, buluc, încălzindu-și palmele la flăcările ce joacă deasupra unor bălțițe de motorină.

Curățate, lustruite, KD-urile strălucesc, aliniate bot lîngă bot. Steagurile încep să filfie.

Au sosit noile combine sovietice S4 și tractoriștii au și început să-și dispute titlul de viitor combinat.

spru, iar Georgeta Scutaru și-a ăsat capul pe spate, de parcă nu i-ar mai putea duce cozile grele; ar genele lungi îi tremură.

— Și Vasilica ce face? — întreabă deodată Tinca.

Vasilica e soția lui Sterian Gălan, el fugit de la Bogdănești. Pînă ieri anul trecut era și ea pe tractor. — a măritat, a născut și are acum n băiat de peste trei luni.

— Zicea că rămîne pe lîngă asă — spune Cristina — și copilul... și alte... Da? am fost ieri e la ea. Stătea cu nasul în geam se uita... Zic: „Ce faci?” „Ascult” — spune. „Ce?” „Da? tu n-ai?” — auzea o bătaie de „KD”-eu. „Și?” — Cum, și? Dacă Sterian nu mă usă, eu tot mă duc. Tare mi-i or de dealurile astea!...

— E bine pe dealurile astea — spune Tinca, respirînd adînc. Georgeta tace și numai privirea ochilor umezi, înnegurați, arată că în ipă asta coboară un clin deluros, volanul unui KD-eu ale căru

dînsul a fost repartizat la Benca. El și acolo a mai lucrat, dar desigur că i-ar fi plăcut aici mai mult. Însă de multe ori, repartizările astea sînt motivate numai de imediate cerințe tehnice, ori sînt învăluite într-un mister care se lămurește de-abia spre toamnă, cînd se spune: „deh, nu putem să avem chiar capul la toatel!”

Constantin Macovei vorbește repede, repede, mai înghite cîte o vorbă, mai strîmbă una, și spune tot ce are pe suflet, simplu, deschis, și, cu toate că vrea să pară nepăsător, se vede că e mîndru și de frațele activist (azi ofițer) și de alți frați „toți ridicați politic pe care n-am să-i fac de rîs tocmai eu”.

Înaintea plecării

Anul trecut s-a transformat Colțul Roșu în dormitor. Fusese o mare și bruscă nevoie de paturi. Apoi, nu s-a mai interesat nimeni de un nou Colț Roșu și abia acum, cu ajutorul elevilor tractoriști ve-

nit o forfotă grozavă care-i face pe oameni să uite nu numai podiumul scenei, dar să părăsească și atelierelor, remizele. Se scot KD-urile — „roșioarele astea cu șenile” — cum spune Giurgiucaanu — se aduc steaguri, tablouri.

Directorul și inginerii fac cunoscute locurile de muncă ale brigăzilor și mașinile tractoriștilor. Brigăzile respective încep să curețe vagonul, fug la magazie, cară căldărușe și pîlnii, cearșafuri, pături, biblioteci volante.

Tovarășul Iorgu Dorin, șeful secției politice, calm, sfătos, trece de la un tractor la altul, glumește, își amintește de cîte o întîmplare. Toți activiștii secției au fost mai toată vremea plecați pe teren, pentru a sprijini alegerile în gospodăria colective și întovărășiri, și cît au stat în stațiune, de-abia au apucat să ajute munca culturală. Acum, iureșul și veselia plecatului i-a cuprins și pe ei.

Inginerul agronom, „Dragomir,

Inginerul Dragomir — responsabilul cursurilor profesionale, controlînd caietele.

Motoarele s-au încălzit, duduitor lor se aude mai slab, regulat, eșapamentul nu mai scapă abur albicios. Și, deodată, o șenilă prinde să se învîrtească, tractorul se rotește încetișor și pornește spre poartă. A pornit primul KD.

Mulți înghit în sec. E greu să-i vezi pe alții plecînd înaintea ta. Și vîntul, vîntul ăsta care vine dinspre dealuri, dinspre câmpii!... Ei, de-ai putea să simți zvicnitura plugului înfigîndu-se adînc, adînc, răsturnînd brazda, să simți vibrația manetei, vibrația mașinii!...

— Lasă, că vă prindem din urmă — spune Costică Macovei, încet, ca pentru el.

Și în ochii tuturor citesc același lucru: „Numai de-ar porni mai repede, mai repede, mai repede!...”

C. COMAN

Fotografii de A. MIHAILOPOL

PACEA VA BIRUI

Au trecut șase ani de la organizarea mișcării mondiale pentru apărarea păcii. În acest timp, mișcarea a crescut, luând proporții uriașe. Iată, drept pildă, țara noastră: de la un mic număr de comitete și câteva sute de mii de aderenți, astăzi numărăm milioane de luptători activi pentru pace. Alături de sutele de milioane de oameni de pretutindeni, care luptă pentru aceeași cauză, poporul nostru este mândru că face parte din invincibila armată a păcii.

Acum șase ani, când a răsunat pentru prima dată, la Congresul de la Paris—Praga, cuvântul delegaților a 600 de milioane de oameni, forțele întunecate ale războiului au înconjurat cu tăcere, și chiar cu ironie, lucrările Marii Adunări a Popoarelor. Se părea că au dreptate, întrebându-se ce pot face savanții, artiștii, muncitorii și țărani, care n-au nici bombe, nici coaliții militare și capital, împotriva unor forțe care dispun, pentru scopuri militare, de cea mai mare parte a bugetelor țărilor lor.

Și, totuși, partizanii păcii au pornit lupta, cu îndrăjire și curaj, împotriva acelor care pregătesc războiul. Milioane și milioane de oameni și-au spus cuvântul, din casă în casă, de la om la om. Popoarele lumii au devenit o uriașă forță în lupta pentru pace.

S-a constituit Consiliul Mondial al Partizanilor Păcii, s-au ținut succesiv congresele mondiale la Paris și Praga, în 1949, la Varșovia în 1950, la Budapesta în 1953. Aceste congrese au făcut să apară în arena politică a lumii un factor nou. S-a putut vedea

de acad. Șt. MILCU

membri al Comitetului permanent pentru apărarea păcii din R.P.R.

că popoarele au încetat de a mai fi pasive în problema păcii și a războiului. Acest fapt nou a fost lapidar formulat de I. V. Stalin, prin cuvintele, care și azi răsună ca o vibrantă chemare la luptă

dirză pentru zădărnicierea unui nou război: „Pacea va fi menținută și consolidată dacă popoarele vor lua în propriile lor mâini cauza menținerii păcii și o vor apăra pînă la capăt”.

Milioanele de semnături puse pe Apelul de la Stockholm, împotriva armelor de exterminare în masă, au frînat folosirea acestor arme în Coreea. Așa s-au împlinit cuvintele profetice ale lui Joliot Curie, rostite la deschiderea primului Congres Mondial: „Va trebui să țineți seama de noi!”

Fiecare din congresele și sesiunile Consiliului Mondial al Păcii a însemnat un pas înainte făcut de forțele păcii și o înfrîngere a forțelor agresive.

Să ne reamintim de Apelul pentru pacea lumii, din decembrie 1949; de Apelul de la Stockholm, din martie 1950, pentru interzicerea armelor de exterminare în masă; de manifestul și rezoluțiile Congresului de la Varșovia din 1950, referitoare la definirea agresiunii și la interzicerea armelor atomice pentru dezarmare și dezvoltarea relațiilor economice și culturale de rezoluțiile sesiunii de la Berlin din februarie 1951, referitoare la soluționarea pașnică a problemei germane, japoneze și coreene și lupta pentru pace în toate țările dependente și colonii; de sesiunea de la Viena, din noiembrie 1951, în care s-au lansat Apelul către O.N.U. și către popoarele lumii și rezoluțiile privitoare la dezarmare, la încheierea unui Pact între cele cinci mari puteri, la problema germană și la relațiile culturale; de sesiunea de la Oslo

Asia luptă pentru pace. La unul din mitingurile populare din China, o studentă mongolă exprimă cu înflăcărare hotărârea popoarelor Asiei de a bara drumul războiului.

din martie-aprilie 1952, în care s-a lansat Apelul împotriva războiului bacteriologic; de sesiunea de la Berlin, din iulie 1952, în care s-au votat rezoluții pentru încetarea războiului din Coreea și împotriva remilitarizării Germaniei; de sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Budapesta, din iunie 1953, în care s-a elaborat declarația cu privire la deschiderea unei campanii mondiale în favoarea tratativelor; de sesiunea de la Stockholm, din noiembrie 1954, în care s-au examinat problemele privind securitatea popoarelor Europei, Asiei și Americii Latine, precum și problemele dezarmării și interzicerii armelor de exterminare în masă.

Dar cine ar putea uita oare momentul istoric al lansării vibrantei chemări a sesiunii de la Viena a Biroului Consiliului Mondial al Păcii împotriva pregătirii războiului atomic.

Cu nobilă emoție, întreaga omenire iubitoare de pace a îmbrățișat Apelul de la Viena, iar amploarea fără precedent pe care a căpătat-o actuala campanie mondială pentru stringerea de semnături pe acest Apel glăsuiește despre răsunetul puternic pe care l-a avut în inimile oamenilor chemarea la mobilizarea tuturor forțelor păcii, pentru zădărnicierea noulor crime împotriva umanității, puse la cale de atomiștii războinici din S.U.A. și de complicii lor.

Mișcarea pentru pace a reușit să zguduie conștiința a milioane de oameni până deunăzi indiferenți, să-i solidarizeze în lupta comună pentru neutralizarea forțelor care pregătesc războaiele de exterminare și cotropire. Mișcarea popoarelor pentru pace a devenit o forță puternică prin extensiunea și numărul participanților, a devenit cea mai uriașă mobilizare umană a timpurilor noastre.

Această forță a împiedicat folosirea armei atomice în Coreea, a contribuit la încheierea armistițiului în Coreea, a pus capăt războiului din Vietnam, a împiedicat izbucnirea unor noi războaie în diferite puncte ale globului, într-un cuvânt, a ținut și ține în frâu pe aventurarii imperialiști cuprinși de delirul războiului atomic.

Forțele păcii au învins și atunci când ele nu erau așa de mari și puternice cum sînt astăzi. Și cu cât cresc aceste forțe, cu atât mai puține perspective au cercurile agresive imperialiste de a-și înlăptui planurile nebunești.

Acum, mai ales, fiind în arena mondială și în ce privește armele nucleare superioritatea se află de partea Marii Uniuni Sovietice, când s-a prăbușit șantajul atomic practicat de militaristii americani, acum, mai mult ca oricînd, devine limpede pentru orice om cu judecată că există o forță cu mult mai puternică decît armele morții: *voința popoarelor*; că există o armă mai puternică decît cea mai perfecționată bombă cu hidrogen: *lupta unită a popoarelor împotriva celor care vor să azvîrle omenirea în prăpastia unui nou război pustiitor.*

Voința popoarelor, lupta lor activă sînt în stare să impună pacea, să asigure triumful luminoaselor idei ale menținerii păcii și colaborării internaționale.

Marile idei conducătoare ale mișcării pentru pace sînt, în același timp, obiective ale politicii externe a țărilor pașnice. Mișcarea pentru pace a promovat idei clare

și simple, care corespund realității și adevăratei aspirații ale popoarelor. Sînt unanim cunoscute principiul rezolvării pașnice a problemelor litigioase pe calea tratativelor, ideea posibilității coexistenței pașnice a statelor cu sisteme sociale diferite, principiul neamestecului străin în treburile interne ale statelor, ideea dezarmării treptate, a interzicerii războiului atomic, chimic și bacteriologic.

Politica externă a Uniunii Sovietice și a țărilor demo-

ratificării acordurilor de la Londra și Paris, împotriva reinarmării Germaniei occidentale, împotriva planurilor de incendiere a Asiei, împotriva amestecului străin în problemele naționale sau politice ale statelor, împotriva războiului atomic, pentru dezarmarea treptată și pentru utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare.

Mișcarea pentru pace a ridicat un val de pe mîntea a milioane de oameni în ce privește problemele păcii și ale războiului. Ei

rarea păcii și înțelegerii între popoare.

★

La chemarea lansată în numele acestei nobile acțiuni, încă de la începutul mișcării pentru pace, am ieșit din izolarea muncii mele în laborator și clinică; am participat la multe acțiuni ale partizanilor păcii și am luptat, după puterile mele, pentru ideea prieteniei între oameni și popoare, care a frîmțat mințile și a făcut să bată inimile celor mai buni oameni de-a lungul secolelor și mileniiilor.

Sensul adînc al activității creatoare a unui om de știință și a unui medic a devenit pentru mine mai clar și mai imperativ. Am cunoscut în mișcarea pentru pace oameni de seamă, iluminați ai dragostei de oameni. Înfașșurări ale vieții obișnuite au căpătat noi înțelesuri și alte dimensiuni.

În zilele ultimei sesiuni de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii (noiembrie 1954), la care am participat ca membru al delegației romine, drumul spre sala reuniunii trecea prin aleile grădinii zoologice a orașului. Cu cîtă bucurie simplă și prospețime răsunau vocile copiilor suedezi care priveau acolo diferitele animale! Cu cîtă emoție am privit mamele care învățau copiii să hrănească din palmă vrăbiile guralive și lacome! După asemenea priveliști, intram cu mai multă hotărîre și însuflețire în ședințele noastre de lucru. Într-un fel, noi luptam pentru ca și mamele, și copiii suedezi să se poată bucura de viață, așa cum trebuie să se bucure toate mamele și copiii din toate țările.

Tot în acea grădină — în Djurgården — am privit lupii liberi și ne-am înfricoșat. De fapt, erau frînați de șanțuri și valuri de pămînt. Fiarele ne priveau plictisite și se agitau neputincioase...

Mișcarea mondială pentru pace a făcut ceva asemănător în calea războiului. A ridicat, ca un val uriaș, conștiința omenirii în fața agresorilor și a oprit mîinile ucigașe care amenință viața noastră pașnică și existența speciei noastre.

Marele savant francez Fr. Joliot-Curie, președintele Consiliului Mondial al Păcii, semnînd primul Apelul de la Viena împotriva pregătirii unui război atomic.

crat-populare este bazată tocmai pe ideea necesității și a posibilității coexistenței pașnice între statele capitaliste și cele socialiste.

Coexistența pașnică conduce la adoptarea ideii reglementării pe calea acordurilor a problemelor în litigiu și renunțarea la forță sub orice formă. Aplicarea acestui principiu la conferința de la Geneva a dus la încetarea războiului din Vietnam și la o oarecare înviore a relațiilor economice și culturale între țările din apus și răsărit.

Dar numai enunțarea ideilor clare și corespunzătoare realităților nu soluționează problemele. Orice om care iubește cu adevărat pacea trebuie să știe că, pentru a învinge forțele agresive, este nevoie să lupte, pentru ca ideile păcii, să cuprindă conștiința tuturor oamenilor cinstiți și să se transforme în acțiune. Iată de ce în aceste zile, sute de milioane de oameni, din toate țările, semnează cu însuflețire Apelul de la Viena și își intensifică lupta împotriva

și-au dat seama că războiul nu este o fatalitate. O nouă forță, de proporții uriașe, însuflețește marea armată a păcii: conștiința solidarității umane pentru apă-

Prezidiul sesiunii de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii (noiembrie 1954). De la stînga la dreapta: Ilya Ehrenburg (U. R. S. S.), Jean Lafitte (Franța), Jiichiro Matsumoto (Japonia), Sven Hector (Suedia), Duncan Jones (Anglia), James Endicott (Canada).

În fund se vede corpul principal al noii clădiri și chiar din aspectul său exterior se poate bănui marea capacitate a acestei fabrici. E o clipă de răgaz — cauzată de venirea fotografului — și inginerii sovietici și români, care au lucrat pe șantier, stau de vorbă, așteptând țâcănitul aparatului foto. Ca de obicei când se întâlnesc cu specialiștii sovietici, inginerilor români care au studiat în U.R.S.S., li se înprospătează amintirile despre Moscova și Leningrad, despre fabricile vizitate, despre marile șantiere, și, uneori, de prin buzurare apar fotografii cu date: „14. II. Kazan“, „25. IV. Leningrad — Ermitaj împreună cu Colea și Viktor“. De astă dată, tinerii noștri ingineri vor nota: „Amiază însorită, iarna 1955, împreună cu tovarășii Pokrovski, Racenko, Karasev. Înainte cu șase luni de darea în folosință a fabricii de penicilină.“

FABRICA DE PENICILINA

Text de C. CONSTANTINESCU

Fotografii de M. IVANCIU

S-a terminat montarea robuștelor pompe sovietice de vacuum. Ele vor realiza un vid puternic, necesar procesului de producție a penicilini. Ca și restul aparatelor acestei fabrici, pompele de vid sînt comandate automat și numai introducerea curentului electric la tablou lipește pentru ca funcționarea lor să poată începe.

Corpuri de clădiri înalte, la roșu, și în jur dealuri molcome, pe care primăvara timpurie a făcut să apară colțul terbiit.

Departa de vulețul orașului, s-au înălțat aici, masive, zidurile fabricii de penicilină.

Autoclave uriașe, fermentatoare, care străbat etaje, o mulțime de aparate care fac trecerea între laborator și fabrică — toate importate din Uniunea Sovietică — au și fost montate.

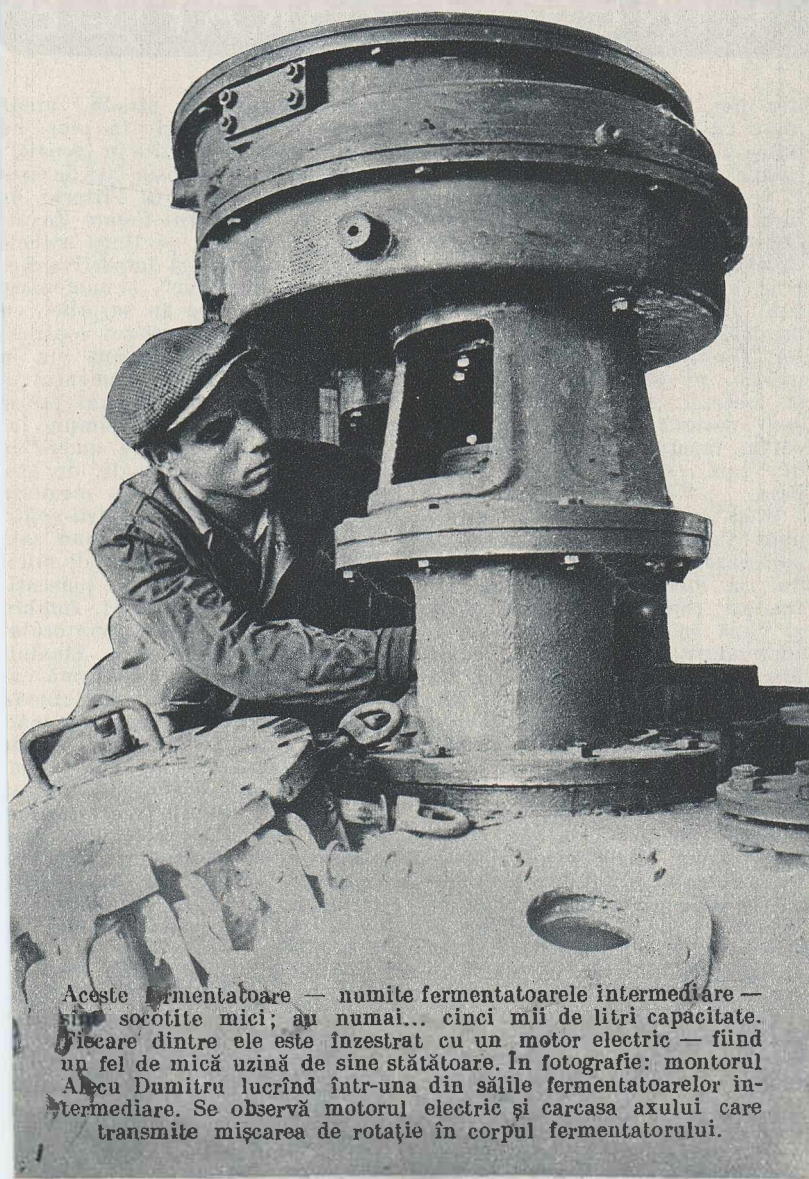
S-a lucrat și iarna, făcîndu-se o încălzire provizorie; și, în vreme ce crivățul șuiera afară, montorii munceau în marile hale, nestîngheriți. Dacă, în timpul construcției, șantierul a necesitat un număr foarte mare de muncitori, cînd va fi gata, fabrica aceasta va funcționa cu o mîna de tehnicieni, de calificare superioară, special instruiți, care vor dirija operațiunile mecanic și electric, cu ajutorul tablourilor de comandă, al manetelor, butoanelor.

În pragul toamnei, se vor face probele tehnologice, apoi producția va porni în plin, furnizînd uriașe cantități de antibiotice, atîi de necesare apărării sănătății poporului.

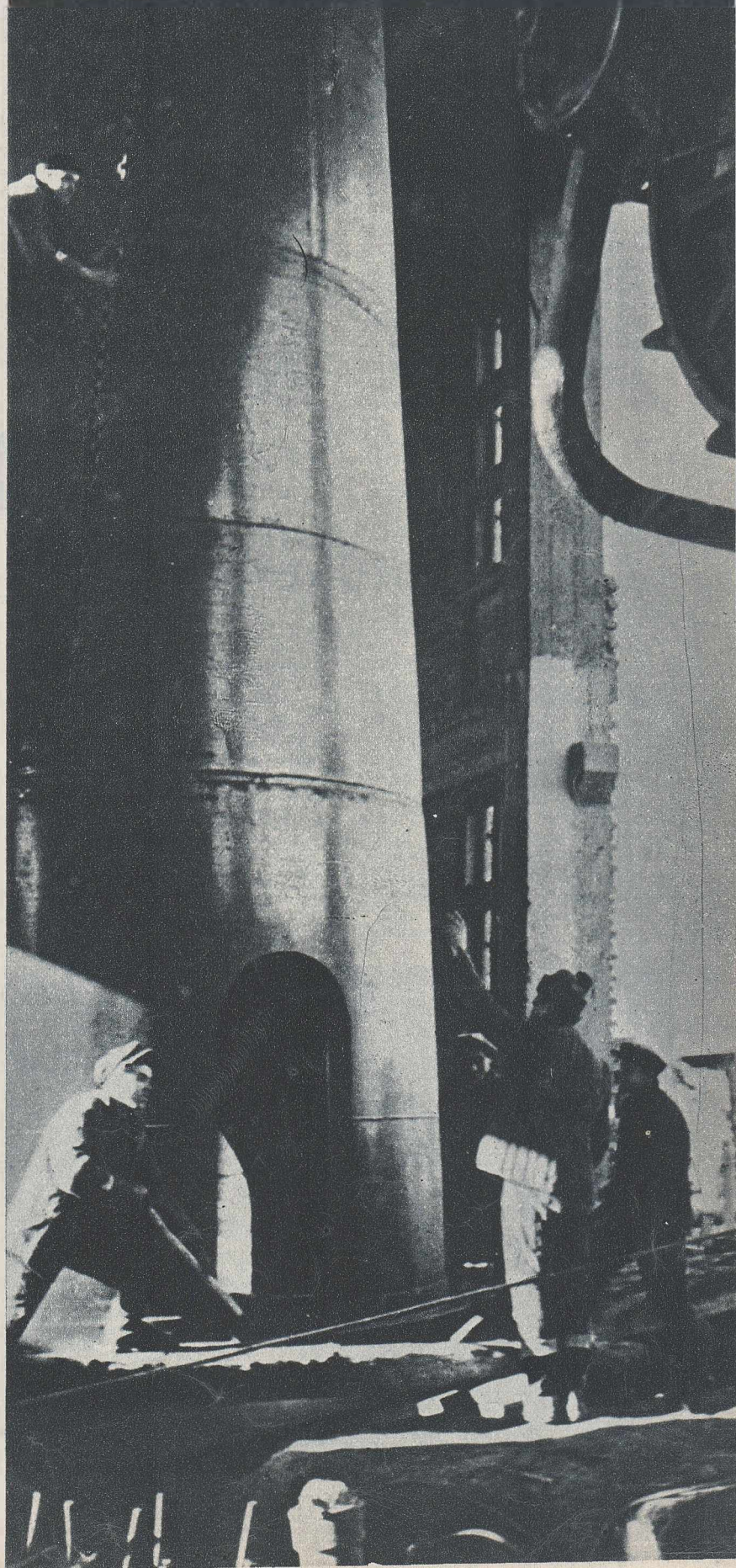

Pregătirea culturilor, asigurarea funcționării vivariumului, circuitul lichidelor, închiderea fiolelor, funcționarea laboratoarelor, a frigiderele etc. — toate acestea cer un mare consum de energie. Pompele de diferite tipuri vor realiza nu numai subpresiuni, ci și suprapresiuni. Iată, în fotografie, montarea unui modern compresor de amoniac.

Aceste fermentatoare — numite fermentatoarele intermediare — sînt socotite mici; au numai... cinci mii de litri capacitate. Fiecare dintre ele este înzestrat cu un motor electric — fiind un fel de mică uzină de sine stătătoare. În fotografie: montorul Alec Dumitru lucrînd într-una din sălile fermentatoarelor intermediare. Se observă motorul electric și carcasa axului care transmite mișcarea de rotație în corpul fermentatorului.

Sînt pe acest șantier oameni care au făcut montaj la fabrica de praf de lapte de la Remetea, la Tunel-Intrare la Hidrocentrala „V.I. Lenin”, au montat compresoare, au lucrat la termocentrala Doicești, la „Electromontaj”, au lucrat în Ardeal, Muntenia, Moldova. Dacă veți urmări pe hartă drumul parcurs de acești montori veți avea o imagine asemănătoare cu aceea a hărților de descoperiri geografice — numai că aici punctele vor oglindi rapida dezvoltare a industriei Republicii. Montorul trebuie să rezolve zilnic probleme noi. Iată-l pe Traian Constantinăescu și membrii echipei lui, așezînd „în picioare” unul dintre uriașele fermentatoare cu ajutorul cărui se va prepara prețiosul antibiotic.

ACTUALITĂȚI TEATRALE...

„DON CARLOS”

PE SCENA TEATRULUI MUNICIPAL

La peste un deceniu de când pe scena Naționalului au trăit, prin arta unor mari actori ca N. Băltățeanu și Al. Critico, neuitații eroi din „Don Carlos”, valorosul colectiv al Teatrului Municipal prezintă din nou publicului bucureștean marea piesă a lui Schiller. El cinstește astfel — ca și multe alte teatre din țară — comemorarea a 150 de ani de la moartea lui Friederich Schiller, organizată în întreaga lume datorită inițiativei Consiliului Mondial al Păcii.

În centrul acțiunii acestei piese se află povestea de dragoste a lui Don Carlos, fiul regelui Filip al II-lea al Spaniei, pentru Elisabeta, fiica lui Henric al II-lea, monarhul Franței. Don Carlos și Elisabeta fuseseră logodiți, dar, din motive politice, Filip al II-lea desface logodna și se căsătorește el cu Elisabeta. Schiller folosește această intrigă romantică pentru a-și exprima ideile sale progresiste în luptă cu obscurantismul și fanatismul religios care dominau în

acea epocă. În piesă apar câteva figuri luminoase, care luptă cu pasiune pentru înfăptuirea țelului lor. Este vorba de Don Carlos (Fory Etterle), marchizul de Posa (Septimiu Sever), regina Elisabeta (Clody Berthola).

Filip (Toma Dimitriu) este tipul monarhului despot, dominat, la rindul său, de inchiziție, reprezentată în piesă de călugărul viclean și intrigant Domingo (Mircea Balaban).

În concepția directorului de scenă W. Siegfried, este valorificat conținutul progresist al piesei — spre deosebire de anterioarele spectacole, în care s-au accentuat mai mult aspectele romantice ale acțiunii — adevăratele intenții ale lui Schiller fiind astfel limpede dezvăluite.

Conținutul de idei al piesei „Don Carlos”, ce se desprinde din învelișul romantic al acțiunii, înscrie această operă de valoare în patrimoniul dramaturgiei clasice universale.

Scena din piesă: Clody Berthola (regina Elisabeta) și Fory Etterle (Don Carlos).

...ȘI CINEMATOGRAFICE

„SCIUSCIA”

În primii ani de după război, pe străzile orașelor italiene, soldații englezi și americani din armata de ocupație se adresau micilor lustragii, cu expresia: „shoeshine!”. Adică: „lustruiește-mi, ghetele”. De aici s-a născut numele „Sciuscia”, pe care-l poartă și eroii filmului realizat în 1946 de Vittorio de Sica.

Filmul „Sciuscia” este închinat copiilor italieni și problemei educării acestora, într-un moment de

acută criză pe care o străbate Italia. Ca și în filmul maghiar „Undeva în Europa”, eroii filmului lui de Sica sînt copiii hoinari ce vagabondează pe străzile orașelor ruinate de bombardamente, recurgînd la orice numai ca să-și poată asigura chiar și o existență mizeră.

Giuseppe și prietenul său, eroii principali ai filmului, sînt și ei niște „sciuscia”, niște mici lustragii. Visul lor e să-și cumpere un cal, cu care să se plimbe afară

din oraș. Niște cunoscuți îi momește cu o afacere, din care ar putea câștiga suma ce le este necesară ca să-și cumpere calul. E vorba să plaseze câteva pături furate de la armata americană. Copiii, tentați, primesc și se duc cu păturile la o ghicitoare, căreia i le vînd pentru cîteva mii de lire. Dar imediat apar în casa prezicătoarei și cunoscuții copiilor. Dîndu-se drept inspectori de poliție, ei percheziționează casa și confiscă „obiectele delictive” pe care, desigur, le vor revinde altcuiva, repetînd această înscenare din care cîștigau atît de lesne bani.

Cînd înțelege că a fost victima unei înșelătorii, ghicitoarea se adresează poliției și cercetările duc la identificarea micilor infractori, care sînt arestați a doua zi după ce-și cumpăraseră calul. Încercînd să-și revindă calul, încredințându-se în promisiunea ce le fusese făcută, că „orice s-ar întîmpla, dacă își țîn gura, persoane influente îi vor scăpa”, cei doi „sciuscia” nu vor să destăinuie numele celor cărora le-au servit ca unelte.

Copiii sînt trimiși la o școală de corecție. De acum încolo, ei își vor petrece zilele între zidurile îngrozitorului stabiliment, chinuți, pe de o parte, de metodele de „educație” ale dirigîntilor, pe de altă parte, de dorul de libertate și de dorul calului lor, pe care-l lăsaseră la un țaran.

Filmul „Sciuscia”, unul din cele mai dramatice filme pe care le-a produs cinematografia realistă italiană după război, înfățișează în continuare viața în școlile de corecție, unde copiii sînt striviți moralicește, iar după ce ispășesc o pedeapsă de cîteva ani, sînt din

nou azvîrliți în stradă, pradă aceleiași mizerii și, în plus, cu cîteva vicii dobîndite în „școală”.

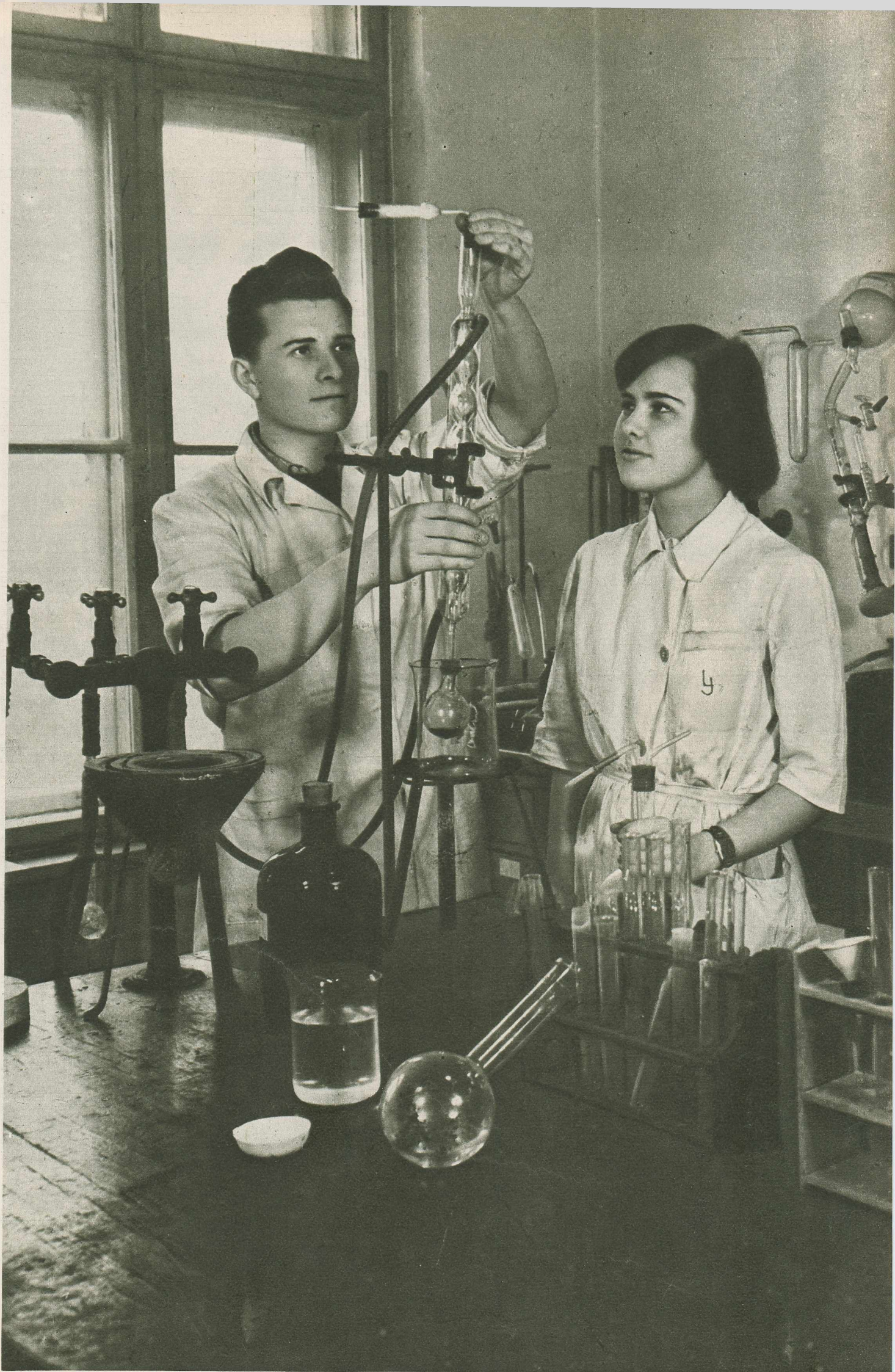
Animați de dragoste față de eroii filmului lor, regizorul Vittorio de Sica și scenaristul Cesare Zavattini au realizat, pe lângă scenele de puternic protest împotriva metodelor „educative”, și numeroase momente în care au surprins, cu desăvîrșită artă, sufletul copiilor. Rămîne pentru totdeauna viu în mintea spectatorilor momentul în care Giuseppe și prietenul lui se plimbă călare, pe o cîmpie înșorită, cu pelerine pe umeri ca niște cavaleri medievali, de asemenea se întipăresc în memoria spectatorului scena arestării copiilor și cea a procesului, cînd sala tribunalului este invadată de mici lustragii, prietenii celor judecați.

Din păcate, sfîrșitul sumbru al acestui film lasă spectatorului o impresie apăsătoare. Finalul specific zavattinian, confirmă cu vintele pe care le-a spus cîndva scenaristul. Cesare Zavattini mărturisea că nu-i plac decît filmele în care scenariul nu pune o concluzie, în care drama se continuă în sală, în inimile spectatorilor. Ca și „Sciuscia”, celelalte filme realizate de Zavattini în colaborare cu Vittorio de Sica — „Hoții de biciclete” și „Umberto D” — se termină printr-un semn de întrebare.

„Sciuscia”, primul film realizat după război de Vittorio de Sica anunță calitățile ce s-au dezvoltat mai tîrziu în creația marelui regizor italian: simplitatea în compoziție, grija pentru amănuntul artistic, compoziția plastică a cadrelor și poezia cu care învîluie micile întîmplări zilnice, viața oamenilor simpli.

Scenă din filmul „Sciuscia”

Va reuși oare experiența? Studenta Laczka Judith, din anul IV al Facultății de chimie a Universității „Bolyai” din Cluj, urmărește cu atenție sinteza organică la care lucrează preparatorul Vodnar Ioan.

Fotografie de M. Mayer.

Priviți obrajii acestor copii, îmbujorați de razele jucăușe ale soarelui și de bucuria de a fi din nou în parcurile atât de dragi lor! Nu este oare cea mai bună dovadă că a sosit primăvara?

MAIAKOVSKI

— 25 DE ANI DE LA ÎNCETAREA DIN VIAȚĂ A POETULUI —

AMERICANII SE MIRĂ...

Scrutînd
de pe-al ei fărîm, din depărtare,
sovietele,
de parcă le-ar mînce —
și ridicîndu-se-n vîrf de picioare,
făr-a clipi,
America privește
prin ochelarii-i strașnici de baga.
Ce-o fi cu oamenii acela,
specie rară,
muncînd
departe-acolo,
năzdrăvani?
Un fel
de cincinal plan inventară...

Și-acum,
il termină
în patru ani!
Yankeul metru
nu-i chip
să-i măsoare.
Căci nici dolari
și nici vreun sfanț
nu-i mînă.
Ei toți,
cu forța lor de oameni, arzătoare,
muncesc,
neîntrerupt,
întreaga săptămînă.
Ce soi de oameni sînt?
Cum s-au călitit!
Dar cine-î
potrivi
la munci astfel?
Nu-î mînă
vreun ciomag —
și-au făurit
ei singuri,
bloc,
o disciplină de oșel!

Misteri!
la voi,
de multă vreme-i lege
avîntul
să-l tocmiți cum vreți,
pe bani.
Misteri grășani,
voi
nu veți înțelege
din ce-și frag
comuniștii
ăst elan.
Burghezi,
mirați-vă de comunista zare —
în muncă,
'n avioane,
în vagoane,
curînd
pe-America,
mult sprintena-n picioare,
o vom ajunge
și-o vom și întrece.
1929

În romînește de Eugen JEBELEANU

CEA MAI BUNĂ POEZIE

Auditorii
să le încurce sînt ispitiți,
întrebări spinoase,
cu dulumul,
răsună.
— Tovarășe Maiakovski,
am vrea să ție citiți
poezia dumneavoastră
cea mai bună.
Căreia din ele
cînstea să i-o fac?
Mă gîndesc întruna,
rezemat de masă.
Poate asta
le va fi pe plac,
poate cealaltă
este mai frumoasă?
Caut prin poeme vechi
— sînt de acord.
Sala-n așteptare
amuși.
Un redactor al ziarului *Muncitorul din nord*
încet,
la ureche-mi șopti...
Atunci,
lăsînd baltă tonul poetic,
urlai
mai tare
decît trîmbițele din Ierihon:
— Tovarășe,
chiar astăzi,
orașul Șanghai
l-au luat muncitorii
și oștile din Canton.

Parcă lanțuri
în mîini ar fi rupt,
sala-n ovașii creștea,
tunător —
cinci,
zece minute,
neîntrerupt.
Aplaudă Iaroslavl
de zor.
Părea că furtuna,
spre China zburînd,
notelor lui Chamberlain
dă un răspuns.
Și vase cu boturi de-oșel,
manevrînd,
plecau din Șanghai
pe ascuns.
Poetica pleavă
nu pot s-o compar,
nici cea mai înaltă
a poetului laudă
cu acest simplu fapt,
din ziar,
pe care Iaroslavl
atîta-l aplaudă.
Mai strînsă
și mai vie
unitate
decît acea muncitorească,
poți să vezi?
Muncitor din Iaroslavl,
ca pe-un frate
aplaudă-l
pe culi chinez!
1927
În romînește de V. FELEA

FRONTUL INIMII

de Tiberiu UTAN

...Dar eu, de fapt
vreau doar atât:
s-avem poeți
și mulți,
și buni,
și diferiți.

Vladimir Maiakovski

Vladimir Maiakovski și sora sa, Olga, în anii copilăriei.

Mesajul poetic al lui Vladimir Maiakovski se adresează în aceeași măsură tuturor poezilor, indiferent dacă viziunea artistică a acestora este apropiată sau nu, înrudită sau nu, cu a lui. Căci după cum toți aezii anticei Elade și toți rapozii timpurilor apuse s-au înfruptat din mana cerească a genului homerice tot așa cu greu s-ar putea vorbi despre vreunul dintre poezii luptători ai epocii victoriei revoluției proletare, care să nu fi învățat de la Maiakovski, a cărui experiență artistică a atins toate strunele poeziei.

★

Pentru agricultor, frumusețea unei zile de primăvară e legată,

În anul 1930, a avut loc expoziția „20 de ani de activitate” a lui Maiakovski. În fotografie: Vladimir Maiakovski alături de A. Fadeev, A. Surkov și V. Starski, într-un colț al expoziției.

în primul și în primul rînd, de faptul că va putea să-și lucreze bine pămîntul; pentru un turist sau pentru un cercetător al naturii, de faptul că va avea posibilitatea să facă, în bune condiții climatice, o excursie sau o expediție științifică; pentru pictor, de faptul că va găsi în natură un model pentru peisajul schițat încă din primăvara trecută... Tot așa, unii poeți își însușesc din mesajul maiakovskian latura exteroară, de versificație, alții sistemele imagistice, alții metoda de atacare pieptișă a problemelor ș.a.m.d.

În opera multora, nu vom găsi la întâia privire elemente de contingentă vădită cu opera lui Maiakovski, dar la o analiză mai atentă, vom recunoaște fie nota din patetica partinică a lui Maiakovski, fie revoniri stăruitoare la tema prieteniei popoarelor, la tema internaționalismului proletar, fie alte aspecte proprii operei maiakovskiene. Dar nu numai acestea sînt învățăturile care le putem desprinde din mesajul poetic al lui Vladimir Vladimirovici.

★

La un seminar de măiestrie artistică din Institutul de literatură din Moscova, l-am întrebat pe Mihail Svetlov dacă l-a cunoscut cumva mai îndeaproape pe Vladimir Maiakovski.

„Noi eram foarte tineri pe atunci — mi-a răspuns autorul „Grenadei”. Maiakovski ne cunoștea însă pe fiecare, cunoștea nota personală a poeziei fiecăruia dintre noi. O dată, ieșeam pe poarta clădirii voastre (pe atunci aci nu era institut), cînd Maiakovski tocmă intra. Purta în mîină bastonul gros cu care îi plăcea uneori să iasă pe stradă. Parcă-l văd și acum pe poet... L-am salutat.

— Svetlov — îmi spuse el, fără să se oprească — ți-am citit „a-ghitca” din „Izvestia”. Nu mi-a plăcut. De ce te apuci de ceea ce

nu poți face cu îndemnare și talent?”

De atunci — a încheiat Svetlov — Maiakovski nu mi-a mai spus așa ceva. Asta poate pentru că și eu m-am străduit să nu-i dau prilejul, urmîndu-i întru totul sfatul laconic.

Înțelegînd, ca nimeni altul, cît de deosebite de toate celelalte arme de luptă sînt armele artei, Maiakovski își îndemna contemporanii să creeze arme poetice cît mai diferite, cît mai eficiente, cu care să poată lovi dușmanul, cu care să poată înarma clasa, așa cum le dictează conștiința comunistă și talentul. Cenușii, platul, lipsa de personalitate poetică sînt o adevărată primejdie pentru poezie: „Și pentru voi, /și pentru mine/* o singură teamă persistă: /Ca sufletul să nu prindă rugină/, să nu urcăm la rangul /de poezie comunistă/ șabloanele, /cupletul de duzină“ 1).

Îndemnul spre originalitatea creatoare ni se pare nouă a fi una dintre învățăturile ce se desprind din acest mesaj maiakovskian.

★

Apărînd unitatea de monolit a tinerei poezii sovietice, unitate amenințată de RAPP, care încuraja scindarea armatei poezilor în mai multe tabere, Maiakovski publică, în 1926, în paginile gazetei „Komsomolskaia Pravda”, cunoscută sa mărturie poetică „Mesaj poezilor proletari”. Vladimir Maiakovski pune în acest „mesaj”, în mod categoric, unele probleme ale eticii scriitoricești: „Să ne lăsăm/ de-a mai viri fitiluri, pile, /în broderii/ de fraze prea abile... În poezie /nu cunosc rudele,/ prietenii./ frații,/ cu protecții /nu prea/ se-acheagă rima/“... probleme care — în treacăt fie spus — nu și-au pierdut din păcate actualitatea.

Poetul apără critica îndrăzneată și vioaie între scriitori, această lege a dezvoltării poeziei realist-socialiste: „/dar dacă v-am certat./ citeodată, /și pana către voi mi-am repezit./ înscamnă/ e-am făcut-/ cu sînge/, înseamnă/ că rimele./ mai mult decît voi,/le-am ascuțit/“...

Dar deosebit de importantă și de actuală ni se pare una dintre problemele „Mesajului”, și anume problema principalității raporturilor poezilor noștri, a spiritului tovarășesc de dragoste și sprijinire reciprocă, de strînsă unitate pe acest „front al inimii” care este poezia.

Oare nu întîlnim și în zilele noastre poeți care substituie criticii constructive, tovarășești, răutatea incisivă? Oare nu mai întîlnim dintre aceia care „vor să-și cucerească”.../nume mari/ și ajutoare/ mahalalei cer”? Oare nu mai sînt scriitorii care, sub greutatea cuvîntului lor, încearcă să strivească critica celor tineri? Nu sînt toate acestea fenomene care nu-și mai merită locul în rîndurile ucenicilor lui Maiakovski și care ne distrag adeseori atenția de la obiectivul principal?

Îndemnul spre unitate în acțiuni,

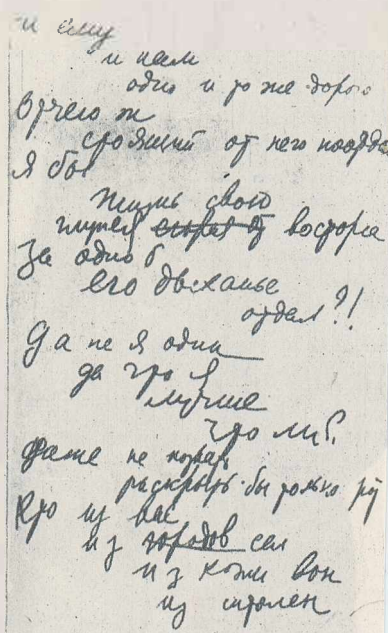
Maiakovski în anul 1905, elev al Liceului din Kutaisi.

spre atmosfera tovarășească. Atît de propice muncii de creație, nu se pare a fi încă o minunată învățătură ce se desprinde din mesajul acestui maestru al gîndirii artistice:

Hai, tovarăși,
să mergem la pas!
N-avem nevoie de peruci lăli,
ca chelboșii,
Iar
luptă dacă vrem,
sau mai rămas
destui dușmani
de cealaltă parte
a baricadelor roșii.

În zilele acestea ale noastre, cînd amenirea dă lupte decisive pentru pace și fericire, și acest mesaj maiakovskian își păstrează întregă sa valoare.

1) În romînește de Mihu Dragomir

Pagini din manuscrisele lui Maiakovski, fragment din poemul „Vladimir Ilici Lenin”.

Marele poet recită poemul „Horoșo” („E bine!”) la muzeul politehnic.

MAIAKOVSKI ÎN OGONIOK

de Valentin KATAEV

Lui Maiakovski îi plăcea să-și publice operele în ediții de masă sau publicații de mare tiraj. Numai în revista „Ogoniok”, în timpul vieții lui, s-au publicat peste 20 de poezii. Alte două poezii, „Notă Chinei” și „Versuri despre pașaportul sovietic”, au apărut imediat după moartea poetului.

Mi-amintesc bine de acea zi — acum 30 de ani — când Maiakovski a venit pentru prima dată la redacția revistei „Ogoniok”. Era în primăvara anului 1923, cu puțin înainte de apariția primului număr al revistei. Țara trecea prin zile grele. Vladimir Ilici era bolnav. Boala lui Lenin era atât de gravă, încât guvernul a publicat un buletin special despre starea sănătății lui. Oamenii se frământau în jurul afișelor de pe zidurile caselor. O umbră de durere și grijă dădea orașului un aspect posomorât, care contrasta cu soarele viu de primăvară, cu strălucirea ferestrelor și cu cerul albastru de deasupra cupolelor violete ale mănăstirii Strastnii.

Maiakovski a intrat în redacția revistei „Ogoniok” îmbrăcat într-un trenchi subțire de primăvară, cu șapcă și un baston agățat de braț, cu o țigară groasă în colțul gurii puternic conturate și energice. Rezemându-se de ușă, poetul mi-a citit ultima lui poezie, pe care o scrisese chiar atunci:

„Intunecând cu umbra-i ziua de primăvară,
S-a afixat buletinul guvernului...”

Poezia, deși simplă, era genială. Sentimentul general al poporului sovietic era exprimat cu o forță nemaivăzută. Erau cuvinte unice, care corespundeau stării noastre sufletești. Parcă mai aud și acum rezonanțele vocii grave a lui Vladimir Vladimirovici, parcă mai văd și acum cuta adâncă și scurtă care-i despărțea vertical sprințele:

„Nu!
Nu trebuie!
Fulgerului poți să-i poruncești să se
oprească?”

„Nu!
Nu poți înlăntui glasul furtunii!
În veci
Din mii de pagini,
Va răsună ca o alarmă
Glasul lui Lenin.”

Poezia „Noi nu credem” a fost publicată în primul număr al revistei. Așa a început Maiakovski să colaboreze la „Ogoniok”. Așa au apărut în presă rîndurile devenite clasice: „Nu va slăbi voința lui Lenin în voința puterii de milioane a partidului”, „În veci va bate inima lui Lenin în pieptul revoluției”...

Scriitorul nu uita revista „Ogoniok”. De obicei venea în timpul zilei, scotea din buzunar o foaie de hîrtie liniată, împăturită în patru, în care încăpeau exact cele 35 de versuri ale celebrei „scări” a lui Maiakovski și își citea noua sa operă colaboratorilor revistei. Așa ne-a fost dat să auzim multe dintre cele mai bune poezii ale lui:

„Kiev”, „Noi sîntem niște Edisoni de un avînt nemaivăzut”. „Marșul brigăzilor de șoc” și multe altele. Poetul publica în „Ogoniok” și celebrele sale reclame în versuri. Maiakovski acorda o importanță principală muncii sale în acest domeniu și se supăra cînd nu eram de acord cu el. Poetul avea între altele o reclamă scrisă anume pentru „Ogoniok”:

„Cit poți mai iute-aleargă
Să cumperi
„Ogoniok”.

În anul 1923 Maiakovski a adus poezia umoristică „Schema risului”, cu ilustrații proprii: șase imagini lucrate în peniță, cu tuș, în maniera ascuțită a satiricilor

Maiakovski, recitînd (1920).

„Vitrine ROSTA”¹⁾. Comicul poeziei consta în rime neașteptate și în concluzii logice și mai neașteptate. Era vorba de o țărancă ce mergea pe șinele căii ferate ducînd lapte și care era gata-gata să fie călcată de un tren rapid:

„Băbuța-ar fi fost strivită sub roți.
Zadarnic sirene o sută urlaul
Trecu pe acolo-un țărăn cu carne de
miel în desagă
Și să se ferească la timp o făcu să-
nțeleagă”.

Și deodată, cu totul pe neașteptate, și comică tocmai din cauza aceasta, urmează concluzia:

„A salvat-o ziua în amiază mare.
Trăiască mijlocașul
Care face comerț cu carne
de miel!”

Această glumă în versuri a fost publicată în nr. 5 al revistei abia născute.

Spre sfîrșitul vieții sale, după un interval de timp destul de mare, Maiakovski a revenit la dramaturgie. El a scris mai întîi „Ploșnița”, iar apoi „Baia”.

În această epocă, poetul a publicat în „Ogoniok” două note despre aceste piese. Notele cuprind cîteva din cele mai importante idei ale sale despre dramaturgie și, mai ales, despre comedie. Iată ce a scris, între altele, Maiakovski în nr. 2 din anul 1929 al revistei „Ogoniok”, în legătură cu piesa lui, „Ploșnița”:

„Îmi vine greu să mă consider pe mine ca autor al acestei comedii. Materialul prelucrat și introdus în comedie constă dintr-o mulțime de fapte din viața de toate zilele, care au ajuns în mințile și în capul meu, venind din toate părțile, în timpul muncii mele de ziarist și publicist, mai ales la „Komsomolskaia Pravda”. ...Piesa este o comedie publicistică, cu probleme, cu tendință, și acest lucru izvorăște din activitatea ziaristică pe care am dus-o.

...Am căutat, în orice chip, ca această comedie să se distingă de tipul obișnuit al operelor care redau lucruri de mult trecute. Piesa este o armă a luptei noastre. Această armă trebuie ascuțită și curățată cu ajutorul unor colective mari”

Și iată ce scria Maiakovski în nota sa „Ce este „Baia?” „Pe cine spală?” (nr. 47):

„Baia” spală și curăță pe birocrați... Greutatea, dar și sensul teatrului de astăzi, este de a face ca agitația, propaganda și tendința să fie pline de viață”.

Aceste idei ale marelui poet despre teatru sînt foarte importante.

Celebra poezie „Versuri despre pașaportul sovietic” a fost publicată pentru prima oară tot în „Ogoniok”, după moartea poetului. Îmi amintesc bine cum ne-a citit-o el, pe cînd trăia. Îmi amintesc cu cită forță și mîndrie pronunța cuvintele: „cu seceră” și „cu ciocan”; cum s-a ridicat apoi în picioare, ținînd sus, deasupra capului, carnetul lui de notițe și a strigat:

„Priviți!
Jinduiți-mă!
Sînt cetățean
al marelui Stat Sovietic!”

Așa mi s-a întipărit în mînte Maiakovski pentru tot restul vieții.

¹⁾ Agenția telegrafică de difuzare la care a lucrat Maiakovski „Vitrine ROSTA” — caricaturi cu comentarii satirice în versuri. Maiakovski lucra atît caricaturile, cit și versurile.

OPERA LUI MAIAKOVSKI ÎN ȚARA NOASTRĂ

În zilele noastre, unul dintre numele de cîntăreți ai năzuințelor popoarelor, rostite cu cea mai mare mîndrie, este cel al lui Vladimir Maiakovski, cel mai talentat poet al epocii sovietice — cum l-a numit I. V. Stalin. Faima și versul marelui cîntăreț al marșului spre comunism au trecut de mult orice granițe, pretutindeni aducînd speranță, bucurie și încredere. Încă de pe cînd era în viață marele poet, opera sa a devenit cunoscută multor cititori din patria noastră, prin traduceri în limba franceză apărute în străinătate în acei ani.

Dar tipărirea în tiraje mari și răspîndirea în mase a scrierilor lui Vladimir Maiakovski au devenit posibile în țara noastră numai după eliberarea de sub jugul fascist. De atunci, numai în editura Cartea Rusă au apărut traduceri din opera lui Vladimir Maiakovski într-un tiraj de aproape 90.000 de exemplare. Tălmăcirile au fost făcute

de cei mai valoroși poeți ai noștri contemporani: Mihai Beniuc, Cicerone Theodorescu, Maria Banuș, Nina Cassian, Miha Dragomir și alții. Cu înflăcărare au fost primite în traducerea românească poemele „Vladimir Ilici Lenin”, „Poemului lui Octombrie” și, mai ales, recentul volum de „Opere alese”.

Numele lui Maiakovski este rostit cu pietate și entuziasm ori de cite ori este vorba de întărirea temelțiilor noii noastre culturi. Un exemplu din multe la Bicaz, un grup de constructori ai hidrocentralei au constituit un cenaclu căruia i-au dat numele de Vladimir Maiakovski.

Maiakovski a scris mult pentru cei tineri, chiar foarte tineri. Editura Tineretului a tipărit în ultimii ani numeroase lucrări literare din opera marelui poet, într-un tiraj total de aproape 150.000 de exemplare în limba română, 25.000 de exemplare

în limba maghiară și circa 10.000 de exemplare în limba germană. Printre titlurile tipărite se află cunoscutele scrieri ale lui Maiakovski pentru copii și tineret: „Tineretului”, „Ce e bine, ce e rău”, „Ce să fie?”, „Iată-o cărticică-n dar despre mare, despre far”. De mare dragoste se bucură Vladimir Maiakovski în rîndurile tinerilor scriitori. O brigadă de agitație formată din tineri scriitori din Capitală, ce se deplasează prin fabrici, uzine, șantiere, citind producții proprii, ajutînd în munca de cultură și organizare a șantierelor, poartă de asemenea numele lui Vladimir Maiakovski.

Anii ce vin ne vor aduce alte traduceri din opera marelui poet; dintre cele mai așteptate sînt cele anunțate pe curînd de către poetul Cicerone Theodorescu: tălmăcirea în românește a poemelor „150.000.000” și „Horoșo” (E bine).

Toate acestea — oricît de sumar au fost relatate — vorbesc despre nefericitățile dragoste și cinștirea pe care poporul român i-o aduce lui Vladimir Maiakovski la 25 de ani de la moartea sa.

V. MAIAKOVSKI

LINIȘTE ÎN APUS!

Mai curăț e asfaltul
decît pînă la hulașul.
Ce-l cheală bancherului?
Mai alb e-un trotuar.
(După ce-au fost
cadavrele

și sîngele
șters
pe pavajul murdar).

Pe largi bulevarde
niște pui de burjui
sorb basmul dădăcei
și mîngîile
urșii de pluș

(după ce
au fost gaze
spre poloni auzi
tunuri
uruind
în urcuș).

Pacificii domni,
strălucind în jilindre,
fac pe limbi bătători
— ce dueluri cu spada!
(după ce-au fost
trimise

și bombe
bandiților albi,
cu grămada!)

Husarii
descalcă
și-n cafenea.

Infanteria
se-amuză
într-o lene civilă.

În friguri
turbate
azi fierb vreo cițiva.

Clocotește războiu-n
această idilă.

A tras cineva
după colțul de stradă,
iar sîngele-n picuri
— punct lîngă punct —

cu-o dîră aprinsă
în sînge-o să prade
tot globul pămîntului
— nu degeaba-i rotund!

O țintă
le trebuie:
și-un lucru
vor cei
ce comandă „război”!

Calcînd răsculașii,
mulțimi să gonească
în foc,

De-al-ncăterărilor
iar mîine,
în mase
războiul de sînge,
va vrea

Cu păsări blindate
o diră de urme
ucigașe

sălbatic
mîndrețea de cal
Războiul, schelet gălbejit,
fl culcase,

și sus
Noi,
noi,

la-nții August
vom face
mulțimi

protestu-l
vom bate
în cule pe cer.

Jos
praful de pușcă,
politica voastră!

Destul
ne-ați finut
tot cu frica-n stîl!

E prima
republică
muncitorească!

În lături
războinică
haită de cîini!

Noi
cerem azi pace!
Dar dacă ne-atingeți

vedea-veți
companii
întregi

Pe front
întîlni-veți
voi, ațîțătorii,

un singur
puternic
front muncitoresc!

1929

In romînește de
VERONICA PÖRUMBACU

renăscute din ruini, au azi fabrici, școli, cămine culturale, pline de viață, cu porțile larg deschise pentru copii, pentru tineret, pentru adulți.

În lumina realităților de azi, cifrele statistice devin mai grăitoare: în urmă cu zece ani, după război, în Budapesta se găseau 14.000 de case în ruină și 54.000 avariate. E ca și cum întreaga populație a unui oraș de mărimea Clujului ar fi rămas fără adăpost. În 1949, cam 95 la sută din aceste clădiri erau deja reparate; și, deși mai sînt și azi greutăți, numai în momentul de față se clădesc 5.000 de locuințe noi.

Șase ani înseamnă mai mult decît 2.000 de zile. Cîte probleme n-a rezolvat tovarășul Kozák, în fabrici, în uzine, cîte clădiri noi n-a văzut înălțîndu-se pe atîtea străzi și piețe, în acest răstimp! Cum să nu i se pară vechi ceea ce era nou înainte de aceste două mii de răsărituri și apusuri!...

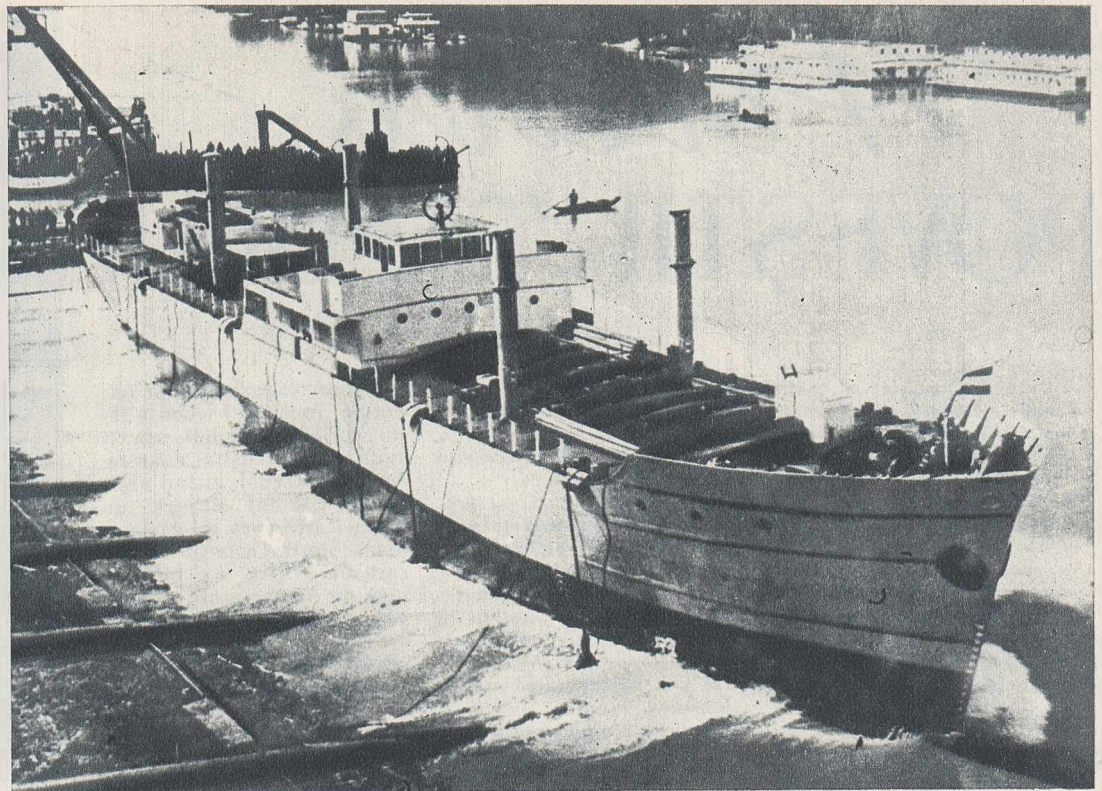
Imagina străzilor

Cutreieri străzile Budapestei noi în zilele de lucru. Ești purtat de șuvoiul zgomotos, tălăzuitor, al mulțimii. Întîlnești, la tot pasul, tineri veseli, oameni mai în vîrstă, toți bine îmbrăcați și deopotrivă de grăbiți. Timpul e răcoros și observi că multe din femeile îmbrăcate cu gust poartă pantaloni lungi. Vitrinele luminoase te încîntă. Sus, fulgeră luminile de neon. La stopuri, ca apele rîului stăvilite de o stîncă uriașă, mulțimea se oprește. Și tot astfel se oprește la vitrine, în fața cinematografelor. Cîte priviri, cîte mișcări caracteristice nu îți se întipăresc în minte!

Poți uita oare forfota din fiecare dimineață cînd muncitorii și muncitoarele se îndreaptă spre locurile lor de muncă? În jurul orei 6, tramvaiele și autobusele sînt arhipline. Privești această mulțime agitată și te gîndești că mîine dimineață ziarul „Szabad Nép” va scrie poate despre succesele în muncă ale muncitorului fruntaș care, în drum spre fabrică, se urcă acum grăbit în tramvai. Căci el, și împreună cu el mii și mii de muncitori și muncitoare dau orașului nota caracteristică Budapestei oamenilor muncii.

Sau, cine ar putea uita zîmbetul fericit al strungarului Hegedűs György — șomer cu lunile în trecut, astăzi fruntaș al întrecerii socialiste — pe care-l vezi ieșind acum cu soția sa dintr-un mare magazin, purtînd în brațe aparatul de radio pe care l-a cumpărat mai adineauri! N-am să uit nici expresia plină de amărăciune de pe chipul soldatului pe care l-am întîlnit în fața teatrului Madách: nu mai găsise bilet pentru „Romeo și Julieta” și poate că în săptămîna aceasta nu va mai găsi, deoarece în Budapesta, numeroasele teatre, săli de concert, cinematografe sînt luate cu asalt. Setea de cultură, dragostea de artă a budapestanilor sînt atît de mari, încît este imposibil de găsit un bilet de teatru pentru aceeași zi. Și, cum aș putea uita ochii drăcoși ai țîngărilor care

Grija pentru condițiile de viață ale celor ce muncesc ocupă un loc de frunte în preocupările Partidului și Guvernului în R. P. Ungară. Asemenea blocuri noi de locuințe muncitorești ca cele din Budapesta se întîlesc în multe localități din țară.

Zi de sîrbătoare la șantierul naval „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Budapesta: este lansat încă un vapor, care va porni în prima lui cursă pe Dunăre.

parcă-ți spun: „las'pe noi, că în antract tot o să ne strecurăm!”

Bați străzile marelui oraș și ai oarecum impresia că răsfoiești istoria Ungariei. Și nu mă gîndesc la locuri istorice răscunoscute, ca, de pildă, Cîmpul Sîngelui, unde nu se poate să nu-ți aduci aminte de executarea grupului revoluționar al lui Martinovics, nici la muzeu, la palatul Marii Adunări Naționale, la statuile lui Kossuth și Petőfi. Dar chiar un restaurant modest, curățel, cu aer familiar, ca „Pilvax”, evocă figura lui Petőfi. Mă gîndesc cu emoție la tineretul febril, cu sufletul clocotitor, care-i asculta cuvintele în acest local, la 15 martie 1848. În restaurantul „Hungaria”, cînd văd grupurile de scriitori, gazetari și actori discutînd, mă gîndesc că tot astfel, la una din mese, acum patruzeci-cincizeci de ani, Ady Endre discuta despre literatură, despre politică, despre treburile țării...

Pionierii

Pe la amiezi, orașul răsună de risetele lor pline de voieșie. Îi găsești pretutindeni. Cra-

vatele lor roșii apar pe bulevarde, ca macii înfloriți în holde.

Am văzut pe omuleții aceștia isteți și sprinteni în timpul serviciului, la calea ferată a pionierilor.

Un om cu aspect puțin prietenos se opri în fața ghișeului.

— Dă-mi un bilet, picicule, pînă la Dealul Széchenyi.

„Picicul” lăsă numaidecît arșicele cu care se îndeletnicea în clipele libere. Nici nu se mai uită la partenerul său de joc; într-o clipă deveni un „casier” serios și grav.

— Poftim restul la 10 florini.

Cred că se simțea puțin jignit. Auzi dumneața: „picicule!”... Și poate că s-a reținut să nu protesteze numai pentru că — ce-i drept e drept — se ridicase de la arșice.

Conducătorul trenului este, de asemeni, un pui de om disciplinat și serios. Doar buclele blonde și neastîmpărate îi cam compromit autoritatea. În orice caz, încercările de a le ascunde sub chipiu se dovedesc zadarnice. După fiecare stație, conducătorul trece, cu gravitatea unui om mare, din vagon în vagon. Tușește, îți dai seama că vrea să-și îngroașe vocea:

— Biletele, vă rog! Cine s-a mai urcat?

Gravitatea aceasta ține pînă la stația Jánoshegy. De aceeași disciplină dau dovadă și impiegații: toți ridică tăblițele de semnalizare, salută, iar cînd trenul iese din stație, fac stînga-mprejur și se întorc în gară. Dar la stația Jánoshegy impieगतul e o fetiță cu codițe lăsate pe spate. Conducătorul nostru o salută reglementar și plin de importanță, apoi, de pe scări, îi scoatelimba.

Fetița roșește, își pune ochii-n pămînt, dar salută mai departe, pînă trece și ultimul vagon...

Privesc peisajul. Parcă aș umbla pe plaiuri ardelene, pe cursul Arieșului, sau prin munții Gilăului. Mă pomenesc că trag cu urechea: nu cumva se aude vuietul Arieșului? Copaci uriași, pături mari de fagi; dincolo de piscul cu vedere minunată apar și brazii.

★

Au trecut zece ani de la zilele de neuitat ale eliberării Ungariei de către glorioasa Armată Sovietică. La Budapesta, se aprind milioane de becuri electrice; orașul se scaldă în lumină. Pe Dealul Gellert, Statuia Libertății, feeric luminată, se înalță cu brațele deschise. Parcă ar sta de veghe, apărînd pacea, securitatea și munca creatoare a orașului de orice uneltire amenințătoare.

Traducere de A. ALBU

Povestea „POVEȘTII ȚAPULUI”

Viața muzicală a țării noastre a înregistrat un eveniment de o deosebită însemnătate, din păcate insuficient discutat în presă: prezentarea de către Opera de Stat din Cluj a primei opere originale create în ultimii ani, lucrare ce concretizează, cea dintâi, eforturile muzicienilor noștri de a făuri o operă națională. Este vorba de „Povestea țapului”, realizată de compozitorul clujan Max Eizicovici pe libretul lui Ilie Balea și Ion Bartalis.

În momentul de față, când mai mulți compozitori și libretiști se dovedesc a fi preocupați de crearea unor opere românești, discutarea problemelor de creație ridicale de „Povestea țapului” ar fi fost de un incontestabil ajutor, chiar și pentru sporirea calității acestei opere (prezentată nu demult într-o nouă versiune, superioară premierei ce a avut loc la București în vara anului 1954).

Compozitorul este din 1946 profesor la catedra de compoziție a conservatorului „Gh. Dima” din Cluj, pe care l-a și condus câțiva ani ca director, și a fost unul din întemeietorii Operei Maghiare de Stat din Cluj. În această calitate, el a ajutat efectiv la formarea noii generații de muzicieni clujeni, educată în spiritul

dragostei pentru muzica populară, pe care el însuși a cules-o ani de-a rândul și a folosit-o creator în lucrările sale.

Cu prilejul acestei noi premiere, ne-am adresat tovarășului Max Eizicovici cu rugămintea de a răspunde câtorva întrebări adresate redacției de către cititorii noștri.

Prima întrebare cerea unele amănunte asupra felului în care s-a născut ideea operei „Povestea țapului”. Iată și răspunsul compozitorului:

„Sînt de atunci aproape cinci ani. Mă frămînta de mai multă vreme dorința de a începe să lucrez o operă. Ani de-a rândul căutam un libret care să formeze baza muzicii mele, pentru că aveam convingerea — care nu m-a părăsit nici astăzi — că opera e unul dintre cele mai accesibile genuri ale muzicii, că ea poate ajuta mult — tocmai datorită specificului ei — la educația muzicală a maselor. La noi, în Cluj, oamenii vin cu mult drag la spectacolele celor două opere existente, iar eu încercam — ca, desigur, și alți compozitori — un sentiment nu prea plăcut fiind știam că ei nu pot vedea pe aceste scene nici o operă națională. Tradiții nu aveam în acest

domeniu; experiența, la fel. Totuși, începutul trebuia făcut, oricîte îndoieli am fi avut asupra reușitei noastre. Am găsit atunci, citind niște lucrări ale lui Marșak, un basm-ferie care mi-a comunicat multă emoție și în care am văzut o eventuală idee de operă: eroul principal al acestui basm-ferie era un țap tînăr — întrucipînd frumusețea morală, vrednicia, cinstea și curajul — singurul sprijin a doi bătrîni ce locuiau într-o căsuță de la marginea pădurii. Și fără a mă opri prea mult asupra desfășurării acțiunii, am și început să transpun în muzică prima parte a lucrării, acolo unde era evocată atmosfera plină de căldură și înțelegere în care trăiau la început cei doi bătrîni și țapul lor.

Pe parcurs, însă, mi-am dat seama că basmul, așa cum se prezenta el ca basm, nu-mi putea furniza suficient material pentru un conflict muzical dramatic, intens, pentru conturarea unor personaje vii, puternice. Și atunci, pornind de la ideea lucrării lui Marșak, tovarășii Balea și Bartalis au creat un libret cu totul nou, în care sînt povestite suferințele țapului, căzut pradă tartorelui datorită slăbiciunii sale, dar salvat pînă la urmă de prietenii săi credincioși. Libretul era străbătut de ideea — de o înaltă valoare etică — a triumfului forțelor binelui asupra forțelor întinericului și avea situații în care ciocnirea directă, dramatică, dintre forțele adverse, alterna cu momente de lirism plin de duioșie sau cu altele de voioșie tinerească. Asupra acestui libret am pornit să-mi lucrez muzica și, o mărturisesc, abia mai tîrziu, după premiera ce a avut loc în vară la București, mi-am dat seama că libretul, cu personajele sale convenționale care nu puteau încerca trăirile intense ale oamenilor, nu era cel mai nimerit pentru o operă menită să exprime un bogat conținut de idei și sentimente. Că noi am fi putut, păstrînd caracterul de basm, dar înlocuind țapul, ursul, tartorele, cu personaje omenestii, să dăm mai multă autenticitate și intensitate conflictului, mai multă expresivitate caracterizării muzicale a personajelor. Faptul că noi nu am înțeles de la început acest lucru, a dus la unele din slăbiciunile

Compozitorul Max Eizicovici

pe care întregul spectacol — libret, muzică, montare — le prezintă astăzi”.

Am dori să ne împărtășiți felul în care ați conceput de dramaturgia muzicală a „Poveștii țapului”.

„Preocuparea mea centrală a fost de a izbuti să exprim muzical acea idee etică de care am vorbit mai sus, acel contrast puternic dintre forțele binelui și ale răului al căror conflict încheagă dramatic opera. Am urmărit deci crearea a două sfere intonaționale, pentru caracterizarea fizionomiei morale a celor două lumi opuse. Personajele pozitive își au fiecare motivele caracteristice, ce se repetă la apariția lor: țapul, o temă veselă, vioaie, care, pe măsură ce personajul se maturizează datorită suferințelor sale, se îmbogățește cu intonații mai sobre, mai dramatice; bătrîni, o melodie lirică, caldă; ursul cel bun, asemenea. În general, sfera de intonații ce conturează lumea binelui poartă o puternică amprentă a muzicii populare din Ardeal, în care se împletesc atît elemente ale folclorului românesc, cît și ale celui maghiar. Spre deosebire de acestea, motivele ce caracterizează forțele răului — tartorele, ielele, spiridușii — au intonații aspre, cromatice, demonice. Cu toate că opera are părți închise — arii, duete, terțete, coruri — nu am urmărit obișnuita formă a operei italiene, în care aria sau duetul sînt oarecum rupte de desfășurarea dramatică a acțiunii, ci am căutat să mă apropiez mai mult de forma dramei muzicale. Unitatea operei e determinată de travaliul tematic, la care sînt supuse acele leit-motive ce caracterizează personajele și care revin

mereu în desfășurarea muzicală a acțiunii. Tema căminului, de pildă, care domină în prima parte a operei, o regăsim izbucnind din orchestra — și atunci cînd ielele îi ispitesc pe țap, ca pentru a-l aminti de dulceața căminului și a-l face să nu asculte îndemnul perfid al trimișilor tartorelui; și atunci cînd țapul se află în împărăția întinericului, unde pare să anunța că bătrîni nu l-au uitat, ci-l caută, îndurerăți. Acest motiv liric a căminului revine în final cu accente triumfale, ca pentru a ilustra victoria forțelor binelui. În general m-am străduit să fac dirorchestră un element dramatic, activ, care să întregască acțiunea, și să nu o rezum la rolul de acompaniament pasiv.”

— Ce planuri de creație aveți pentru viitor?

„Despre acestea aș dor să vorbesc mai puțin, pentru că e bine mai întîi să fac ceea ce ți-ai propus și apoi să vorbești. În prezent, lucrez la o operă istorico-comică al cărui libret îi aparține tot lui Ilie Balea, și care se va numi, poate, „Săliștencele”. Acțiunea se bazează pe un fapt istoric autentic petrecut în secolul al XV-lea. Mai multe, însă, nu vă pot spune acum, pentru că a fi, cred, prematur și lipsi de modestie. Ce rost ar să vorbești despre ceva ce n-ai realizat încă?... În orice caz, mă voi strădui să izbutesc mai bine ca în „Povestea țapului.”

Cititorii „Flacării” așteaptă cu încredere, împreună cu nenumărații iubitori de muzică din țara noastră, viitoarele creații ale autorului operei „Povestea țapului”.

Scenă din opera „Povestea țapului”

CĂLĂREȚUL DE ARAMĂ

de Oleg DANOYSKI
artist emerit al R.P.R.

Este lucru știut: fiecare artist e inclinat să considere arta pe care el o slujește drept cea mai complexă și profundă, mai exigentă și mai emoționantă. Și cum aceasta, cred, nu este un păcat prea mare, o să-mi permit și eu o considerație de acest fel: ceea ce dă valoare unică baletului este tocmai faptul că el se încheagă din contopirea mai multor arte — mișcarea plastică și muzica, drama și poezia, pictura și sculptura. Un dansator trebuie să fie în felul său un muzicant; spun „în felul său” fiindcă, spre deosebire de un cântăreț sau un instrumentist care exprimă muzica prin mijloace auditive, dansatorul exprimă muzica vizual, o cântă prin mișcările corpului său. Dansatorul trebuie să aibă și un puternic simț al frumosului plastic, pentru că el desenează, sculptează în spațiu — cu propriile sale mișcări și nu numai oarecari linii geometrice, fie ele oricât de pure și grațioase; desenul său trebuie să aducă în el viața omului, autentică, vibrândă. Dansatorul este și actor, dar un actor mut. Ca să poată exprima gândurile și sentimentele omenești, trebuie să-și angajeze întregul său corp: ca să poată fi înțeles, trebuie să-și încordeze la maximum întreaga sa ființă.

Socot că dacă baletul nostru tinăr a progresat atât de mult în ultimul timp, dacă el a reușit să dea „Călărețul de aramă” la valoarea lui actuală, este datorită înțelegerii celor arătate mai sus.

Până la însemnatul salt calitativ înregistrat de baletul nostru sub conducerea tinărului maestru sovietic Igor Smirnov, înțelegerea aceasta a trecut prin diferite etape. Și aceste etape au fost marcate de fiecare nou balet sovietic montat în ultimii ani de către maestrul sovietic. „Fântina din Bacciserai”, ca și colaborarea cu solista din Erevan, Seda Vasileva Sarkizian, ne faceau cunoscută în 1947 cu baletul sovietic, cu felul nou de a dramatiza coregrafia, cu un balet al cărui conținut intens dramatic, bogat în idei și simțăminte, trebuia exprimat în formele pure, nealterate, ale baletului clasic. Or, toate aceste ridicau probleme extrem de dificile în fața coregrafiei noastre, care, căzută în parte sub influența școlii expresioniste occidentale, nu se preocupase până atunci cu perseverență de redarea realistă a conținutului, și care, în numele căutării unor așa-zise „forme noi”, începuse să dezagrege, să diformeze baletul clasic. Mai târziu, tematica complet nouă a „Macului roșu”, ca și munca cu maestrul Kurilov, ne-au dus la simplitatea și veridicitatea interpretării dramatice, la eliminarea pantomimei convenționale din dansul clasic vechi, la găsirea unor noi forme de

Gheorghe Cotovelea (Evgheni) și Pușa Niculescu (Parașa) într-o scenă din baletul „Călărețul de Aramă”.

Scenă din actul II al baletului.

expresie coregrafică bazate pe tradiția baletului clasic. Mai apoi, colaborarea cu artistul poporului M. M. Gabovici la cea de a doua redacție a „Macului roșu” a dus mai departe realizările noastre anterioare, pe linia adâncirii conținutului, a tendinței de a contopi dansul cu pantomima, astfel ca artistul să nu nareze acțiunea pantomimic, ci să redea prin dans acțiuni vii, dramatice.

Trecînd prin școala acestor maestri sovietici, care aduceau la noi vibrația, suflul înviorător al neegalatului în lume balet sovietic, ansamblul nostru coregrafic a căpătat forțele necesare pentru a putea pune în scenă „Călărețul de aramă”. Aceasta în primul rînd, pentru că ultimul balet pus în scenă la noi aducea o temă cu totul nouă, o temă filozofică netratată pînă atunci coregrafic și care, tocmai prin subtilitatea ideilor conținute, cerea dansului un limbaj cum nu se poate mai transparent și elocvent. Chiar maestrul Glier, compozitorul muzicii, ne povestea cîte îndoieli au existat la început asupra posibilității de a trata în balet tematica marelui poem pușkinian în care, după cum nota Bielinski, „vedem participarea dureroasă a unei personalități care suferă din cauza alegerii locului pentru noua capitală (Petersburgul înălțat de Petru cel Mare pe malul Nevei, n. r.) unde au pierit atîția oameni — și inima noastră distrusă de compătimire este gata să se tulbure împreună cu acest nenorocit; deodată, însă, privirea noastră căzînd asupra statuii vinovatului gloriei noastre (statuia lui Petru cel Mare, numită „Călărețul de aramă”, n. r.) se închină în fața sa... Și cu inima smerită recunoaștem victoria elementului general asupra elementului particular, fără a renunța la compătimirea față de suferința acestui element particular. Noi recunoaștem că acest gigant de bronz nu a putut erua individualitatea, gîndul său fiind îndreptat asupra soartei poporului și a statului, pe acest gigant îl apără necesitatea istorică”.

Iată prin urmare că, în locul baletului în care variațiile de dans — uneori neverute de desfășurarea logică a acțiunii — alterna cu pantomima naivă, noi trebuia să exprimăm prin dans întreaga tragedie a tînărului Evgheni, care-și pierde iubita în timpul unei cumplite revărsări a Nevei și care, în marea lui disperare, își pierde mințile, blestemînd colosul de bronz — statuia ecvestră a lui Petru.

Trebuia să urmărim deci, în primul rînd, o interpretare dramatică de mare intensitate, care să poată înfățișa gama bogată și variată a simțămîntelor eroului principal, Evgheni. Maestrul Smirnov a lucrat cu cei doi interpreți ai lui Evgheni, Gabriel Popescu și Cheorghe Cotovelea, pentru redarea cît mai nuanțată a acestor stări sufletești: Evgheni e întîi un tînăr sfios și puțin stîngaci, plin de lirism și discreție în dragostea lui pură pentru Parașa. Apoi, în timpul furtunii, închis în camera sa, sufletul îi este cuprins de neliniște și îndoială, iar cu încetul acest zbucium se transformă într-o deznădejde care-l împinge să înfrunte mînia oarbă a Nevei revărsate. Disperarea lui atinge paroxismul cînd își dă seama că Parașa lui a pierit în valuri și atunci în mîntea lui se

Gabriel Popescu (Evgheni) și Irinel Liciu (Parașa) într-o scenă din actul II, tabloul VI.

coboară întunericul: Evgheni înnebunește și o ia la goană pe străzi.

Maestrul Smirnov nu a lăsat nici o clipă interpretul să iasă din rol, să rămână numai dansator. El a trebuit să-și trăiască personajul pînă la totală identificare. Fiecare mișcare de dans, fiecare pas al lui a trebuit să exprime ceva, să aibă o logică dramatică perfectă.

Asupra fugii lui Evgheni pe străzile orașului, al cărui conținut interpreții nu și l-au putut apropia ușor, maestrul a revenit de zeci și zeci de ori, cu o răbdare de fier și cu exigență nesfîrșită. Aceeași exigență a manifestat-o Igor Smirnov și asupra tehnicii coregrafice. E vorba despre acea tehnică care, după cum spune Galina Ulanova, „se transformă din dictatură ce ține balerina încătușată în groaza veșnică de a nu greși mișcarea, într-un ajutor atât de credincios, încît nimic nu-l poate înlocui, și pe care nimeni nu o remarcă, nici publicul, nici balerina însăși”.

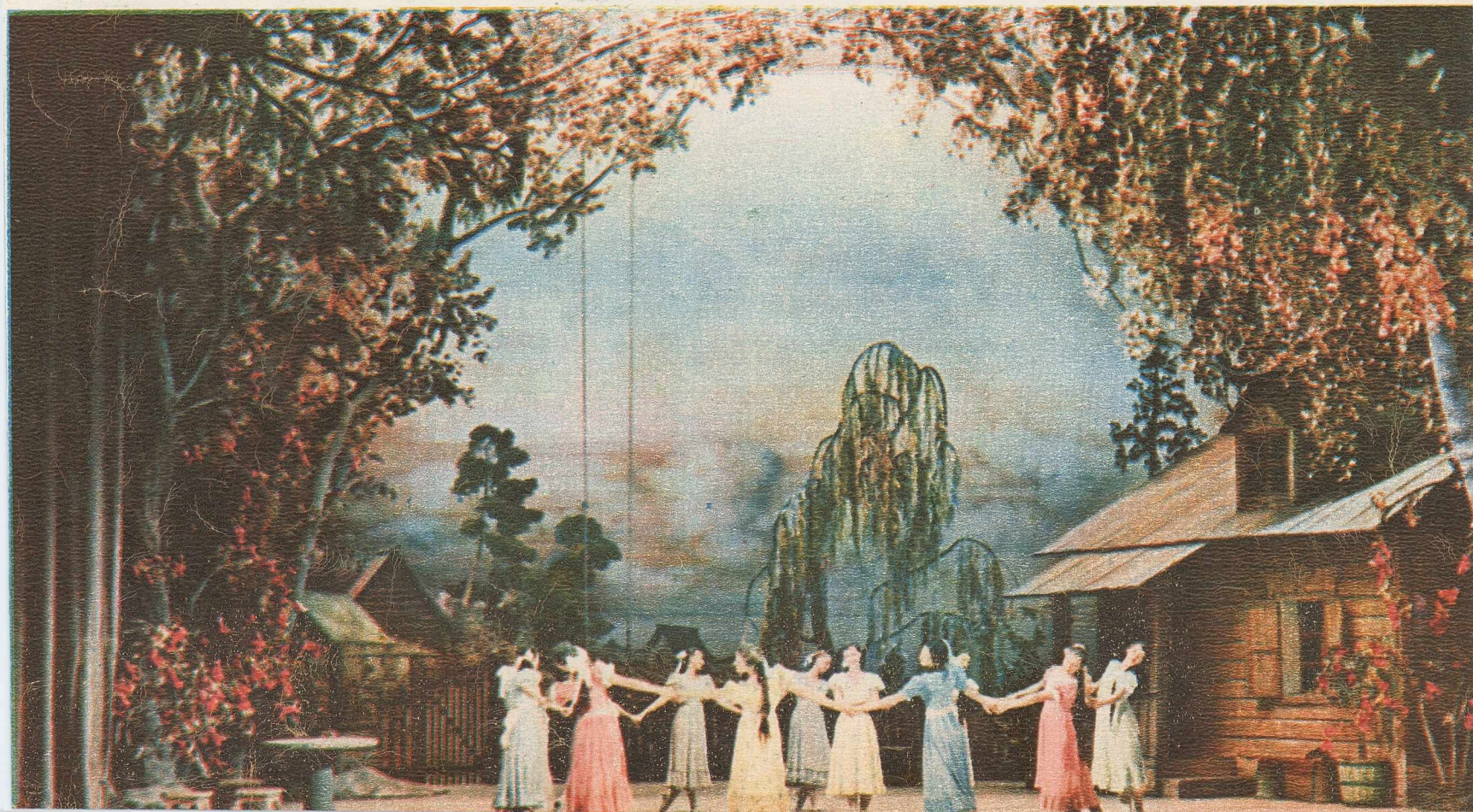
Din intransigența artistică a maestrului sovietic de balet, din minuțiozitatea, așa zice savantă, cu care își pregătea lucrul, din seriozitatea cu care urmărea cel mai mărunț element al spectacolului și nu renunța pînă nu-l vedea desăvîrșit, am avut eu personal cel mai mult de învățat.

Și fără îndoială aceste însușiri — care au stimulat personalitatea creatoare a fiecărui interpret — au avut o contribuție la deosebitele lor realizări. Este interesant de observat cum, avînd de interpretat aceleași personaje Evgheni și Parașa — cele două cupluri de dansatori (Gabriel Popescu-Irina Liciu; Gheorghe Cotovelea-Pușa Niculescu) și-a creat fiecare în mod personal rolul, au creat tipuri oarecum deosebite temperamentale. Gabriel Popescu e remarcabil prin tehnica sa, prin intensul suflă

Nicolae Bozaca în rolul lui Petru I.

Parașa și prietenele ei (actul II).

Evgheni (Gabriel Popescu) într-un dramatic moment din actul IV.

În medație: Arapul lui Petru I și Regina Balului.

Dans din actul I.

dramatic care-l imprimă personajului, mai ales în scenele nebuniei. Gheorghe Cotovelea e emoționant în scenele de lirism și de jiuoșie, anunțind de la prima intrare în scenă drama ce se va dezlănțui.

În timp ce Pușa Niculescu dă personajului o notă de drăgălășenie sprințară, de cochetărie grațioasă, Irinel Liciu e dramatică în lirismul ei și vaporosă, iar dialogurile ei coregrafice cu partenerul sînt excepționale prin expresivitatea lor.

Realizatorii acestui balet au mai avut de rezolvat și problema, foarte dificilă de astă dată, a decorului. În „Călărețul de aramă” decorul e un personaj viu, s-ar putea spune că dansează chiar, o dată cu interpretul: revărsarea Nevei e un duet între Evgheni și valurile răscolite; statuia lui Petru are viața ei, semnificația ei adîncă în economia spectacolului, la fel și Petersburgul, „adevăratul erou al poemului”, cum îl numește Bielski. Efectele scenice, depinzînd de o tehnică foarte complicată, trebuiau astfel realizate încît să nu înăbușe ideile, ci să urmărească și să sublinieze stările psihice ale eroilor.

Fără îndoială că realizarea unui astfel de spectacol — care ridică probleme dramatice, de tehnică coregrafică și scenografică neîntîlnite de noi pînă acum — a impulsionat colectivul nostru în mersul său înainte, jucînd un rol de seamă în dezvoltarea lui viitoare. „Călărețul de aramă” a contribuit în mod neîndoiebnic ca baletul nostru să-și ia locul de cîntec printre artele surori pe care, poate, foarte curînd, în măsura în care va fi mai departe sprijinit, va putea să le cheme la întrecere.

LUMINI ÎN AMURG

de ASZTÁLOS István

laureat al Premiului de Stat

Ilustrație de V. CRIVĂȚ

Intreaga luna aprilie vremea fusese ploioasă, dar pînă la urmă cerul se curăți. Pe bolta albastră nu puteai zări nici pui de nor; soarele strălucea cu toată puterea lui. Mugurii s-au desfăcut mătăsoși, iar pe sub tufe au răsărit sumedenie de toporași.

Lui Fodor Ferenc, porcarul colectivei, om trecut de șaizeci de ani, fără un dinte în gură, îi place tare mult căldura asta. Bucuros ar face și el ceea ce face cîinele său: întins la pămînt și-ar coace burta la soare. Dar el nu poate face așa ceva, și-apoi nici nu se cuvine. I-au fost încredințate doar șaptezeci de dobitoace, șaptezeci de scroafe fătate; toate negre, cu ștergar alb, bălțate, de soi Bazna. Seamănă între ele de zici că-s dintr-o singură mamă. Dar numai pe dinafară. Pe dinăuntru is de șaptezeci de feluri. Aia de acolo, de pildă, îi scroafă tînără de tot; cînd își amintește de purceii ei, nu mai zice nici „doamne ajută” și o și tunde la fugă către fermă. Azi o judecase cu bîta nu mai puțin de zece ori, și totuși s-a pornit și a unsprezecea oară. De alta trebuie să aibă și mai multă grijă, căci e în stare să sfișie cîinele. E o scroafă bătrînă, care-și teme purceii cînd nu-s lîngă ea.

— Băga-s-ar dracu-n dragostea voastră de mamă! le suduie el fără încetare.

Pentru sudalmele astea lui i se cuvin zile-muncă, cîte trei sferturi de zi-muncă pe zi; și de-aia nu se cade să lenevească. Omul să facă bine să stea în picioare, o dată ce-i așa de bine plătit.

Asta îl neliniștea pe el mai mult decît orice: plata asta bună. Încă de astă-toamnă îl neliniștește. Pînă atunci se tocea că s-a lăsat prostiț; și-a dat puținul său pămînt și acuma, la bătrînețe, rămîne gol-goluț. Multe de toate se mai vînturau pe atunci prin sat. Mai apoi însă, pe la împărțirea veniturilor, pentru cele două sute zece zile-muncă ale sale a căpătat grîu, porumb, bani și altele, atîtea că n-a avut loc în casă pentru toate. Călea peste cucuruz și dormea pe grîu. Nici pe vremea cînd se afla în floarea vîrstei nu agonisea atîta, și doar pe atunci din zori pînă-n noapte îmboldea boii, secera, îmblătea ori căra lemne pentru grof.

La început nici nu știa ce să facă el cu atîtea bucate. Au trecut doar mai bine de cinci ani de cînd îl văduv; are doi feciori la oraș, iar fata e în colectivă, cu bărbat cu tot. Nu știa ce să facă cu agoniseala, dar nici nu-l lăsa inima s-o risipească. Era ca un lup căruia i-au căzut colții: măcar să simtă mirosul mielului dacă nu-l mai poate sfișia. Își păzea fiecare bob ca ochii din cap. A mai vîndut ceva cînd și-a cumpărat cizme și vestimente noi, dar ce-a rămas, a pus prevăzător la păstrare. Cînd îl întreba fata ce are de gînd cu atîtea bucate, se prefăcea că nu-i aude întrebarea...

Mai mult îl neliniștea gîndul că într-o bună zi i-ar putea trece cuiva prin cap că i-au dat prea mult; că lui nu i se cuvine atîta... Gîndul asta nu-i dă pace. Zadarnic îi spune și președintele, și organizatorul, să se ducă acasă, pentru că și-a îndeplinit norma; el stă pînă seara tîrziu la fermă și-și face de lucru în jurul scroafelor.

În ultimele zile a tot chibzuit: să vîndă ceea ce îi prisoșește și să-și cumpere o vacă și un ceas? Dorința lui cea mai fierbinte este să aibă un ceas de buzunar. Unul cum are Guszti Gyuri, brigadierul, care și-l cumpărase încă astă-toamnă, îndată după împărțire, și-l poartă legat cu lanț în buzunar. Îl scoate, se chiorăște către soare, apoi începe să țipe: „Ce dumnezeu, ia uite ce

tîrzie-i vremea și noi n-am făcut nimic !...” Un ceas ca ăsta îi trebuie și lui.

Acum, iată-l: cu căciulă de miel, cu suman ponosit pe umeri, stă cu bărbia sprijinită în bîta și cu spatele la soare și se gîndește la cumpărarea ceasului.

... L-ar cumpăra bucuros, dar știe că-i va fi rușine să-l poarte. N-a mai avut ceas niciodată, se teme că l-ar rîde lumea... „La naiba, ce mai oameni sînt pe lume!” — mormăie el furios. Și apoi și vaca aia, — el nu e acasă toată ziua. „Cine s-o mulgă, cine să aibă grijă de ea? Fata lui?... Dar ce, să cumpere vacă pentru fată-sa?... Praf s-alege de toate! Nu mai e de trăit singur!” — se gîndește pus pe harță și, văzînd că scroafa cea tînără își ciulește iar urechile către fermă, aruncă deodată bîta înaintea ei, încît scroafa se întoarce îndată între celefalte.

La vîjiitul bîtei, sare și cîinele speriat.

„Ei, puturosul naibii! îl suduie moșneagul. Eu să le păzesc? Hai? Tu îți încălzești liniștit purcii!... Iar acum îți zgîiești ochii în pămînt, hai? Știi ce spunea domnul administrator Szalánki — acolo să-l calce nevoia, unde se află! — știi ce spunea? Cine-și pleacă ochii, trebuie palmuit! Ei, bîta, adă bîta!”

Cîinele apucă bîta și i-o aduce, pășînd prevăzător, parc-ar purta un pahar cu apă.

— Ei, așa da! îl laudă moșul și iarăși se întoarce cu spatele la soare.

Multă vreme nu se mai întîmplă nimic. Apoi vede că se apropie iar bătrîna Borș Bodi.

„La dracu! Că doar de mult nu mai e Borș Bodi. Acum e Bodi Borbala, — rîde el în sinea lui. Dar cîndva a fost Borș. Hei, ce mai fată a fost!... Îi ședeau sinii, mai să-i spargă cămașa!”

Îi pare bine că baba vine iar. Nu face nici o mișcare; o pîndește numai cu coada ochiului. Vede de aici că are un sac pe braț. Vine în crîng după vreascuri. Astă-toamnă au cioplit oamenii acolo grinzi. Cu vreascuri uscate, repede dă în clocot ciorba... „Numai că ce nevoie are să ocolească pe aici, pe la mine?”

Tare-l mai sîcîie întrebarea asta: mai să moară de curios.

„Uite, drace, nici nu vine aici...” Și curiozitatea lui se dezumflă deodată.

Într-adevăr, Bodi Borbala cotește la dreapta, între tufe.

Moșul își încrețește fruntea pe gînduri, apoi se întoarce bănuitor. „De bună seamă că vine cineva pe drum”. Îl recunoaște de

departe. E tovarășul Augustin, organizatorul de partid al colectivei. De felul lui e român, iar de meserie, strungar. A fost trimis aici de la atelierele C.F.R. din Dej. E om firav, de parcă nici umbră nu face, dar bărbia lui puternică arată voință.

„Dumnezeu lui de cîine! gîndește moșul, privind speriat la cîinele său, de grija lui m-ar putea fura ziua în amiază mare. Uite cum mă găsește omul ăsta!”

— Hei! Pe el! Tiba! — șuieră către cîine. Cîinele nu pricepu. Pe omul ăla care vine îl cunoaște. Porcii se mișcă de colo pînă colo, scurmă; ce rău a făcut? Dacă ar fi om, cîinele ar da din umeri, dar cum e numai cîine, stă, privind nedumerit la porcar.

— Tiba! șuieră minios porcarul. Hei, nie! Și ridică bîta. Văzîndu-i mișcarea, scroafa cea tînără sforăie tare o dată și se aruncă într-o parte spre o altă scroafă ce rima fără să bănuiască nimic. Izbitura o face să grohăie speriată, și să țîșnească între alte două, care la rîndul lor prind a grohăi și, într-o clipă, jumătate din turmă grohăie și sare încoace și încolo, de parc-ar fi niște soldați la instrucție, executînd la comandă, fel de fel de mișcări.

Cîinele latră acum, dîndu-le ocol, iar cînd tovarășul Augustin ajunge lîngă el, Fodor Ferenc nu-și mai află locul de atîta treabă.

— Servus, tovarășe! Te-ai sculat? Așteaptă puțin, numai să le adun pe dumnealor! — strigă moșul alergînd cu bîta ridicată după o scroafă, după alta, apoi întorcînd-o din drum pe a treia: în cele din urmă îi ajută și organizatorul. Aleargă și ei, și cîinele, în toate părțile, pînă cînd, cu chiu cu vai, adună iar turma la un loc. Scroafele, îngrămădite laolaltă, pîndesc neîncrezătoare cu ochii lor mici. Bătrînul își șterge fruntea, gîfîie zgomotos, dar e încîntat în sufletul lui.

— Nu le mai poți stăpîni, zice.

— Îs tare neastîmpărate, diavolițele. Ce te

apucă? întrebă tovarășul Augustin suflând greu.

— Nu sînt de acord, glumește bătrînul. Știi, la vremea asta li se adună laptele și l-ar duce acasă la purcei — îi explică el pe urmă, ca un cunoscător, și-i privește fața iscoditor, căutînd să ghicească pricina venirii sale acolo.

— Hei, nie! — strigă la scroafa cea tină, care acum se pregătește cu tot dinadinsul să pornească spre casă.

— Pornisem către baraj și mă gîndeam să dau și pe aici — spune tovarășul Augustin. Vrei să-ți punem difuzor în casă?

Bătrînul clipește des și cugetă: „Zău că n-ar fi rău“. Auzise despre asemenea lucruri.

— N-ar strica, dar — mă rog, cît o să coste? Organizatorul face un gest cu mîna.

— Pentru cinci lei pe lună poți asculta la muzică pînă te saturei.

Bătrînului nu i se pare mult. Întrebă totuși: — Mai ieftin nu se poate cu nici un chip?

Pentru trei lei să zicem...
Tovarășul Augustin rîde:

— Nu, nu, cu nici un chip nu se poate. Toată lumea plătește atîta.

Bătrînul dă din cap a încuviințare:
— Bine! Atunci băgați-l și la mine.

Organizatorul cată la scroafe.
— Uite că s-au liniștit.

Bătrînul clipește surprins, privindu-le cu coada ochiului, apoi dă din mîini a neputință.

— Eah! Asta ține cît ține la femeile cuvioase cucernicia după spovedanie.

Tovarășul Augustin privește la obrazul zbîrcit, scorjot de vînt, al porcarului, și-l apucă mila.

— Munca asta nu-i prea grea pentru dumneata, bade Fodor? Dacă vrei vorbesc cu președintele să te repartizăm la o muncă mai ușoară.

Bătrînul se holbează la el un timp, uluit, apoi țîșnește spaima din el:

— Mai dă-te-n colo, să nu faci una ca asta! Nu mă cruța tocmai pe mine!

Acum e de-a dreptul deznădăjduit.
Organizatorul cată mirat la el.

— Doar binele ți-l vreau... Și adineauri am văzut cum...

— Ce știi tu cum mi-i mie mai bine? se infierbîntă bătrînul.

În cele din urmă tovarășul Augustin se resemnează. Îl înscrie pe bătrîn pentru instalarea difuzorului, dă binețe și pleacă. Bătrînul îl petrece cu ochii multă vreme. „Gata s-o pățesc... gîndește el rușinat. Apoi cugetă: „ce om ales... cum m-a cinstit... a venit la mine...“ Și deodată îl apucă mila pentru tovarășul Augustin, că-i așa de slab.

„Da, da, pentru că are mult de umblat și încoace și încolo, încît nu rămîne carne pe el. Degeaba — gîndește — mai sînt multe lipsuri în colectivă. Mulți mai caută încă să-l tragă pe sfoară. Ca mine, adineauri...“ Acum se rușinează și mai tare. „Încă nu ne-am învățat să ne lepădăm de apucături de-astea“, încearcă el să-și mai netezească vina. Clatină din cap.

„Ce ți-i și cu omul! Nu-și descuie sufletul nici măcar în fața celui care-i vrea numai binele...“ Și iar dă din cap: „nu strică, zău, să-și mai cerceteze omul sufletelul său, să vadă ce zace în el“.

Ciinele latră înspre tufe, iar lui — fără veste — îi vine-n minte baba.

— Adică de-aia te-ai ascuns. Borîș Bodi...?

Privește spre tufe și o vede într-adevăr răsărind pe Borîș Bodi, o femeie bătrînă, văduvă. Așa, făptura ei nu ar arăta-o bătrînă din cale afară; mai mult obraji ei vorbesc de vremea trecută și mai cu seamă pentru că-s slabi, uscați și plini de-amărăciune. Buzele subțiri i-s strînse cu asprime; așa se apropie de bătrîn.

— Să dea Dumnezeu bine!

— Asemenea și ție, Borîș, răspunde bătrînul — și nu se poate stăpîni să nu întrebe: după vreascuri ai venit, nu?

Rușinea răzbate în obrajii bătrînei. Te pomenești că și-o fi dat moșul ăsta seama din ce pricină tot trece ea pe aici... Își plecă privirile, apoi înciudată își înalță fruntea amărită: „ei, dacă și-a dat seama, bine a făcut. Măcar să știe.“ Ar vrea să glumească, dar vocea îi rămîne uscată și, ceea ce-i mai rău, chiar batjocoritoare:

— Ce-i? Au venit să vadă dacă nu pierzi vremea de pomană?

Bătrînului astfel de vorbe nu-i plac. I-o și retează dintr-una:

— La noi nu se obișnuiește.
Femeia, văzînd că-i rost de hartă, uită de toate celelalte și îndată își dovedește meșteșugul:
— Știu eu cum îi la dumneavoastră. Pe ăla care lucrează, loți îl îndeamnă, iar ăllaltii trag chiuul. Fiecare vrea zile-muncă pe degeaba. Dar averea nu se cuvine ălor care-o prădă-luiesc...

Bătrînul caută s-o domolească:
— Văd că ai zăbovit printre ciori pînă le-ai deprîns binișor concănitul.

— De ce ciori? Is oameni și ei și vorbesc numai cu dreptate.

— Nu mai umbla tu să faci din drac înger.
— De ce? Oare e rînduală la dumneavoastră?

Află că nimic nu-i la locul lui, toate-s vraise...
Fața bătrînului se cam amărăște:

— Văd că nici tu nu ți-ai uitat limba-n mîne-ta.

Femeia nu mai ascultă. Incepe a înșira:

— Grapele le-au lăsat afară-n cîmp; căruțele alea multe de var nestîns, în ogradă, în ploaie; răsadnițele descoperite și nepăzite, iar găinile au scurmat bunătatea de răsaduri! Dumneata crezi că noi nu vedem?

Fodor Ferenc se posomorăște. Îl sîcîie că toate astea sînt adevărate.

— Cît vedeți voi? întrebă bătaios. Pînă-n vîrfurile nasului, se infurie el într-o clipă. Și dacă-i așa de rău la noi în colectivă, de ce vrei să te unești cu mine?

Bătrîna simte că i s-a oprit inima în loc. Cum poate fi cineva așa de neobrăzat? Bucuros s-ar repezi cu unghiile la el, dar o podidesc lacrimile și plînge, scîncînd.

— Nu mai pot trăi acolo, Ferenc. Îmi numără bucăturile ce le duc la gură. Mi-am scris pămîntul pe ei și-am ajuns cîrpă în casă. Li-s ca o povară; și mîncarea mi-o dau din milă.

Bătrîna stă deznădăjduită în fața lui Fodor Ferenc. El o privește cu ochi mijiți. Nu-i place să vadă om plîngînd.

— Hei, nie! strigă el la scroafe, numai ca să se afle în treabă.

Scroafele și-au rîmat culcuș mai la umbră și stau liniștite, tolănite în răcoarea pămîntului proaspăt scurmat. În cele din urmă se întoarce către bătrînă.

— Ei vezi, la noi așa ceva nu se află, nu se mai pomenește. S-a isprăvit. Cine lucrează cumsecade, își capătă partea, nu-i stă nimeni în cîrcă. Îi tare bine pentru bătrîni aici, crede-mă! Știi cît grîu mai am acasă? Și cucuruz? Și cartofi? O duc bine, Borîș; m-am gîndit să-mi cumpăr și vacă.

Femeia îl ascultă uluită, invidia și nesațul i se întipăresc pe față. Din toată inima ar vrea să-l audă pe moșneag rostind vorbele pe care ea le așteaptă de-atîta amar de vreme, pentru care s-a abătut de-atîtea ori pe-aici. Dar cum vorbele nu sînt rostite, își înghite dorința și, oftînd, îl întrebă obosită:

— Și ăsta, Augustin ăsta, ce fel de om îi?... Se spune că ține parte românilor, fiindcă-i și el...

Fodor Ferenc se revoltă:

— ăsta? ăsta mi-i mie, Borîș dragă, mai aproape decît un fiu. Și are grijă de mine!... Și acum a venit ca să-mi spuie că-mi bagă muzică în casă. Ai să vezi ce om îi...

Pe bătrînă mai s-o podidească lacrimile. „Am să văd. Atunci îi tare bine. Atunci toate-s așa cum trebuie. Atunci omul ăsta are anumite gînduri în privința ei“. Mai bucuros ar plînge E cum nu se poate mai tulburată.

— Ei, mă duc — murmură cu jumătate gură, dar nu se urnește, ba îl lasă pe bătrînul Fodor s-o țină de mîna, oprînd-o:

— Nu te duce, mai ai vreme cu vreascurile alea... Și o bate ușurel cu palma peste umeri. Doar nu-și va aduce femeia în casă pe nevăzute

— ... Hi, ce mai fată ai fost tu, Borîș — spune el, ca să nu tacă. Și n-o mai mîngîie pe umeri.

Bătrîna îl rabdă o vreme, apoi îi dă brînci — Mai du-te-n colo, moșnege. Atîta ne-a mai trebui să ne vadă cineva. O flacăra îi fulgeră prin ochi cînd adăugă: nu știi, dumneata că întîi vine pețitul și apoi giugiulitul? Rîd și bătrînul. Rîde tăcut. Îi place cum s-a aprins obrajii bătrînei. Apoi Borbala Bod plecă. Pășește cam țeapăn, știind că cinev privește în urma ei — și nu un oarecine, ci unu care are șapte măji de grîu. Și asta acuma cînd au mai rămas numai două luni pînă l seceriș.

În romînește de Remus LUCĂ

Letiția PAPU

Grăjdarul colectivei

No, hăi, Plăvane, nu întinde botul
La altul. Ți-ai mîncat doar porția ta,
Și n-ai pofti să-nghiți tu singur totul,
Că nu ești Troi, chiaburul din Vlcea.

Crezi c-am uitat? Pe tine, pe Joian,
(Dar oare vă mai amintîți și voi?)
Eu v-am adus aici acum un an,
Erați pe-atunci singurii mei boi.

Sîta inima-mi de grijă să se sfarme
Și umedă mi-era privirea grea,
V-am aninat canafii roșii-n coarce
Și ca pe mort femeia vă jelea.

Hei, dracilor, v-ați îngrășat de bine,
Și să te părălînesc ai mai pofti?

Mă mir, Plăvane, că nu ți-e rușine...
Ce crezi că numai singur ești aci?

De umăru-mi tu capul blind ți-l freci,
Îți pare rău că sîntem azi bogați?
Aveam doi boi și-acum am patruzeci,
Nici nu visai, Plăvane, atîția trași.

la ulțe ce bălțași, ce porumbacii
Și alții ce-mi veniră de departe,
Ca pepenul, grajdare, ai să-i faci
Că-i îngrijim, băiete, după carte!

Și cînd vă văd pe toți sfînd la lărgime
Parcă mă-ndeamnă inima să cînt,
Și-abia acuma milă mi-e de tine
Că ți-o fi fost urît în grajdul sfîrmit

În ce constă procedeul sovietic

Pornind de la principiul că numai sistemele fără ochelari sînt indicate pentru proiectarea filmelor în relief în săli mari, în fața a mii de spectatori, inventatorul procedurii sovietice de film în relief, S. P. Ivanov, și-a bazat cercetările pe principii elaborate de cercetători mai vechi, ca Berthier, Yves. Estanave și Noaillon.

În fața ecranului pe care sînt proiectate cele două imagini, se află o rețea selectoare, care are rolul de a masca fișii din ecran, pentru a nu lăsa să apară fiecărui ochi decît imaginea care-i corespunde.

Primul stereoecran, construit de S. P. Ivanov, avea o rețea din 30.000 de fire din sîrmă de cupru și cîntărea 6 tone. Instalat în cinematograful „Moscova“, el a permis proiectarea, la 4 februarie 1941, a primului film sovietic în relief, „Concertul“.

S.P. Ivanov, ajutat de inginerul V. T. Ivanov și de rezizorul Andrievski, a construit apoi un nou ecran, a cărui rețea nu mai e formată din fire de sîrmă, ci din nenumerate și minuscule lentile conice din materie plastică. Noul ecran e mult mai luminos și îmbunătățește simțitor condițiile de vizionare, deoarece nu mai pretinde spectatorului să păstreze o poziție imobilă în cursul vizionării.

Împotriva senzaționalului — pentru o artă adevărată

Încă de la primele filme, cu caracter mai mult experimental, cum erau „Concertul“, apoi „Robinson Crusoe“ și „Mașina 22-12“, rezizorii sovietici Andrievski și Nemolaev au simțit pericolul pe care-l reprezintă exagerarea efectului de șoc, specularea senzației de relief, pierderea controlului asupra spațiului.

O dată cu realizarea filmelor în culori „În stepă“, „Noapte de Mai“ și, recent, „Aleko“, au ieșit în evidență noi și interesante probleme legate de compoziția imaginii, jocul actorilor, construcția decorului, înregistrarea sunetului etc.

Cine a văzut, chiar în versiunea „plată“, filmul „Noapte de Mai“ își poate da seama, de pildă, din scenele de la malul lacului, compuse mai mult în adîncime, de puterea cu care se impune spectatorului senzația că se află în mijlocul peisajului, în mijlocul acțiunii.

Un apreciazabil pas înainte pe drumul folosirii celei de a treia dimensiuni, ca element hotărîtor al limbajului artistic în film, îl constituie recentul film „Aleko“, adaptarea operei cu același titlu, compusă de Rahmaninov după poemul lui Pușkin, „Tigani“. A treia dimensiune face aci parte integrantă din însăși dramaturgia filmului, senzația de spațiu, de adîncime, contribuind în mod hotărîtor la efectul dramatic al unor episoade.

Pe vremea acestei din urmă realizări, se poate afirma că filmul stereoscopic sovietic intră în era sa de maturizare, folosind cumăiestrie relieful, alături de mișcare, culoare și sunet, pentru crearea unor imagini artistice de valoare, pentru transmiterea unor idei înaintate.

Dar acolo unde cinematografia este un „business“

Și în lumea capitalistă se vorboște mult în ultima vreme, despre a treia dimensiune. Mai bine zis,

se face zgomot în jurul ei. Se merge pînă acolo, încît se proclamă „deschiderea unei noi ere în arta filmului“.

Pentru a ne da seama cît de puțin are comun cu arta această bombă publicitară, e suficient să pomenim cîteva titluri de filme americane în trei dimensiuni, ca „Omul cu masca de ceară“, „Am trăit de două ori“, sau sloganurile cu care au fost lansate aceste filme: „Leul sare asupra ta!“, „Fata ți se aruncă în brațe!“ sau „Primești săgeata între ochi!“, „Cuțitul ți se înfige în inimă!“ sau „Sinii Marylinei Monroe vor sfîșia ecranul“.

De altfel, ceea ce ni se prezintă sub diverse nume exotice și brevitate, ca: Cinerama, Cinescopul, 3D., Full-Vision, Natural-Vision etc., drept „mari inovații ale secolului“, nu sînt decît invenții vechi, gătite în reclamă nouă. Cît privește Cinerama și Cinescopul, ele nici nu sînt măcar procedee de film în relief, ci simple palcativ-menite să înșele pe spectator. În orice caz, succesul de curiozitate de care s-au bucurat aceste noutăți tehnice în momentul apariției lor, s-a uzat foarte curînd. Speculara cu ajutorul reliefului, a senzațiilor tari, a erotismului și sadismului, readuce spectacolul cinematografic la caracterul său din anii copilăriei cinematografului, cînd el nu constituia decît o atracție de bilci, vecină cu panopticul. Singura deosebire este că acum atracția e mai puțin nevinovată: în slujba propagandei crimei și depravării sînt puse astăzi mijloacele mai active de influențare ale celei de a treia dimensiuni.

Iar atunci cînd interesele oamenilor de afaceri nu sînt amestecate în invenții interesante, acestea rămîn, din lipsă de mijloace, cu totul nebagate în seamă. Așa e cazul fraților Betti din Italia, sau al lui Spinelli, în Franța, care nu găsesc nicăieri sprijinul necesar extinderii lucrărilor lor în domeniul filmului în relief.

Condiții asemănătoare au tăiat avîntul celor cîteva cercetători romîni care, în anii regimului burghezo-mosieresc, au încercat să contribuie la experimentarea cinematografului în relief. Ar putea fi pomenite nume ca al lui Dumitru Daponte, Nicolae Sillo, profesor T. V. Ionescu, N. Barbelian, care au experimentat procedee de film în relief destul de interesante pentru epoca respectivă.

În prezent, cercetările întreprinse de colaboratori ai Institutului de cercetări și prototipuri cinematografice au infinit mai multe șanse de succes. Tema acestor cercetări, punerea la punct a unui sistem de filmare integrală în relief și în culori, pe peliculă obișnuită, necolorată, este deosebit de interesantă și atrăgătoare.

★

Cum va arăta cinematograful de mîine e greu de prevăzut. Progresele uluitoare pe care le face, pe zi ce trece, tehnica filmului și a televiziunii ne îndeamnă la prudență în emiterea de pronosticuri. Dar oricare din aceste ecrane ar cîștiga pasionanta cursă a progresului tehnic, de un lucru putem fi siguri: că, pusă în slujba păcii și a fericirii omului, cinematograful i se rezervă un viitor strălucit.

Ana ROMAN

București

de Sen ALEXANDRU

Orașul meu de ani și ani mă știe,
Din depărtata mea copilărie.
Copil, apoi pe-aceleași străzi bărbat,
Cu drag orașul l-am cutreierat.

Prin pînza serilor mă avînt hoinar
Să-l cer cetății farmecele în dar:
Cerule înalt cu jucăușe ape
Și oamenii, să-i simt pe toți aproape.

Orașul meu iubit, întors la viață,
Își poartă o nouă, neștiută față,
Un chip de mult dorit, dar neafiat
În anii cîntecelor de băiat.

Un chip care-l al oamenilor săi:
Pe buze,
Zîmbet,
În priviri,
Văpăi.

Cetatea mea în anii bărbăției
E azi o capitală-a bucuriei.

Văd Bucureștiul cucerind înaltul,
Același este el și totuși altul,
Mai ieri am fost și nu erau pe-aci
Nici parc și nici solar pentru cei mici.

Unde e noul bloc, acum un an
Se tolănea, îmi pare, un maidan.
Unde-i hayuzul, parcă a fost o groapă,
Nu delicata horbotă de apă.

Și nu era în pînzele chindiei
Lăcașul dansului și-al melodiei,
A cărui umbră vine să se culce
Pe malul rîului cu apă dulce.

Azi, meșterii nu mai clădesc sub bice,
Clopotnițele vechi rămîn pitice,
Visată cu cărbune pe hîrtii
Cetatea se înalță zi de zi.

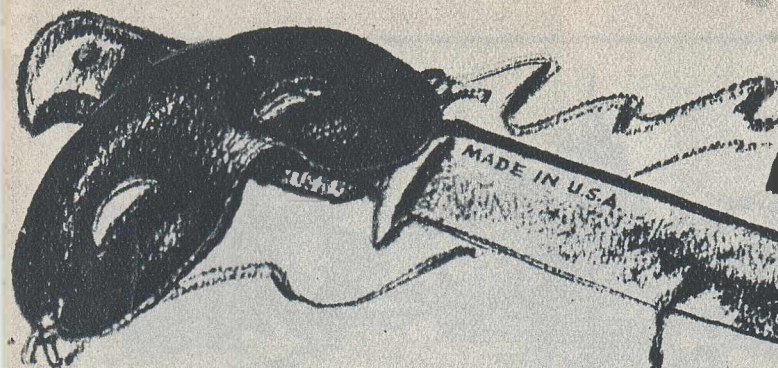
Și dacă mergi și mergi cu pasul rar
Ca să ajungi amurgul la hotar
Și prinzi acea zvîcnire de lumină
Cînd nu-i nici zi, iar seara stă să vină,

Vezi prin perdele străvezii de nor
Orașul cum va fi în viitor,
Cu simfonia albelor palate
Și-l simți în tine inima, cum bate.

Bătăla auzindu-l înțelegi
Că e a ta, dar și a țării-nregi
Să știe asta furul ce-o pîndește!

Orașul oamenilor liberi crește.

ARHANGHELI în „prea neutrala” Elveție

Cefrumoși sînt, iarna, Alpii elvețieni! Iată, Saint-Bernard-ul, copleșit de vastele zăpezi, strălucite sub luciarea de oțel a unui soare ca un ochi metalic și rece. Iar Mont Cervin, construit parcă de o mîna omenească, își păstrează — sub hlamida albă de nea — uimitoarele-i contururi de turn medieval...

P-aici să fi trecut oare, în drumul său spre Berna, misteriosul pistolar Dimitriu, atât de greu de identificat de către vigilenta poliție federală elvețiană? Dacă ar fi să credem relatarea ticlăuită de agenția „Ansa”, poliția federală „a izbutit să stabilească identitatea unuia dintre cei doi fugari care au participat în noaptea de 14 spre 15 februarie la zgomotoasă asaltare a legăției romine de la Berna. Potrivit acestei informații, ar fi vorba de un anume „Dimitriu” (nu s-a dezvăluit numele de familie), fost ofițer, înalt de 1,68 m, cu păr negru și pieptănat spre spate. Înainte de a pătrunde în Elveția, „Dimitriu” ar fi locuit la Veneția. Semnalmentele acestui „Dimitriu” ar fi fost transmise poliției statelor occidentale, precum și poliției internaționale, în vederea cercetărilor.”

Precis, ca un ceasornic de fabricație elvețiană. Păcat numai că, dintr-o inexplicabilă neglijență a fabricii „Ansa”, informației îi lipsește... minutarul. Iată de ce, unele amănunte apar ușor învăluite ca într-un nor de ceață, estompate de redactorii notei informative, înlocmai ca însăși neutrala politică a departamentului federal. „Dimitriu”, care n-are nume de familie, este „înalt de 1,68 m”. Nici un centimetru mai mult, nici un

centimetru mai puțin. El are păr negru și-l piaptăna numai „spre spate”. De-aici, poliția federală ar putea trage o concluzie pur și simplu revelatoare pentru tot ceea ce s-a întîmplat cu prilejul „zgomotoasei asaltări a legăției romine de la Berna” — și anume, că „Dimitriu” are ciuf în față, că adică este zbîrlit. Poliția federală este însă o poliție neutră a unui stat neutru. Iată de ce ea a și transmis semnalmentele numitului „Dimitriu” poliției „statelor occidentale”, ca și celei „internaționale” (?!). Elveția este doar un stat neutru. Să descurce, deci, misterul de nepătruns, polițiile altor state, ceva mai interesate în afacerea atât de „zgomotoasă” de la Berna.

Ce frumos e lacul Boden! În apele lui totdeauna limpezi, cerul pur se oglindește ca în ochii albaștri ai unei fecioare. Și n-au trecut nici măcar trei decenii de cînd prin locurile acestea se înălțau, în zboruri line și „experimentale”, păsările albe cu aripi de metal, aripile avioanelor germane. Pe malul lacului cu ape albastre se fabricau avioane pentru viitoarea „Luftwaffe” a lui Göring, se fabricau avioane germane pe teritoriul neutralității Elveției. Un camuflaj, din care acționarii elvețieni au avut numai de cîștigat. Și ce frumos se oglindește albastrul cer al neutralității Elveției în apele limpezi ale lacului Boden, chiar și azi, cînd trustul „Octogon” — în fruntea căruia se află prea distinsul maior hitlerist Oster, membru al războinicului departament Blank — reluînd experiența anilor dintre cele două războaie mondiale fabrică de

de Hora LIMAN

zor armamentul noului Wehrmacht în pregătire! Onorabilul domn Kleindin Lucerna are și el acțiuni la „Octogon”. Prea cinstitul cetățean al prea neutralei Elveții este cumnatul generalului von Seekt și reprezentantul din Elveția al băncii doctorului Schacht, „eminenta cenusie” a lui Hitler, în trecut, și a lui Adenauer, în zilele noastre.

„Octogon” fabrică arme pentru Germania occidentală. Elveția, însă, Elveția e neutră. Dacă domnul Klein se crede el că-i mai bine. Neutri să fim... și buni să iasă!

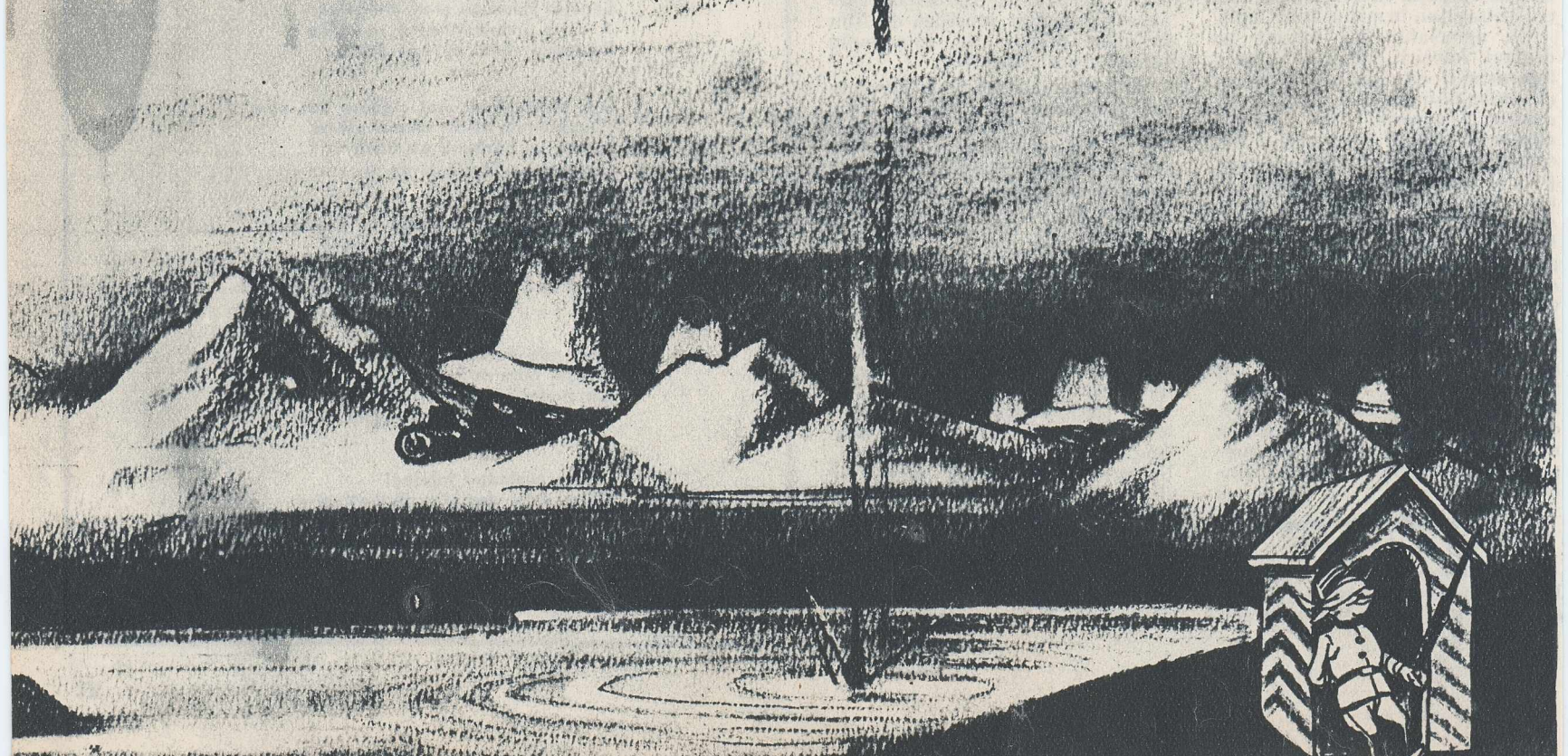
Domnul Klein are o identitate foarte precisă. El se înruțește cu un fost general al kaiserului Wilhelm al II-lea și face afaceri grase cu doctorul hitlerist Schacht. Doctorul Hjalmar Schacht face, la rîndu-i, afaceri foarte rentabile cu monopolurile americane, iar onorabilul „neutru” Klein așijderea. Cercul „neutralității” tuturor, precum se vede, este perfect rotund. El are o identitate precisă, ca de ceasornic elvețian. „Dimitriu”, însă, n-are nume de familie. De aceea, prea neutra poliție a tot atât de neutrei Elveții nu se amestecă într-o întîmplare atât de „zgomotoasă”.

Agenția „Ansa” presupune că așa-zisul „Dimitriu” ar fi trăit pînă acum la Veneția. Cine ar putea să știe cu precizie? „Dimitriu” nu are nume de familie. Și nici nu este un ceasornic. Numai ceasornicele elvețienesînt precise. Iar Veneția are lagune urît mirositoare și nu s-prea indicat să-ți viți nasul în ele. Mai ales cînd „Dimitriu” duhnește tot a sînge, cînd te numești neutru Elveție și cînd atât de limpezii sînt apele lacului Lemán...

„Tribune de Genève”, deși apare în Elveția, nu dispune de deșteptător. Pînă — hăt! — în ziua de 2 martie, încă mai sforăia liniștit. Dacă ar fi să-i credem hîlbiielile întretăiate de sforăituri — „nimeni nu are cunoștință, în Elveția, de manifestările unor teroriști romîni”. Nici măcar poliția federală, deși a izbutit — după grele încercări și îndelungi suferințe — să captureze pe un anume „Dimitriu”, care se piaptăna „spre spate” și s-a născut fără nume de familie, care poartă pistol de fabricație germană la brîu și se maschează ca un gangster din Chicago, care a descins la Berna dintr-o mașină a trupelor de ocupație americane din Germania occidentală și este mînjit din creștet pînă-n tălpi de sîngele șoferului Șețu.

Mihail Fărcășanu, fîhrerul haidamacilor de la Berna, dezmente și el: „Teroriști? Doamne fereste! Nu s-a pomenit nicicînd așa ceva, în Elveția”. El s-a solidarizat, însă, la o conferință de presă, cu „romîinii liberi, care luptă pentru eliberarea țării lor”.

În neutrala țară elvețiană minuitorii de pistoale și de mitraliere sînt „liberi”, bineînțeles, să-și „elibereze” țara, chiar dacă aceasta s-ar petrece pe spațiul destul de limitat al unei legății de la Berna. Nu a considerat „Philadelphia Inquirer” că „eliberatorii” înarmați cu două mitraliere și pistoale de fabricație germană sînt „adevărați eroi”? Nu a proclamat ilustrul ziar american că asasinii lui Aurel Șețu „și-au cîștigat stima oamenilor civilizati de pretutindeni”? Poliția federală a prea neutralei Elveții face o perfectă mutră neutrală, ea

inchide cu grijă și imparțialitate un ochi, iar cu celălalt clipește a încurajare: „Trageți, băieți!”

Românii „liberi” de la Berna nu sînt legionari. Cu mîna pe conștiință, toată suflarea „liberă” a „liberului” occident încearcă să ne demonstreze aceasta. Numai bietul corespondent din Madrid al agenției „United Press” și-a dat, din întâmplare, în petic. El a scăpat o vorbă și n-a mai putut s-o prindă din urmă nici cu zeci de telegari. „Cercurile de emigranți romîni — spune limbutul — declară că au motive întemeiate să creadă că lovitura de la Berna de la 15 februarie a fost concepută și planuită de Horia Sima, liderul mișcării „Garda de fier” din Madrid.” Să ne îndoim, oare, cînd atît de bine recunoaștem mîna „liderului”?

Horia Sima a fost agent al Intelligence Service-ului și al Gestapoului. În 1944, la Viena, a format un „guvern al refugiuului”, sub ocrotirea caldă și din indemnul lui Papa Himmler. Un pumn de lepădături. Azi, el se află stabilit la Madrid, sub pulpana altui agent al Gestapoului, al Intelligence Service-ului, dar și al O.S.S.-ului lui Allan Dulles, banditul Franco. Aviatorii hitleriști își au însă aeroporturile lor pe teritoriul neutralei Elveții, la Zisseln și Grenchen, ca și la Streitenbach. De ce nu și-ar exercita dexteritatea la școlile aviației de bombardament germane de pe pămîntul prea neutralei Elveții, și „eliberatorii” romîni, care au dat un strălucit examen de huli-ganism în sediul legației R.P.R. de la Berna și care tot cu dolari americani se hrănesc? Să fim neutri, domnilor de la poliția federală, să ne punem zece perechi de mînuși albe cînd îi anchetăm la nesfîrșit pe excelențele lor asasinii cu labe pline de sînge năclăit. Elveția este doar o oază a neutralității!

„Arhanghelii” lui Corneliu Zelea Codreanu și-au cîștigat de mult — vorba trepădușului de la „Philadelphia Inquirer” — „stima oamenilor civilizați de pretutindeni”. De pretutindeni... unde domnește majestatea sa dolarul. Ei au venit în neutrata Elveție a lui Oster și Klein, a lui Dulles și Schacht, cu foarte vechi și redutabile state de jefuitori, incendiarii, spărgători de capete și maestri-spintecători. Ei nu sînt primejdioși pentru vacile elvețiene și nici pentru politica federală. Ei nu-s decît niște băieți cu părul negru și pieptănat spre spate, care nu depășesc înălțimea de 1,68 m și nici măcar n-au nume de familie. Ei nu sînt luptători pentru pace și cu atît mai puțin comuniști. Ei au venit în prea neutra Elveție pentru a trage cu mitraliera și a face să curgă sînge de oameni pașnici. Ei sînt „arhanghelii”. pur și simplu, și au „suflete de crin”.

În prea neutra Elveție a lui Oster și Klein, soarele se oglindește în apa încremenită a lacului Boden. Apă sinilie și cer albastru, ca reflexele zăpezilor nesfîrșite de pe crestele munților Alpi sau ca acelea ale unui pumnal de legionar.

„Arhanghelii” lui Corneliu Zelea Codreanu au reapărut cu mitraliera și cu pumnalul în labe. În prea neutra Elveție a vacilor cu ugerul plin și a poliției cu ochelari de cal...

Ce rece scapără soarele pe crestele înzăpezite ale Alpilor și în ferestrele caselor umile de la Berna, sub care se ascund chipuri de oameni întunecați!

Ce rece scapără! Ca un avertisment...

TELEFONISTA

de C. BACIU

Ilustrații de N. POPESCU

Planul de electrificare a creat în Republică o sumedenie de meserii noi. Felul în care acestea existau înainte e atît de rudimentar și de piticesc, încît se poate spune că totul a fost făcut de la început.

Printre oamenii cu îndeletnicire nouă (meserie ar fi exagerat spus), sînt și mirașii. Ei aveau (și au) sarcina de a măsura nivelul apei, a face simple măsurători în legătură cu gheața în timpul iernii și ar trebui să se ocupe și de ceea ce se numește „debit so-lid”.

Între nivelul unei ape curgătoare și debitul ei, există o strînsă legătură matematică. Dacă se cunoaște nivelul zilnic, se cunoaște debitul zilnic, se pot întocmi curbe, planuri, se pot proiecta instalații de alimentare sau de forță care folosesc apa.

Pentru măsurarea nivelului apei se folosesc mirele — un soi de metri acvatice, formați din plăci de zine colorate. Mirașul — cel care le „citește” și înseamnă datele — locuiește, de obicei, în apropierea locului unde se află mira — lucru ce constituie — printre altele — o garanție că operația va fi îndeplinită și pe vreme proastă.

Mirașul nostru, pare-se, nu era acasă și-l înlocuia frate-său. După ce am trecut cu toții să vedem nivelul — și în felul acesta să ne dăm seama dacă citirea s-a făcut bine și la vreme — am urcat spre ograda lui Măscat.

În acea vreme, unii tehnicieni ai Institutului nostru de cercetări — cu toate că „teoretic” erau lămurii asupra faptului că nu trebuie să angajeze chiaburi, din lene și interes nu respectau această cerință. Chiaburii aveau locuință bună, țuică — iar adevărta lăsată de Institutul nostru o suceau cum voiau. În coclaurile munților, hîrtioara de miraș, pe care într-o stampilă palidă apărea cuvîntul București, căpăta aproape greutatea unei delegații pentru trebi obștești și-i ștergea posesorului jumătate din păcatele trecutului.

Dionisie Măscat, mirașul, era chiabur. Vasile, frate-său (cel care ne strigase), doar mijlocăș înstărit, dar îi scăpărau palmele după avere. Aflînd că pe chiaburi îi dăm afară, Dionisie obișnuia să dispară la venirea noastră și să-l lase pe Vasile — diplomat dibaci — să potrivească lucrurile. De cum vedea skodița, își lua straița și se muta la vreun fin: cum plecam, cum venea acasă.

Ograda lui Vasile Măscat era pe coastă. În cerdac, atîrnau scoarțe colorate, noi, și o femeie bătea pernele — desigur, pentru paturile noastre.

Cînd am intrat, Vasile a sărit de la masă, ajutându-ne să ne dez-

Din suita de istorisiri de călătorie „Nu departe de castelul prințesei”

brăcăm, apoi a strigat-o pe „babă” să aducă mîncare.

S-au înfățișat pe masă doi pui fripți și o farfurie cu muștei de usturoi. Într-un butoiăș miniatu-ră, de trei litri, era țuică. Și „baba” — care ne servea — și Măscat ne priveau pe sub sprîncene, cu o șirelenie rece.

Eram hotărît să schimb mirașul în chiar ziua aceea și nu știam cu cine. Slugărnicia lui Vasile, sub care strălucea încrederea în propria lui îndeminare de a ne păcăli, părea că ne face să devenim caraghioși, pe toți trei. Știam că seara se va întoarce de la Buzău președintele comitetului executiv și voiam să vorbesc mai întîi cu el despre asta.

Avînd însă vreme destulă pînă la inserare, m-am dus spre țarm, unde știam că se află piua Mășcaților — trecută pe numele fratelui celui mare.

Pe drum, treceau cîteva femei, unele călare, bărbătește, altele stînd pe o parte a șei. Purtau marame negre, de sub care ieșea tivul alb al unor hasmale. Aveau șal pe umeri unele, cojocelul altele, și ciorapi de lînă în ghete. Veneau din satele afundate în steiuri, acolo unde n-ajunge linia îngustă a trenului forestier.

— Ați venit după mîlai?

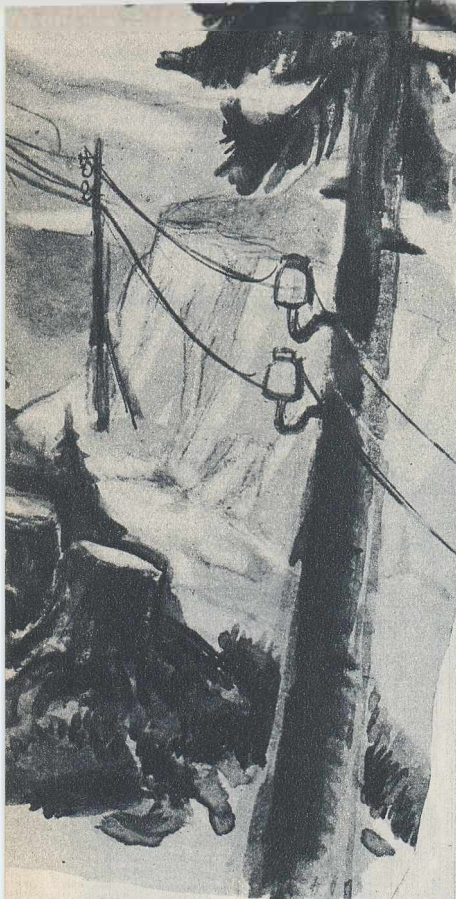
— Dînsule după mîlai, eu după ziare — răspunse o femeie subțirică. N-au cum să vină ziarele și avem treizeci și cinci de abonați în sat, tovarășe. Eu sînt cu „fuzarea.”

— Foarte bine. Să trăiești!

De emoție, n-am mai ridicat probleme de etimologie în legătură cu cuvîntul „fuzarea”. M-am gîndit numai decît însă la Măscat, care se ascundea, spunîndu-l în gînd: „Ai să iei treizeci și cinci de pumni în cap, neiculiță. O să te sature de piua și de moară”.

Pînă seara nu mai era mult și nu mai voiam să mai dormim la Vasile. Socoteam că aveam să ne descurcăm repede la comitetul provizoriu, așa cum s-a plecat pe urmele lui Vasile să-i spun cum să ne vedem a doua zi și l-am ajuns la cabina telefonică, în toiu unii scandal cumplit. Și, pentru că cititorul nu e dator să urmeze aceeași cale întortochiată spre a se lămuri, așa cum s-a întîmplat cu autorul acestor rînduri, iată o mică istorioară (nu e chiar istorioară, dar termenul e consacrat).

În urmă cu zece ani, Vasile luase de suflet o fetișcană a unei rubedenii sărace, care murise apoi pe front. Era o fată muncitoare și tăcută. Vasile o folosea ca slugă,

tot promițându-i o zestre bună, iar fata — Măriuca — lușra cu îndârjire, fără să arate că face asta pentru cele promise.

Crud și ager, viclean și încrezut, Vasile era sigur că Măriuca începuse să-l îndrăgească pe el și pe nevastă-sa, fiindcă mintea slabă a fetichii se încurca în vorba lui înflorată.

Ea locuia într-o odăiță mică, unde țărani lăsau abaua adusă pentru piua. Acolo, avea o laiță, o mescioară și câteva cuie bătute în perete, în care-și ținea agățate straiele.

Nu demult, într-o seară, venise cam încurcată la Vasile.

— Nene, am să-ți spun ceva.
— Zi — răspunse Mășcat, cu gura plină de mâncare, rumen și înveselit ca de obicei.

— Sunt în vorbă cu un băiat. Zestrea aia nu mi-i da-o?

Vasile a pălit de ciudă, dar a zîmbit.

— Stai puțin, fetico. Sint cu gura plină. Asta nu e o socoteală care se face cu una, cu două.

După aceea, el și femeia au chemat-o pe fată înăuntru.

Închipuți-vă odaia cu două paturi de oraș, cu un dulăpior plin, într-un colț, cu o masă largă, cu perne multe și foale. Pe un pat sta dînsa, mătușa, legată bine la cap, cu buzele strînse. Pe alt pat nene-său, sorbind țuică dintr-o cană de lut.

— Ei, ia spune, Măriuco.

Mășcat a cîntărit fata cu chibzuială. Avea trupul mic, îndesat, sîinii mari, împungînd cămașa și, deodată, a socotit: „Mă, că prost am fost că nu m-am dus o dată peste ea. Era bine și-atuncea, era bine și-acuma, că n-o mai lua nimeni“.

— Păi, vă rugam să dați zestrea aia cit o fi. Sint în vorbă cu un băiat și m-a cerut...

— Cine?

— Grigore...

— Care?

— Frînarul.

— Ihi. Uite, zestre-ți dau, da' Grigore nu-mi place. Nu-i el urît, dar prea s-a băgat în poli-

tică. El umblă cu uteleul prin sat, să-și facă socotelile pe spiuarea oamenilor.

— Da' dumneata ziceai că-mi dai. Măriuca a ridicat privirea din pămînt, uitîndu-se limpede în ochii lui Mășcat. „Adică, vrei să mă judeci?“ — a înteles el.

— O să-ți dau cînd ai să-ți găsești alt băiat. O să-ți căutăm noi, că tu ești prea tinerică, fato.

Măriuca n-a spus nimic și a ieșit. Mătușa a început să blesteme.

— Trebuia s-o dai de pămînt.

— Nu te prosti, femeie. Eu n-am

treabă cu miliția și cu ăștia de la partid. Ea tot a noastră rămîne.

Dar în aceeași seară, fata a dispărut. A fugit cu Grigore, la o rudă a lui, la Pătîrlage, și s-a cununat. S-a întors abia peste șase luni, telefonistă chiar la Varlaamu și a cerut lui Mășcat bani, fiindcă îl slugărise atîta vreme. El n-a vrut să-i dea, căci avea acte că o luase de suflet și, minoră fiind, o cerea înapoi. Ca să nu-și aprindă paie-n cap, se ducea tot la cîte două-trei zile să mai vorbească cu ea, ca un tată, s-o hotărască să vină înapoi, să stea cu Grigore în odăița din spatele casei.

La astfel de discuție familiară picasem și eu. Se auzea o voce aspră de fată răzbind din căscioara scundă, apoi glasul domol, reținut, al lui Mășcat.

— Atuncea măcar să nu mai calci pe aci — spunea Măriuca, în vreme ce mă plecăm sub pragul de sus al ușii.

La intrarea mea, cearta s-a oprit. Înăuntru erau mai mulți oameni, țărani din partea locului, cu desagi vărğați, rezemați în țapină, și ascultau pe cei doi, zîmbind cu puțină uimire, ca la un fel de spectacol. Măriuca m-a cercetat să înțeleagă cam ce fel de om oi fi, iar Mășcat mi-a zîmbit cu toată gura.

— Asta-i fata, don' inginer, care mi-a fugit!

Pînă atuncea nu-mi spusese nimic de ea. Aflasem totul de la oamenii din sat. Și-acum voia să mă ia drept martor al lui, sau, în tot cazul, un soi de aliat într-ale moralei de familie.

— A fugit? Bine a făcut! — am spus. Eu însă aud că trebuie să-i dai și niște zestre.

Oamenii au izbucnit în rîs. Ani de zile, jupuții încetșor de chlahurul — luat drept mijlocăș înstărit — îi admirau încă și retenia și se alăturau la vorbele de duh. Știau toți că degeaba a trecut Vasile mijlocăș, că el are tot atîta avere ca frate-său, numai că oi mai puțin, și asta tot printr-un viclesug. De cele spuse de mine rîdeau cum se rîde la o replică scenică, fără vreun fel de ură. Vasile a simțit asta și înveselindu-se, mi-a spus:

— Dar dumneavoastră de-abia ați ajuns aici, azi de dimineață, don' inginer. Cum ați aflat tot?

— De la oameni știu. Vorba e, dacă ai să-i dai zestre sau nu.

— Asta e o socoteală a mea. Eu i-am făcut zestrea.

— Ba mai mult satul, cumetre Mășcat: satul mîna de la mîna, cu zeciuală la aba, cu uruială la mălai.

He! a tușit scurt cineva între oameni. Și toți s-au fîit deodată, ca și cum ar fi vrut să se apropie, cu toate că n-aveau cum, decît dacă ar fi scos la repezeală unul din pereți.

— D-voastră vă arde de glumă, don' inginer, și eu am venit s-o

învăț de bine. Aici e sat, nu-i oraș. O fată trebuie să asculte de părinți, alt fel ajunge la gura lumii. D-voastră le știți pe ale d-voastră, noi pe ale noastre.

Ce cunoscute, ce lustruite erau aceste „înțelepciuni“ provocatoare! Cine, care a fost în muncă de agitație la țară, n-a auzit „argumentele“ acestea chibburești, care vor să începe tot satul într-o oală și să-l înfățișeze ca străin, dușmănos muncitorilor. În cazuri de astea, prelucrarea și exemplele n-au nici haz, nici efect.

— D-voastră, sigur, că aveți alte obiceiuri, dar dacă nu vrei să dai zestre fetei, dă-i după tocmală, pentru zece ani de lucru.

— Cum o să ia copil bani de la tata?

— Ia stați, stați! — a mormăit o voce groasă din ușă și un tînar, cu cojocul tras peste salopetă, a intrat înăuntru, negru de păcură și funingine.

— Ți-am spus să nu mai calci pe-aci, mă „tată-socurile“ — a spus el, strîmbindu-se la ultimele cuvinte. — Ai luat-o pe fată să-ți slugărească cu acte. Gata, ai acoperire, bani nu-i dai. Da' să nu mai vii pe aici. Auzi? Oameni buni, faceți loc...

— Mi-o dă legea înapoi, măi Grigore.

— Prost mai ești — a spus tînarul, cu o ură rece. — Prost ești, cumetre! N-ai să întorci tu legea muncitorilor să-ți fie ție bine, că atuncea se cheamă că ne legăm singuri de gît piatra și sărim în apă. Și ieși o dată! — a adăugat, vorbind apăsător.

Oamenii s-au dat deoparte. Mută, fără zîmbet, opinia aceasta publică de pădurari se arăta a fi de partea lui Grigore. Mășcat a zîmbit și, cu cea mai neașteptată candoare, mi-a spus:

— Ei, mergem, don' inginer?

— Nu, că eu n-am venit cu dumneata. Mai rămîn.

— Ai, ai, că și cu hîrtiuța dumneavoastră de la București ne bate la cap hoțul ăsta — a spus frînarul după aceea.

— Dumneata cum faci serviciul? Cite dou'ș' pe ore la rînd? — am întrebat.

— Da, așa. Două'ș' pe cu două'ș' patru.

— Și dumneata, la telefon?

— Eu stau mai toată vremea pe aici.

— V-ar veni greu să citești metrul ăla din apă?

— Mira?

— Da.

— Nu. Eu dau o fugă, rog pe cineva să stea cîteva minute la telefon, și o citesc.

— Păi, iscăliți atuncea contractul ăsta. Il liberăm noi pe Mășcat de osteneală. Anunțăm și comitetul provizoriu că dumneavoastră sînteți acum angajații noștri.

Măriuca s-a înroșit.

— Și ce-o să spună Mășcații?

— Dracu' să-i ia.

— Dracu' să-i ia — a repetat, cu ochii strălucind de bucurie, Grigore. Să mă iertăți dacă vă întreb: sînteți membru de partid?

— Da.

— Și eu sînt. Dacă vreți să-mi spuneți atuncea: o fată de șapte-șpe' ani poate să se căsătorească oricînd vrea, fără să-i întreb pe părinți?

Întrebarea era mult prea... juridică. Pus într-o dilemă de principiu, am mormăit, încurcat și stîngaci:

— Uite, trebuie văzut cum scrie legea. Cînd te duci la raion,

întreabă pe un avocat. Da'oricum căsătoria e făcută, s-a terminat.

În seara aceea, ne-am adus toate lucrurile în unica odăiță a celor doi soți Vișan. După ce am vorbit și am mai vorbit noi, călătorii, am deschis cîte o carte, iar Grigore a început să scrie.

— Ce faci acolo? Socoteli?

— Nu, fi fac Măriucăi plan de studiu.

— !?

— Ii fac plan de studiu, să învețe Istoria Partidului. Eu am fost la școală, ea încă nu. Cum sa învețe în coclaurii ăștia?

Și soțul a continuat să scrie, gîndindu-se îndelung. Din camera de alături, se auzea vocea Măriucăi, chemînd la telefon.

Afară era noapte. O noapte neagră, într-un sat risipit sub coaste, în care asemenea a doua negre castele, se ridicau moara și piua fraților Mășcat. Mi se părea că aud ciocanele piucei: brum, brum, brum, brum — căzînd nu în jghiabul cu pînzet, ci peste casele cele mai amărîte de sub coastă.

Dar iată că, la lumina lămpii de gaz, Grigore făcea un plan de studiu pentru nevastă-sa. Cu cîți ani sârșise oare înainte în istorie acest locșor al văii Buzăului? Cîți soți „intelectuali“ burghezi ar sta aplecați seara asupra mesei de lucru, pentru a-și învăța soțiile? Cîți soți burghezi ar fi în stare de asemenea enrațenie sufletească, cîți, de asemenea gingășie simplă?

Suflul muncitoresc al combinatei forestiere urcase de-a lungul văii, o dată cu oamenii. Și oamenii îi schimbau acum pe oameni, schimbau obiceiurile, schimbau valea.

După vreo oră, Grigore s-a ridicat, a trecut alături și l-am auzit șoptind: „Troci de învăță. Lasă, că stau eu aici. Hai, că pînă simbătă trebuie să termini, fato“.

Măriuca a intrat, și el i-a luat locul la telefon. De seara aceasta mi-am amintit adeveseori, trecînd pe la Varlaamu sau Brebu, pe la Gura Teghii sau Gura Milei, de cîte ori auzeam chemarea telefonistelor.

Fără cablele subțiri, animate prin făget și brădet, exploatarea pădurii s-ar oprit. Prin aceste fire, vin comenzile centrului, se cer vagoane, se cheamă oameni, se lasă liniile libere sau se închid.

Fără rețeaua telefonică, exploatarea ar fi un orb, silit să sară peste gropi.

Și, după cum nu-ți poți închipui aceste locuri fără hăulitul țapinarilor, nu ți-l poți închipui lipsit de chemarea prelungă ce a moștenit ceva din melodiosul cod sonor al celor de mai sus: „Alouuu, Gura Teghii? Alouuu, Varlaamuuu, Varlaamuuu, alouuu“...

Tot învîrtînd manivela telefonului hîrîtor și îmbătrînit ca o caterincă, Grigore își modula vocea groasă cu acele „uuu“—uri prelungi, sincopate la coadă. Măriuca a întors o clipă privirea spre ușă și mi s-a părut că șoptește ceva de una singură.

Am tras cu urechea, dar n-am mai auzit nimic. Ea lăsase creionul jos, buzele i se întredeschiseseră ușor și se uita parcă prin perete la omul care, în camera de alături, tot spunea: alouuu, alouuu.

Socotindu-mă de prisos în această tînară căsnicie de învățăcei, mi-am tras gulerul șubei peste ochi și am adormit, legănat de sforăitu scăzut al lui nea Petrache.

Țesutul covoarelor nu este un lucru ușor. Dar când ai un bun sfătuitor treaba merge. În fotografie: ființa Lucreția Bocoanschi, din comuna Leșu, regiunea Cluj, învață să țese sub îndrumarea mămii sale.

Fotografie de M. Mayer

Înainte vreme, la transportul butucilor erau înhămate vitele și de multe ori chiar și oamenii. Astăzi, însă, la centrul mecanizat Dornișoara, munca aceasta o fac puternicele tractoare sovietice KT-12.

Fotografie de I. Schinderman

Despre bolile DE COMPORTARE PROFESIONALĂ

L-am găsit pe doctorul Criticescu în camera sa de lucru. Pe biroul de nuc masiv, se aflau mormane de dosare și fișe, cartoteci și hîrtii cu însemnări.

Ca să-i cruț timpul, am renunțat la introducerea.

— Am aflat că faceți cercetări în legătură cu bolile de comportare profesională. V-am ruga să ne relatați unele dintre rezultatele cercetărilor dv.

Fără a se lăsa mult rugat, doctorul Criticescu deschise un caiet și începu să citească:

Chiulocardita acută și cronică

Chiulocardita este o boală ale cărei forme se mai mențin, din nenorocire, acolo unde bolnavii nu au fost încă dezintoxicați prin trezirea conștiinței lor profesionale.

Crizele de *chiulocardita acută* apar la unii pacienți încă de dimineață prin fenomene parali-

ntreprindere pot cădea într-una din cele două forme ale bolii: forma activă sau forma pasivă.

Chiulocardita cronică activă prezintă fenomene ca: hipertrofia bunei dispoziții (adică exces de veselie), locvorea (adică vorbă lungă), plimbaristică, fenomene de sufocație și altele.

Excesul de veselie și locvorea se manifestă prin provocarea unor nesfîrșite discuții care au ca principale subiecte: clima trecută, prezentă și viitoare, completarea și comentarea buletinelor și rezultatelor „Pronosport”, aspecte inedite din viața casnică și intimă a bolnavului sau a altora, transmiterea ultimelor anecdote, moda zilei, ultimul film etc. Considerînd că sarcina lui în colectiv a fost îndeplinită, în organismul bolnavului apar fenomene de plimbaristică, simte nevoia să-și continue misiunea de propagator al bunei dispoziții și în alte colective.

Reîntors în biroul său, el simte

nile legate de munca profesională, el trece la studierea amănunțită a buzunarelor, controlarea portofelului, netezirea și aranjarea după serie a bancnotelor, aranjarea gulerului și a cravatei, potrivirea cu pieptănașul a firelor de păr recalcitrante etc.

Bolnavul manifestă o deosebită grijă pentru hrănirea organismului său. Pachețul adus cu grijă de acasă este desfăcut la ora fixă. Degustarea alimentelor se desfășoară după un ritual deosebit, deoarece bolnavul de *chiulocardita cronică pasivă* este foarte sensibil la indigestii. De aceea el își rumegă hrana cu multă încetineală.

Dacă este obligat să folosească bufetul, sînt pipăite pe rînd toate chiflele, pentru a fi găsite cele care întrunesc toate calitățile ce i se par strict necesare.

Tot în vederea unei bune digestii, el își acordă după mîncare un repaus odihnitor.

Dacă din întîmplare este și fumător, își planifică orele de fumat pentru fiecare țigară în parte. La ora respectivă trece la ritualul alegerii din pachet a celei mai bune țigări, pe care o introduce cu grație și cu o neîntrecută măiestrie în țigaret. Cu multă eleganță pufăie și urmărește cu privirea drumul fumului către tavan.

După un timp oarecare începe să prezinte simptome de orologomanie, care se manifestă printr-un interes deosebit pentru viteza acelor ceasornicului din perete. Dacă are și ceas propriu și crede că timpul s-a scurs prea încet, își verifică ora exactă.

Am prezentat numai unele aspecte ale *chiulocarditei acute* și ale *chiulocarditei active* și pasive.

Din cercetările făcute rezultă că tratamentul care a dat cele mai bune rezultate este masajul. Bolnavul trebuie frecat cu ou și cu oțet.

Birocratita cronică

Birocratita cronică este o boală internă. S-a observat că la unii bolnavi apar fenomene febrile, adică bolnavul este scuturat de friguri. El simte nevoie să se acopere. Pentru aceasta el folosește uneori 6 pînă la 8 plăpumi pentru diverse acoperiri. Aceste plăpumi poartă denumiri diferite, de la caz,

la caz, cum ar fi: viză, parafă, aprobare, supraviză, referat etc.

Bolnavul de *birocratita cronică* este de multe ori un stimulator al sportului și în special al crosului. El pune oamenii pe drumuri, să alerge de la un etaj la altul, de la o instituție la alta.

El poartă în permanentă asupra sa un brici foarte bine ascuțit, pe care-l încearcă de cîteva ori pe zi, tîind firul în patru.

Medicamentația cea mai eficientă este o soluție concentrată alcătuită din sare caustică, acid critic și spirit sarcastic, care ustură, arde, dar vindecă.

Soluția nu este administrată bolnavului, ci aplicată la adresa lui în gazeta de perete, în coloanele presei sau chiar prin unde radiofonice.

Îngîmfardită purulentă

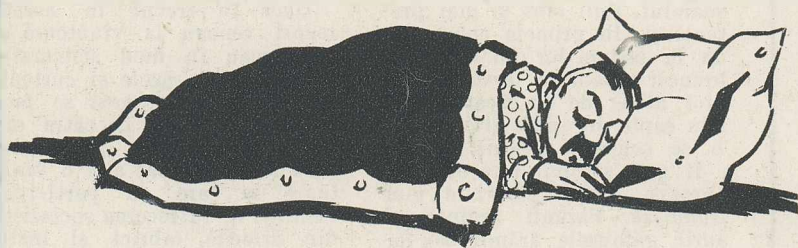
Îngîmfardita purulentă este o boală mușchiulară și în același timp cerebrală.

Primul fenomen de manifestare a bolii este înțepenirea. Un individ atins de această boală este bățos. Boala se localizează de obicei la nas. În felul acesta, chiar dacă din naștere nu are nasul cîrn, el are nasul în sus. Boala atacă și vederea bolnavului, care nu-și mai vede lungul nasului.

Fiind bățos și închipuindu-și că se află la înălțime, el nu vede pe cei din jurul său și este foarte greu să se ajungă la el.

Pentru tratamentul acestei boli au fost încercate diferite metode.

Criticomicina, ultima mea descoperire, aplicată prin injecții repetate, s-a dovedit a nu da întotdeauna, în cazurile de *îngîmfardită purulentă*, rezultate multumitoare. Organismul unor bolnavi este uneori refractar inoculărilor cu criticomicină, boala persistînd.

tice, fiind țintuiți în pat. Dacă bolnavul are suficientă voință, se descleștează, își azvîrle plapuma și se pregătește de plecare. Uneori îl vezi în apropierea locului său de muncă, nu numai în stare normală, cînd toate fenomenele paralitice au dispărut, ci, dimpotrivă, alergînd chiar, alergînd cu suflul la gură să prindă conștiența.

Dacă pacientul nu are suficientă voință, cade imediat la idei. Apar fenomene nervoase de ipohondrie — își caută o boală — se convinge că-i bolnav.

Acestea sînt fenomene acute — adică periodice — care apar din cînd în cînd.

Chiulocardita cronică — adică permanentă — are cu totul alte forme.

Fenomenele paralitice nu apar liminețate. Dimpotrivă, bolnavii pleacă de acasă bine dispuși — nu uleră, nu fug, ajung la timp la întreprindere, pot fi chiar frunțași a pontaj.

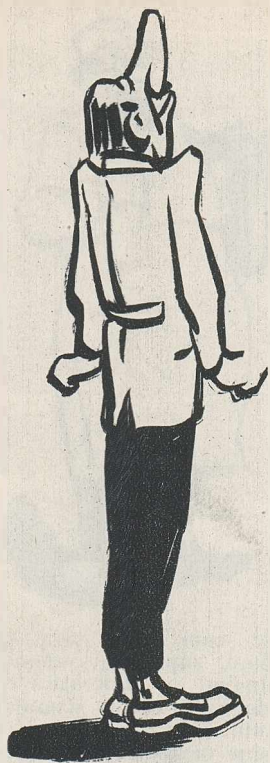
Considerînd că și-au îndeplinit principala lor sarcină zilnică — pontajul — cei atinși de *chiulocardita cronică*, o dată intrați în

o atracție specială pentru telefon, fiind magnetizat. Pacientul comunică familiei că se află într-o perfectă stare de sănătate și că atmosfera de la birou e minunată.

Buna creștere, care caracterizează pe bolnavul de *chiulocardita cronică*, îl obligă ca din cînd în cînd să se intereseze și de starea sănătății rudelor și prietenilor din oraș.

În întreprindere, bolnavul consideră că și-a îndeplinit misiunea. Apar fenomenele de sufocație. Trebuie neapărat să iasă la aer. Își stabilește ținta, pleacă la vîntoare după un bilet de voic. Înainte de a ieși, el dă o raită pe la prietenii, spre a achiziționa diverse mari și mici comisioane.

Chiulocardita cronică pasivă are cu totul alte manifestări. Bolnavul se caracterizează printr-o extraordinară încetineală în mișcări. O dată ce a reușit să se instaleze în fața mesei sale de lucru, bolnavului îi apar fenomene de tipicărie ca: suflatul în repetate rînduri al prafului de pe masă, studierea amănunțită a virfului fiecărui creion în parte, aranjarea și rearanjarea hîrțiilor. Îndeplinind sarcini-

S-a constatat ca, în aceste cazuri, ceea ce dăunează bolnavului este altitudinea. O dată coborât de la înălțimea care îi dăuna, el devine vindecabil prin injecții cu „critico-micină”.

Ploconiromania

Ploconiromania este o boală cerebro-vertebrată. Ea atacă întotdeauna șira spinării. Bolnavul în

cauza umbra indoit de șale. Unul din elementele exterioare care ajută la stabilirea unui diagnostic precis și rapid al bolii este zîmbetul micșorat al ploconiromanului.

Bolnavul are aptitudini sportive, este foarte „săritor”, pentru a fi pe placul anumitor oameni.

Ploconiromanul are și mania curățeniei. El are întotdeauna asupra sa diverse ustensile ca, de exemplu, perii mari, perii mici, periute, măturici și altele. Din cauza maniei sale, atunci cînd zărește în preajma sa o persoană sus-pusă, se cațără și își pune în funcție una din uneltele sale.

Ploconiromanul suferă și de o boală a capului cu care face mișcări continue de aprobare și de admirație în fața oricărei vorbe a superiorului său. În contact însă cu inferiorii sau egalii lui în grad, bolnavul prezintă fenomenele „îngîmfarditei”.

Aplicată în doză progresivă, critico-micina a dat rezultate foarte bune.

Familiarita

Dacă bolile analizate mai sus ating câteodată numai un singur individ, familiarita atacă întotdeauna două sau mai multe persoane.

Se crede că cei atinși de familiarita au colice, dureri de stomac. Pentru a-și potoli dureri ei se bat reciproc pe burtă.

Cazurile studiate în această direcție au dovedit că există focare de microbi infiltrați în țara noastră, încă de pe vremea oligarhiei turcești. Taifasul cafelei este un aspect semnificativ.

Familiarita nu dă cazuri mortale la indivizi, dar dă în schimb foarte mulți timpi morți. De multe ori boala ia aspectul unor manii religioase, bolnavii simțind nevoia să-și clădească diverse bisericuțe. Combaterea bolii cere măsuri de igienă radicală, adică izolarea pacienților, prin îndepărtarea unui contaminat de altul. Leacul este alifia numită „unguent spargeogascit”, cuvînt care vine de la expresia bine cunoscută „spargeți gașca”!

Aci doctorul Criticescu își întrepruse lectura și-mi spuse:

— Desigur că mai există o serie de alte asemenea maladii, cum ar fi de pildă, demagogomania cu complicațiile ei lozincardice, sedințomania, delirium panicoruin, care se manifestă prin căderea în panică, gurăcascita, arivisto-carierita și din păcate încă altele. Toate sînt însă vindecabile. Esențialul este să pui un diagnostic just și să prescrii remediul corespunzător.

În elipsa aceea simții că doctorul mă privește cam ciudat, parcă... profesional.

Îi întrebai:

— Ați observat ceva la mine, tovarășe profesor?

— Da. Mi se pare că și dv., aveți boală de comportare profesională.

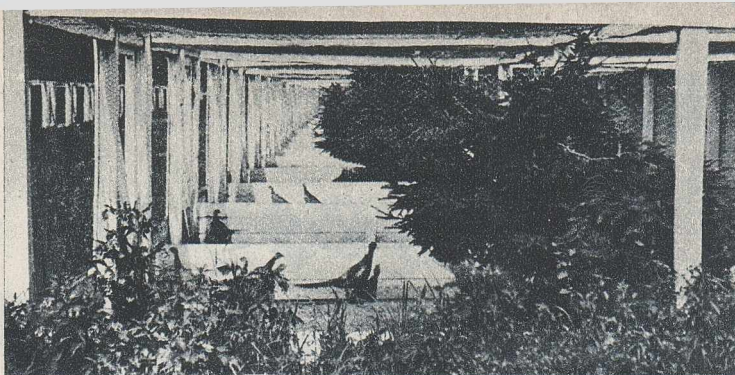
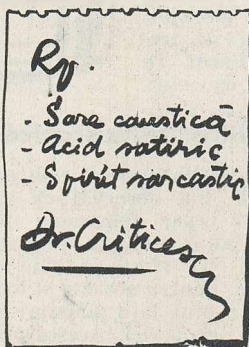
— Anume?

— Indiscrețiomania. E frecventă chiar și la unii ziaristi. Vă voi face o fișă de pacient și vă voi prescrie un remediu. Dar pînă una-alta v-aș ruga să nu povestiți nimănui nimic din ceea ce v-am relatat, deoarece cercetările nu sînt încă încheiate.

— Fiți fără grijă, nu voi povesti nimănui nimic.

...După cum vedeți, m-am ținut de cuvînt.

Gh. FILIMON

Așa arată „locuințele” fazanilor, în care aceștia sînt repartizați fie pe familii fie singuri.

LA O CRESCĂTORIE DE FAZANI

Trecînd peste podețul de lemn al Teuzului, apoi pe drumul dintre lanurile aurii de grîu, am ajuns repede în marginea pădurii Adea. Drumul prin pădure mi-a părut foarte scurt. În fața zburau spre adîncul pădurii păsări cu penaj strălucitor, iar din cînd în cînd cite o căprioară se pierdea în deșul copacilor.

În inima pădurii, într-un loc înconjurat de un brîu de salcîmi, se înalță o vilă frumoasă, în jurul căreia se află mai multe clădiri mici. Rostul lor este de a asigura cele mai bune condiții de creștere a fazanilor. Astfel, în una din aceste clădiri e bucătăria unde se pregătește hrana păsărilor, care sînt foarte pretențioase la mîncare. Dimineața, Ion Pirvu, bucătarul crescătoriei, le pregătește o hrană gustoasă: mămăligă cu praf de carne și sînge, ovăz încolțit și floarea-soarelui. Puii sînt și mai pretențioși. În primele patru zile de la ieșirea lor din ou, ei se hrănesc numai cu larve de furnici, albuș de ou uscat și griș. Din șapte în șapte zile puilor li se schimbă meniul.

E greu să spui care din cele aproape 1.000 păsări e mai frumoasă. Fazanii argintii și aurii, găinușele arâmii sau fazanii pentru vînat, cu penele lor multicolore? Cele mai multe păreri arată că mai frumoși

sînt fazanii argintii. Natura a fost, într-adevăr, darnică cu ei. Pe spate au pene albe, cu desene gingașe, gîtul de un roșu țipător, un moț negru, coada albă și restul corpului acoperit cu pene negre, sclipitoare. Ei reprezintă o adevărată pozoabă a pădurii.

În dreapta cotețelor, au fost amenajate, în ultimii ani, clocoțoarele. Din acestea ies anual cîte 7-8 serii de pui.

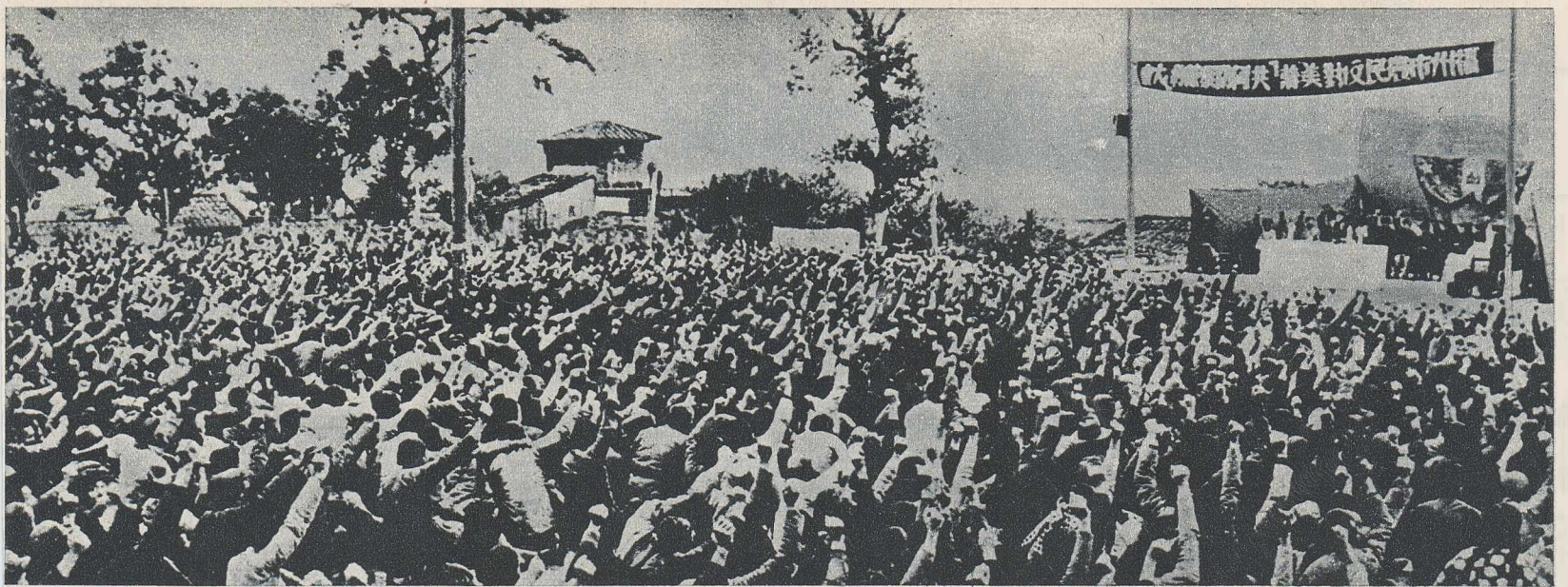
În anii democrației populare crescătoria de fazani din pădurea Adea s-a dezvoltat mult. În fiecare an se lansează în pături cîte 6.000 fazani, pentru a se îmbogăți vînatul. Din această crescătorie se obțin pînă la 10.000 ouă pe an din care o bună cantitate se trimite în alte părți ale țării. Numai în primele 6 luni ale anului trecut, crescătoria a livrat 4.000 ouă unor crescători din Focșani și Ploesti.

Dacă în trecut în aceste locuri veneau la vînațoare și distrugeau în mod sistematic vînatul doar regele și curtenii săi, astăzi vînațoarea se face în mod rațional de către oamenii muncii. În iarna trecută s-a organizat aici o vînațoare la care au participat fruntași în întrecerea socialistă din diferite fabrici și instituții din țara noastră.

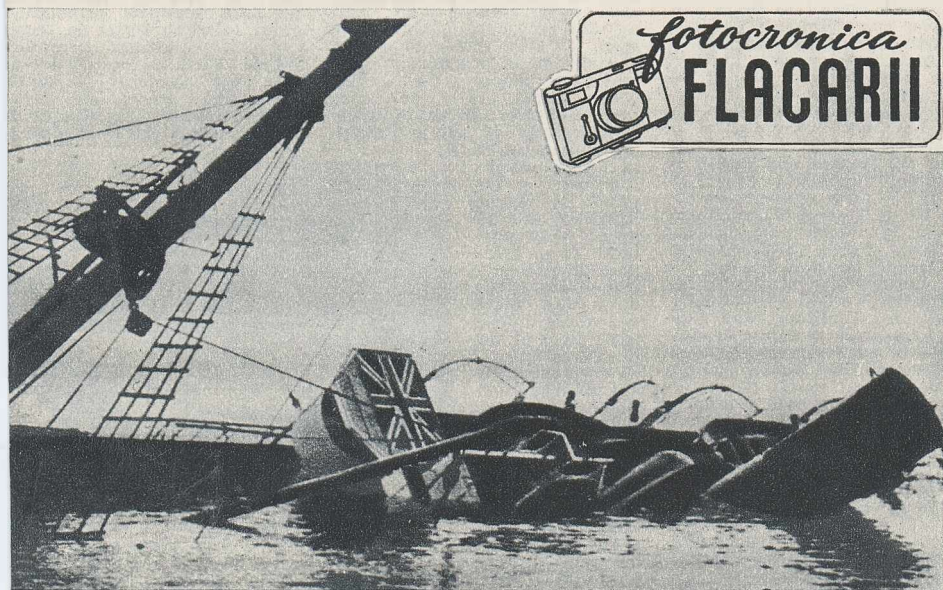
I. BORȘAN
corespondent-Ara

Ora mesei... Îngrijitoarea Maria Toda dă puilor de fazani larve de furnici, strîns din pădure.

În numeroase orașe și sate din R. P. Chineză, continuă să aibă loc mari mitinguri prin care poporul chinez înfierăază pe agresorii ciankaiști și își manifestă hotărârea fermă de a lupta cu și mai multă îndrăzneală pentru eliberarea Taivanului. În fotografie: un aspect de la unul din mitingurile populației din regiunea Fuciu.

Fotocronica
FLACARII

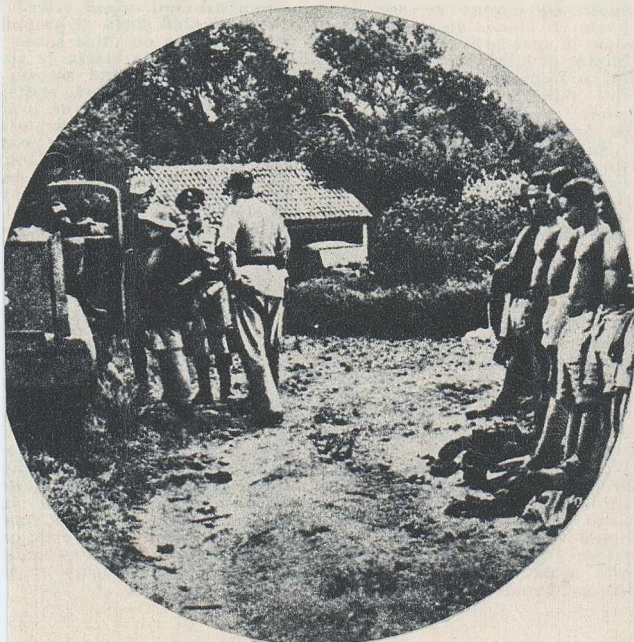
Sub cele mai variate forme, poporul englez își exprimă dezacordul cu politica lui Churchill de remilitarizare a Germaniei occidentale. Pentru a protesta împotriva acestei politici trădătoare, numeroși cetățeni londonezi au trimis lui Winston Churchill această carte poștală de dimensiuni neobișnuite (90 x 70 cm), în care ei declară că, alături de întregul popor englez, sînt pentru pace și colaborare internațională, pentru tratative, împotriva războiului. Această acțiune a fost inițiată de deputatul Arthur Lewis din West Ham North-London. Iată-l, în fotografie, ținînd în mînă originala carte poștală adresată lui Churchill.

Iată încă o ispravă a piraților ciankaiști. Și de astă dată, după cum se vede în fotografie, proiectilele lor au nimerit nu un vapor chinez, ci vasul comercial englez „Edendale”. Protectorii londonezi ai clișii de aventurieri din Taivan au avut prilejul să constate, o dată mai mult, că alături de avioanele cît și bombele care au scufundat, în apele chineze, un vapor sub pavilion britanic, sînt de proveniență americană...

Colonialiștii englezi își intensifică teroarea în Kenia. După cum relatează și presa britanică, în lagărele de concentrare din Kenia sînt deținuți în prezent 800.000 negri, iar din octombrie 1952 și pînă astăzi au fost cișii 8.600 de negri. În fotografie: o patrulă britanică a capturat un grup de tineri, a căror „vină” constă în faptul că vor să trăiască liberi.

Criza de locuințe este atît de acută la Paris, încît în fiecare noapte stațiile metroului se transformă în adevărate dormitoare comune pentru cetățenii lipsiți de adăpost. Imaginea dezolantă redată de fotografia noastră contrastează în chip izbitor cu viața de lux și desfrîu a marii burghezii franceze, înhămată la carul politicii americane.

Răspundem cititorilor

DESPRE OPERA LUI PETRU PONI

Cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la moartea marelui savant român Petru Poni, tov. ing. Haranga Dumitru, de la Fabrica Chimică nr. 10, ne-a rugat să publicăm un articol în care să vorbim despre opera marelui om de știință.

"Flacăra" a solicitat tovarășului profesor universitar Eugen Angelescu, șeful catedrei de chimie organică de la Facultatea de Chimie a Universității "C.I. Parhon" din București, să răspundă la această cerere.

Petru Poni

Regimul nostru democrat-popular știe să prețuiască așa cum se cuvine opera acelor oameni de știință progresiști din trecut care, cu toate piedicile și cu toate greutatele întimpinate, au luptat pentru punerea științei lor în slujba poporului și au putut realiza o școală în care s-au format cadrele de oameni de știință ce ajută azi la construirea socialismului în țara noastră.

Unul dintre cei mai mari oameni de știință progresiști din trecutul nostru a fost Petru Poni, profesor de chimie la Universitatea din Iași. Născut la 4 ianuarie 1841, în satul Secărești, comuna Băiceni, județul Iași, el

urmează școala primară la Târgul Frumos și apoi, la Iași, Academia Mihăileană. După terminarea liceului, pleacă la Paris, unde urmează chimia la Sorbona, lucrând în laboratoarele lui Sainte-Claire Deville, M. Berthelot, Wurtz etc. După obținerea licenței, se reîntoarce în țară și este numit profesor de fizică și chimie la Academia Mihăileană, iar mai apoi în 1878, devine profesor la Universitatea din Iași.

În 1891, catedra de chimie se scindează în catedra de chimie minerală și cea de chimie organică. Petru Poni rămâne titularul catedrei de chimie minerală, unde profesează până în 1911, când este pensionat. În urma anilor grei de după primul război mondial, P. Poni moare, la 2 aprilie 1925, în vârstă de 84 de ani.

Meritul cel mai mare al profesorului Poni este că a organizat, la Universitatea din Iași, un laborator în care au început să se facă cercetări originale. Trebuie să se știe că lucrările lui sînt un model de precizie și de metodă. Lucrările asupra petrolului sînt cu adevărat clasice. Poni este cel dintîi cercetător care a reușit să izoleze, din petrolul nostru, hidrocarburi pure, pe care le-a identificat, și asupra cărora a făcut diverse reacții. În afară de petrol, el a mai studiat sarea, multe minerale și ape minerale din țara noastră.

Un alt mare merit al lui Petru Poni este acela că a jucat un rol de frunte la crearea, în pofida tuturor greutăților existente, a mediului prielnic studiului chimic la noi în țară. Ca profesor, Petru Poni a fost un model de conștiințozitate și exactitate. A sprijinit mulți tineri studenți merituoși, acordându-le ajutoare și burse. Autor de cărți didactice, recomandate în mai toate liceele din Moldova, el a dezvoltat gustul multor tineri pentru chimie și a format numeroși elevi care au activat și activează fie în învățămînt, fie în industrie, mai ales în industria petroliferă.

Pentru a cinști memoria acestui savant legat de popor, regimul nostru democrat-popular a dat unei mari fabrici de produse chimice — fabrica de îngrășăminte chimice din Valea Călugărească — numele lui Petru Poni.

TEATRELE DIN ȚARĂ ȘI REPERTORIUL ORIGINAL

Tov. Bradu Mircea, student la Institutul de literatură și critică literară "Mihail Eminescu", dorește să știe ce este nou în repertoriul teatrelor din provincie.

Multe dintre piesele originale cu temă actuală, care se reprezintă în această stagiune pe scenele teatrelor din țară, au primit prețuirea și respectul spectatorilor grație reprezentanților din Capitală. Pe cele care au cunoscut primire călduroasă din partea publicului și care, prin conținutul lor, slujesc cel mai mult cauza comună a poporului nostru, teatrele din țară le-au îmbrățișat cu căldură. Așa, de pildă, Teatrul de Stat din Orașul Stalin a montat "Schimbul de onoare" a lui Mihail Davidoglu, Teatrul Național din Craiova, Teatrul de Stat din Arad, ca și secțiile germană și maghiară ale Teatrului de Stat din Timișoara și Teatrul Maghiar de Stat din Sft. Gheorghe

au în repertoriu piesa "Mielul turbat" a lui Aurel Baranga. "Arcul de triumf", de același autor, se joacă la Teatrul Național din Cluj. Lucrarea dramatică a lui Horia Lovinescu "Lumina de la Ulmi" ocupă un

Scenă din "Mielul turbat" în interpretarea Teatrului de Stat din Arad.

loc de frunte în repertoriul teatrelor de stat din Baia Mare, Sibiu, Timișoara și al Teatrului Maghiar de Stat din Cluj. La Teatrul Național din Craiova va fi reprezentată piesa Mariei Banuș "Indrăgostii". "Drumul soarelui" de Virgil Stoenescu a fost reprezentată în această stagiune la teatrele de Stat din Bacău, Pitești, Ploiești, Brăila. Ea va fi montată și la Teatrul de Stat din Constanța. De asemeni, în repertoriul Teatrului de Stat din Constanța figurează și piesa lui Nicolae Tăutu "Furtuni de primăvară". "Vara furtunoasă" a lui Valeriu Luca se joacă la Teatrul Național din Iași.

O caracteristică importantă a actualei stagiuni la teatrele din țară o constituie strădania neobosită pentru promovarea pieselor noi, de actualitate, care nu au fost încă jucate. "Citadela sfărmată", recenta piesă a lui Horia Lovinescu, care ogîndeste descompunerea unei familii burgheze, a fost inclusă în repertoriul Teatrului Național din Cluj și al Teatrului de Stat din Reșița. Momentul eliberării patriei noastre, contribuția comuniștilor în înfăptuirea acestui măreț eveniment, stă la baza noii lucrări a lui Mihail Davidoglu "Orașul în flăcări", a cărei reprezentare va avea loc la Teatrul Național din Iași și la teatrele din Brăila, Timișoara, Turda. Despre atenția care trebuie acordată de către părinți creșterii și educației tinereilor vîrstare, vorbește piesa Luciei Demetrius "Atențiune copii", pe care Teatrul de Stat din Arad și cel din Orașul Stalin au cuprins-o în repertoriul lor actual. Mircea Ștefănescu și-a extras tema noii sale piese "Patriotică română", dintr-una din perioadele cele mai negre ale trecutului țării noastre, perioada fascizării țării. Piesa va fi jucată la Teatrele de Stat din Petroșani și Bacău. Cu mult interes au primit teatrele noastre piesa lui Tiberiu Vornic "Neguri risipite", care are ca temă lupta țărănilor nuncitori pentru transformarea socialistă a agriculturii. Altfel Teatrul Secuiesc de Stat din Tg. Mureș cit și cel Maghiar din Oradea au înscris această lucrare în actualul lor repertoriu. Printre piesele noi, care ridică unele din problemele cele mai importante ale actualității noastre, se numără și "Calul troian" a lui Al. Șahighian, care se va juca la Teatrul de Stat din Reșița și care tratează problema vigilenței, satirizînd cu ascutime figura unui șef de cadre, îngimfat, gură-cască, carierist. "Avansarea șefului" de Eugen Naum demască de asemenea carierismul și lichelismul unor funcționari ce pot cădea lesne victime ale dușmanului. Piesa a fost inclusă în repertoriul Teatrului Național din Cluj și al teatrelor de stat din Sibiu și Turda.

Teatrele în limbile minorităților naționale din țara noastră și-au fixat în repertoriile lor și piese noi ale dramaturgilor aparținînd acestor minorități. Teatrul Secuiesc din Tg. Mureș, de pildă, și-a programat piesa istorică "Doamna noastră" de A. Horvath, cel maghiar din Sft. Gheorghe, piesa "Așa cresc oamenii" (Torrent de primăvară) de Balla Karoly etc. Aspecte importante din lupta comuniștilor în ilegalitate aduce piesa lui Leontin Lupes "Ruper de nori", din repertoriul Teatrului Evreesc de Stat din Iași. La Teatrul de Stat din Arad se va juca piesa Mioarei Cremene "Trestile de aur", la Național din Cluj "Fata apelor" de Veronica Porumbacu, ș.a.m.d.

Toate cele de mai sus arată că, repertoriul teatrelor noastre, mai bogat și mai variat, răspunzînd mai direct decît în trecut la frămîntările și aspirațiile spectatorilor noștri, marchează în actuala stagiune, un pas însemnat înainte în privința promovării dramaturgiei originale.

CUM FUNCȚIONEAZĂ MOTOARELE CU REACȚIE

Tov. Dobrescu Gh., maistru mecanic la uzinele Mao Tze-dun din București, ne întreabă care este principul pe care se bazează funcționarea motoarelor cu reacție.

La această întrebare răspunde tov. conf. univ. ing. Al. Stratulescu.

In ultimii ani atenția noastră a fost atrasă de apariția unor avioane ce au o viteză mult mai mare decît cea a aeroplanelor obișnute și fac un zgomot diferit de al acestora. Interesul pentru aceste avioane a sporit cînd s-a aflat că ele nu sînt prevăzute cu motoare cu elice, ci sînt acționate de un nou sistem de propulsie, numit motor cu reacție. Cu această ocazie mulți dintre noi și-au pus întrebarea: cum pot motoarele cu reacție să asigure propulsia avioanelor, fără a folosi elice?

Pentru a răspunde la această întrebare este necesar să înțelegem că în prealabil să facem o mică incursiune în domeniul fizicii. În natură forțele apar totdeauna perechi: fiecărei forțe exercitate de un corp asupra unui alt corp îi corespunde o forță contrară, numită reacție, exercitată de cel de al doilea corp asupra primului. Pentru a ne da mai bine seama de aceasta, să luăm un exemplu. Iată, de pildă: dacă aruncăm cu putere o bilă grea de metal, ea se deplasează datorită forței exercitate de noi; în același timp însă și corpul nostru este împins înapoi, datorită forței de reacție pe care bila o exercită, la rîndul ei, asupra noastră. Același lucru se întimplă dacă bila este aruncată de un tun, care, după cum se știe, se mișcă înapoi la fiecare tragere, datorită aceleiași forțe de reacție care, în cazul tunului, se numește forță de recul.

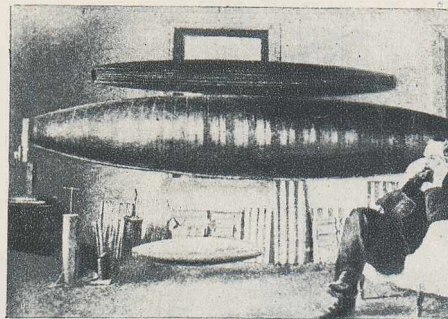
Trecînd acum la un avion obișnuit, observăm că, prin rotirea elicei, palele ei aruncă în spate un curent de aer, care poate fi bine observat, dacă stăm în spatele aparatului. Aerul împins de elice exercită la rîndul lui o împingere, adică o forță de reacție, asupra palelor elicii, producînd astfel forța de propulsie a avionului.

În cazul motorului cu reacție situația este asemănătoare; în adevăr, printr-un orificiu plasat în partea din față, acesta captează aer din atmosferă, care, în timp ce traversează motorul, este împins spre un al doilea orificiu, aflat în spate, pe unde iese cu o viteză mult mai mare decît cea avută la intrarea în motor. Prin aceasta, aerul, accelerat de către motor, exercită la rîndul lui o forță de reacție asupra pereților interiori ai motorului, realizînd în acest fel forța de propulsie. Accelerarea curentului de aer care străbate motorul se obține încălzînd acest aer cu căldura produsă de arderea unui combustibil. Ca rezultat al încălzirii, aerul se dilată, mărindu-și volumul; datorită acestui fapt, viteza lui la ieșirea din motor este mult mai mare decît la intrare, unde aerul, fiind rece,

are un volum mult mai redus.

Pentru a împiedica aerul dilatat să iasă și prin orificiul din față al motorului — în care ca nu s-ar mai realiza accelerare dorită a curentului de aer — motoarele cu reacție sînt prevăzute cu niște dispozitive, ceează, în partea din față a motorului, o presiune sporită care determină aerul dilatat să nu poată ieși din motor decît prin orificiul din spate.

Din cele de mai sus rezultă că atît motoarele cu elice cît și cele cu reacție, funcționează pe baza aceluiași principiu — adică folosirea forței de reacție exercitată asupra motorului de către un curent de aer care este accelerat de motor. Deosebirea dintre ele constă doar în faptul că la acestea din urmă reacția este mai directă

Fizicianul rus, Konstantin Tsiolkovski, a stabilit încă din anul 1903 legile matematice ale propulsiei prin reacție.

ea avînd loc între aer și motor propriu-zis, fără folosirea unui organ intermediar, cum este elicea; astfel se explică și de ce viteza — de motoare cu reacție — este mult mai mare decît cea a motoarelor cu reacție — da acestei categorii de motoare.

Față de motoarele de aviație clasice cu elice, motoarele cu reacție prezintă — înafă de dezavantajele unui consum de combustibil mai ridicat, însemnate avantaje. Principalul lor avantaj constă în aceea că forța de propulsie pe care dezvoltă rămîne aproape neschimbată cînd crește viteza zbor, pe cînd forța de propulsie a motoarelor cu elice scade măsură ce crește viteza de zbor. În așa fel încît cînd acestea aproprie de 800 km/oră, scăderea propulsiei devine atît de bruscă încît face imposibilă depășirea acestei viteze. Folosirea pentru vitezele de zbor mari a motoarelor cu reacție este, de înțeles, întru totul indicată, mai ales în afară de menținerea neschimbată a forței de propulsie, care mai prezintă și avantajul de a avea dimensiuni mult mai mici și de a fi mult mai ușoare decît motoarele clasice.

În adevăr, realizarea motoarelor cu reacție a permis viteza maximă a avioanelor fie mult sporită, astfel că depășirea unei viteze de 11 km/oră a devenit ceva obișnuit la avioanele rapide, iar pentru un viitor apropiat se întrevăd viteze de peste 2500 km/oră. Pentru viteze de zbor mai mici sub 600 km/oră, utilizarea motoarelor cu reacție nu este recomandabilă, deoarece consumul lor de combustibil este, pentru aceeași forță de propulsie, mult mai ridicat decît al motoarelor cu elice.

CE SE ASCUNDE SUB FIRMA „UNIUNII VESTEUEROPENE”

Tovarășul Dănilă Victor, de la fabrica de biciclete „București”, cere să publicăm un scurt articol în care să se arate ce este și ce scopuri urmărește așa-numita „Uniune vesteuropene”.

După prăbușirea proiectului „comunității defensive europene” (c.d.e.), cererile agresive din occident au căutat o altă formulă, menită să îmbrace același conținut ca și al „c.d.e.”, și anume: reinvierea militarismului german în Germania occidentală și includerea acesteia în grupările agresive din apus.

În acest scop, acordurile semnate la Paris la 23 octombrie 1954 prevăd crearea unei așa-numite „uniuni vesteuropene”, care urmează să devină coloana de soc a blocului agresiv al Atlanticului de nord. La această grupare militaristă a țărilor vesteuropene, înghetată de militariștii americani, în afară de Franța, Anglia, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg, participă și Germania occidentală. Scopul real al acestei grupări este acela de a pune la cale o agresiune împotriva Uniunii Sovietice și a celorlalte țări ale lagărului socialist.

Dacă vom compara acordurile de la Paris cu defuncta „comunitate defensivă europeană”, vom vedea că deosebirea dintre ele este aproape inexistentă. După cum se știe, „c.d.e.”-ul prevedea includerea armatei vestgermane în așa-numita „armată europeană”; potrivit acordurilor de la Paris, se proiectează includerea Wehrmachtului refăcut în armata vesteuropenească.

Potrivit acordurilor de la Paris, în „uniunea vesteuropenească” rolul conducător îl va juca Germania occidentală. În conformanță cu art. 4 din protocolul I al acordurilor, consiliul „uniunii vesteuropene” va putea rezolva prin majoritatea simplă de voturi problemele privind controlul asu-

pra armamentelor. Astfel, dacă Germania occidentală va dori ca în loc de cele 12 divizii prevăzute prin acordurile de la Paris să creeze 60 de divizii, este de ajuns ca să fie sprijinită, de pildă, de guvernele celor trei țări din Benelux (Belgia, Olanda, Luxemburg) pentru ca un eventual protest al Franței împotriva acestei măsuri să fie imediat respins.

Protocolul nr. 4 al acordurilor de la Paris prevede crearea unui

Pe de o parte ați renunțat la ea...

...dar pe de altă parte ea trebuie să vă convină pe deplin.

Desen de Boris EFIMOV

așa-zis „organ al uniunii vesteuropene pentru controlul asupra înarmărilor”. Dar existența acestui organ urmărește în realitate un singur scop: să arunce praf în ochii popoarelor. Într-adevăr, acordurile de la Paris nu prevăd nici un fel de sanc-

țiune împotriva acelor țări — și aici este vorba în primul rând de Germania occidentală — care ar depăși proporțiile de fabricare a armamentului. Dimpotrivă, după cum a mărturisit însuși ziarul american „New York Times”, acest „control” asupra înarmărilor nu poate împiedica remilitarizarea Germaniei occidentale și probabil nu va împiedica reinvierea statului major german cu toate pericolele, ce decurg de aici.

Crearea „uniunii vesteuropene” și includerea în aceasta a Germaniei occidentale, urmăresc să lege de mâini și de picioare întregul popor german și să-l subordoneze puterii monopolistilor vestgermani. Prin această, guvernele S.U.A., Marii Britanii și Franței vor să zădărnicească unificarea Germaniei într-un stat unit, pașnic și democratic și să deschidă calea spre transformarea Germaniei occidentale într-un focar de revanșă și agresiune în Europa.

În același timp, ca și în cazul „c.d.e.”, membrii „uniunii vesteuropene” își pun forțele lor armate nemijlocit în subordinea comandamentului forțelor armate ale N.A.T.O. din Europa, deci implicit la dispoziția generalului american care comandă forțele armate ale blocului atlantic. Mai poate fi vorba în acest caz de menținerea suveranității țărilor care fac parte din N.A.T.O.? Hotărât, nu!

Caracterul agresiv și adevăratele țeluri ale așa-zisei „uniuni vesteuropene” explică împotrivirea pe care o întâmpină acordurile de la Paris în țările din Europa occidentală.

În aceste zile, toate popoarele Europei occidentale își intensifică lupta lor, dându-și seama că renunțarea la aceste acorduri și realizarea unei înțelegeri între marile puteri ar contribui la destinderea încordării internaționale și la restabilirea unității Germaniei pe baze pașnice și democratice.

pozitori ca Borodin și Glazunov, — și simfonia lirico-dramatică, al cărei strălucit prototip îl constituie lucrările lui Ceaikovski. Tradițiile muzicii clasice ruse sînt azi continuate de compozitorii sovietici, printre care Prokofiev, Miaskovski, Șostakovici, Hacıaturian sînt proeminenții maeștri ai simfoniei.

Simfonia românească se afirmă

ma ca un gen în neconținut progres. Prin lucrările lor, compozitori ca I. Dumitrescu, A. Mendelssohn, M. Andricu, S. Toduța, N. Bucliu, S. Natra dovedesc, cu măiestrie mereu crescîndă, posibilitatea de dezvoltare simfonică a celei melodice de esență populară, pe baza unui conținut legat de viața și năzuințele poporului nostru.

ȘERPII CEI MAI MARI

Care sînt cei mai mari șerpi din lume, ne întreabă tovarășii Petrescu Gh. și Petrescu Andrian, din București.

In folclorul nostru există numeroase basme cu zmei, create în îndepărtate vremuri de fantazia populară. Aceste cludele anmale sînt prezentate în chip de șerpi uriași, cu aripi și cu mai multe capete pe care le taie pe rînd Făt-Frumos cu paloșul său grozav. De asemenea există legende de cu balauri uriași, dintre care unul a fost uels cu o sabie nemaipomenită, de Iovan Iorgovan. Zice legenda că, zvrîcolindu-se de durerea rănil, balaurul acesta ar fi săpat Valea Cerneli, la Corcoala, unde sînt niște chei foarte frumoase, tăiate de riu în piatră de var. Că apoi, așa clopîțit cum era, tîrîndu-se cu greu pînă la peștera Golubaț, și-a dat acolo ultima suflare, iar din stîrful lui putrezit, au ieșit veninoasele muște columbace. Bineînțeles că știința nu confirmă nimic din asemenea legende.

Pe suprafața pămîntului trăiesc peste o mie de specii de șerpi; cei mai numeroși, și în același timp cei mai mari, trăiesc în țările calde, la ecuator și tropice.

Șerpii cei mai mari care există astăzi în lume sînt pitonii și boa. Lungimea lor maximă nu trece niciodată de 10 m. Pitonul trăiește în partea de sud-est a Asiei, în India, Indochina, arhipelagul Malaez — precum și în Africa. Diferitele sale specii au lungimi cuprinse între 5 pînă la 10 metri. Șarpele boa

și boa de baltă sau anaconda, trăiesc în America de Sud. Diferitele specii de boa au lungimi cuprinse între 3 și 10 metri, iar cele de anaconda între 6 și 10 m. Se înțelege că grosimea acestor șerpi este proporțională cu lungimea lor, iar mijlocul le este întotdeauna mai gros, mai ales după ce înghit cite o căprioară, un pîn sau alte vietăți.

Cît privește șerpii din țara noastră, cei mai mari sînt șarpele de pădure sau al lui Esculap, lung de 1,60 m și cel dungat, ce poate atinge lungimi pînă la 2 m. Acesta din urmă trăiește în poieni de păduri, în tufișuri scunde de unde-și pîndește prada — șoareci, sobolani, cîrțițe, șopîrle și păsărele diferite. Cînd este deranjat părăsește tufișul și-și caută adăpost, ondulindu-și în așa fel corpul în mișcare, de parc-ar pluti deasupra terbiei. Iritat, el mușcă puternic, însă mușcătura lui nu este veninoasă. Cu toate că poate fi destul de dureroasă.

Piton înghințind o pasăre.

DESPRE SIMFONIE

Tovarășele Teodorescu Crina și Runcan Simona, eleve ale școlii nr. 17 din București, vor să afle ce se înțelege prin simfonie.

Simfonismul este acel principiu de creație care urmărește dezvoltarea unei idei, a unui conținut de viață, prin intermediul unui sistem complex de imagini muzicale care se confruntă, se ciocnesc, alternează, e dezvoltă, între ele putînd exista un raport de conflict, contrast sau de strînsă înrudire. Baza acestor imagini muzicale o constituie temele muzicale, care sînt unse unor serii întregi de transformări, cunoscute sub denumirea de dezvoltare simfonică.

Aceste procedee dau posibilitatea exprimării unui conținut de deosebită complexitate și forță dramatică: lupta forțelor antagonice ale vieții, lumea trărilor sufletești celor mai adînci și a marilor aspirații sociale, momente de odihnă, de joc, e meditație, tablouri de natură, năginea marilor serbări sau mișcării populare etc.

Simfonismul, ca principiu de creație, nu se referă în mod neapărat la muzica scrisă pentru orchestra simfonică; numeroase lucrări de muzică de cameră sînt compuse pe baza principiului simfonic, după cum, adesea, lucrări concepute pentru orchestră, au nimic comun cu gîndirea simfonică propriu-zisă.

Simfonismul s-a afirmat ca tip specific de gîndire muzicală începînd cu ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea. „Simfonismul” spunea marelui muzicolog socratic B. Asafiev — reprezintă marea revoluție în consti-

este numai o consecință a acestui fenomen.

În cazul simfoniei, modul simfonic de construire a imaginilor muzicale are în vedere posibilitățile de expresie ale orchestrei simfonice. Trăsăturile caracteristice acestui gen — începînd să se contureze încă în secolul al XVIII-lea în muzica lui Haydn și Mozart — se cristalizează și se maturizează în simfoniile marelui Beethoven. Structura muzicală clasică a simfoniei se bazează pe succesiunea citorva părți, fiecăreia dintre acestea fiindu-i proprie o anumită sferă de imagini. Majoritatea simfoniilor clasice sau contemporane sînt alcătuite, de obicei, din patru părți, care se înlanțuie în modul următor: prima parte (allegro), are o mișcare repede, cu caracter dramatic, precedată fiind uneori de o introducere lentă; partea a doua se caracterizează prin mișcarea lentă (andante, adagio), prin lirism și cantabilitate; partea a treia este dominată de cele mai multe ori de ritmul pregnant și sprinten de dans sau joc plin de însuflețire (menuet, vals, scherzo);

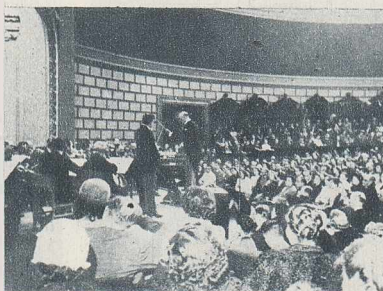
partea a patra apare ca o concluzie a ciclului simfonic, și a fost adesea concepută de compozitori ca un triumf al luptei, ca o sărbătoare a poporului. Aceasta nuanțe, firește, decît o schemă foarte generală, de la care compozitorii s-au abătut de nenumărate ori, în funcție de conținutul, ideea pe care urmăreau s-o exprime prin muzica lor. La Cesar Franck de pildă, simfonia are trei părți, în timp ce Berlioz mărește numărul acestora la cinci. Partea a doua din Sim-

fonia a IX-a de Beethoven este un scherzo impetuos, iar finalul simfoniei „Patetica” de Ceaikovski are un caracter profund tragic.

Cîteva cuvinte, despre cei mai de seamă reprezentanți ai simfoniei. Tradițiile simfoniei lui Beethoven — care se făcuse ecoul generoaselor idei de eliberare și înfrățire a popoarelor, de la începutul secolului al XIX-lea — au fost continuate de Schubert, Schumann, Brahms, Mahler, care au lărgit sfera stărilor sufletești cuprinse în operele aparținînd acestui gen. Prin muzica lui Berlioz („Simfonia fantastică”), simfonia s-a dezvoltat pe linia programatismului, deja existent embrionar în muzica lui Beethoven. Compozitorul francez C. Franck a dezvoltat o altă linie, izvorînd din simfoniile beethoveniene — legătura tematică dintre cele patru părți ale simfoniei — dînd un strălucit model de simfonie așa-zisă ciclică.

În muzică rusă s-au manifestat două linii esențiale de dezvoltare ale simfoniei: simfonia eroico-epică, — reprezentată de com-

Filarmonica de Stat din București, dirijată de maestrul George Georgescu.

O CURIOSITATE FILATELICA: STAMPILA MUTA

Pionierii Rabinovici Jenică și Grigorescu Aurel, din Capitală, doresc să cunoască ce este „stampila muta”.

Răspundem acestei cereri, publicînd materialul de față.

Colecționarea picurilor cu stampile oficiale este relativ puțin răspîndită la noi, în raport cu alte state, unde există zeci de mii de asemenea colecționari. Cele mai apreciate colecții sînt cele cu stampile din Austria veche.

Cele mai rare și mai căutate asemenea piese sînt stampilele denumite mute, adică acelea care nu au nici dată și nici text. Aceste stampile cu diferite forme geometrice au fost întrebuințate mai ales între anii 1840-1880. Ele sînt interesante nu numai prin forma lor, ci și datorită scopului pentru care au fost întrebuințate. Există o întreagă literatură ce se ocupă de aceste stampile întrebuințate în așa numita epocă prefilatelice și clasică a filateliei.

Dintre aceste stampile cele mai cunoscute sînt cele denumite „crucile de Malta”.

Găsim interesant să reproducem cîteva din aceste stampile, arătînd și scopul pentru care au fost întrebuințate.

1. Stampila (tuș roșu) întrebuințată pentru trimiteri al căror „porto” a fost achitat în bani la șeful oficiului postal.
2. Stampila (tuș roșu) pentru trimiterile ce nu au fost expediate regulat în ziua predării, din cauza unei greșite cărări.
3. Stampila (tuș albastru) pen-

tru corespondența care din cauza adresei incomplete nu a putut fi expediată în ziua prezentării.

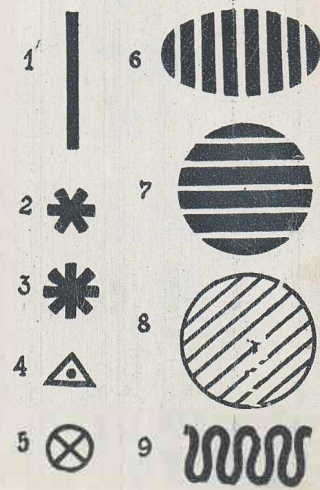
4. Stampila (tuș roșu) pentru scrisori ce au fost depuse după închiderea sacilor de poștă.

5. Stampila (tuș violet) întrebuințată la trimiterile externe, care au pierdut legătura postală.

6-7. Stampile întrebuințate pentru trimiteri insuficient francate.

8. Stampila întrebuințată pînă acum cîteva ani la cîteva oficii postale din Scoția.

9. Stampila întrebuințată în această formă numai în districtul postal apusean al Londrei, pentru trimiterile insuficient francate.

Flai să învățăm c

Primele biciclete au apărut la noi abia pe la sfârșitul secolului trecut. Ca sport, ciclismul s-a dezvoltat mult mai târziu. Cîteva concursuri ușoare la „șosea” și atîta tot.

Această slabă dezvoltare își gisea explicația în faptul că ciclismul e un sport care necesită echipament ce nu stătea la îndemîna oricui. În condițiile statului burghez, el nu putea fi practicat decît de o mîină de privilegiați.

Astăzi, ciclismul a devenit la noi un sport de mase.

Pretutindeni, în toate colțurile țării, tineretul are posibilitatea să practice acest frumos sport, prin secțiile de ciclism ale asociațiilor și colectivelor sportive. La dispoziția acelor care l-au îndrăgit stau biciclete moderne de curse, echipament și antrenori. Pentru elementele talentate, Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport de pe lîngă Consiliul de Miniștri inițiază, în fiecare vară, tabere și cantonamente în București și în alte centre

importante din țară. Din aceste tabere, puse sub îndrumarea celor mai buni antrenori, s-au ridicat elemente tinere, fruntași ai ciclismului, ca Dumitrescu, Moiceanu, Zănone, Milea etc.

★

— Vin! Vin cicliștii! Uite-l pe Șandru! Ba nu, e Sebe! Șandru e al doilea, în tricoul roșu...

În pluton strîns, cicliștii urcă ultima serpentină înainte de a ajunge la Breaza,

Cînd condițiile atmosferice nu sînt favorabile, ciclistul se poate antrena în sală. Rola este a „șosea artificială” pe care ciclistul „înghite” kilometri. Și, cu toate că e lipsit de peisajul natural al șoselelor, antrenamentul acesta îl mulțumește deocamdată. ←

Tot mai multe tinere se înscriu în colectivele sportive pentru a practica ciclismul. Cornelia Vissarion din colectivul Progresul C. P. C. S., în timpul unui antrenament. →

Pregătirea fizică generală stă la baza ridicării elementelor tinere în sport. Fotografia de mai jos a fost făcută la secția de ciclism a asociației „Dinamo”-București, în timpul unui antrenament de sală. ↓

Ciclismul!

Nici forța mîinilor nu trebuie neglijată. Pentru aceasta exercițiile de haltere sînt cele mai indicate. Ciclistul Constantin Dumitrescu ridică cu ușurință haltera de 60 kg.

însoțiți de strigătele vesele ale copiilor și de încurajările zgomotoase ale celor vîrstnici.

Hărțuielele nu conținesc. Din cînd în cînd, o încercare de evadare stîrnește animație în mulțimea de spectatori ieșită pe marginea șoselei, în întîmpinarea cicliștilor:

— Hai Sebe! Nu te lăsa, păiete! Trage acuma tare! Dar încurajările și strigătele se curmă într-un regret general:

— L-au prins!
Fugarul, încadrat de restul plutonului, se resemnează pentru moment, pedalînd în ritmul general, avînd aspectul liniștit, și totuși mocnitor, al mării care se dîhnește după zbuciumul urios al valurilor.

Deodată, din pluton a ieșit Moiceanu. Ca risipit e o furtună năprasnică,

restul plutonului s-a înșirat de-a lungul șoselei în urmărirea îndrăznețului fugar. Cu mîinile încleștate pe ghidon, cu privirea fixă, în care se citește hotărîrea neclintită de a învinge, Moiceanu pedalează din răsputeri, în ritmul unei moriște îndrăcite. Treplat, distanța dintre el și urmăritori crește.

Evadarea a reușit... Pe dinaintea ochilor îți trec, în goana bicicletelor, tricouri roșii, verzi, albe, albastre. O clipă ai în fața ochilor viziunea unui curcubeu mișcător. Dar totul dispare după o cotitură a drumului și privindu-i așa cum se duc, pedalînd regulat, avîntul tineresc te-ndeamnă să-ți spui în șoaptă, numai pentru tine:

— Anul ăsta nu mă mai las! M-apuc de ciclism..

Val CONEA

Bicicleta e tovarășul credincios al ciclistului. Trebuie s-o cunoști și s-o îngrijești pentru ca ea să te servească bine. N. Maxim studiază împreună cu ceilalți membri ai lotului național pinioanele complicate ale bicicletei de curse.

Pentru ca șaua să nu-l jeneze în timpul alergării ciclistul trebuie să atingă cu talpa piciorului întins pedala lăsată în jos.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

AGRICULTURA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	S	C	U	L	A	A	L	D	A	N	P	A	T	R	A	T	
2	A	N	A	U	L	S	E	S	C	A	D	K	E	O			
3	R	E	R	U	R	A	M	A	R	A	S	M	T				
4	C	A	L	D	P	O	L	G	H	I	Z	A	N	T	S		
5	I	T	O	M	D	E	A	R	A	N	O	T					
6	N	A	E	R	I	G	A	R	E	I	R	I					
7	A	R	A	R	A	T	U	R	I	T	A	E					
8	A	G	R	O	N	O	M	I	P	A	D	V	R	I			
9	A	R	A	S	A	R	I	O	I	G							
10	G	R	A	B	I	I	N	S	A	M	I	N	T	A	R	I	
11	R	A	P	I	T	A	O	A									
12	A	R	A	L	G	R	A	D	I	N	A	R	O	A	D	E	
13	R	I	T	P	R	A	S	I	T	O	R	I	S	P	I	C	
14	A	T	A	R	O	M	E	I	N	A	P	O	I	A	T	E	

Acest joc nu face parte din concurs

ORIZONTAL: 1) Unealtă — Cinepă de toamnă — Forma în care se dispun cuiburile de porumb pentru a da o recoltă sporită la hectar. 2) Grâu de primăvară, în trebuințat mai mult la fabricarea pastelor făinoase — Teren favorabil culturii cerealelor — Calificarea și sporirea numărului lor în agricultură este una din sarcinile importante trasate de partid prin proiectul de Directive ale Congresului al II-lea. 3) Lac în Irlanda — Dumnealui are un mers aparte! — Râu în U.R.S.S. — Unitate socialistă în agricultură. 4) Timp prielnic coacerii cerealelor — Afectunda plantele — S.M.T. (anagr.) 5) Volum — Plantă cerealică cultivată în regiuni de munte — Ei, bine! (trans.). 6) Diminutiv masculin — Mijloc folosit în agricultură pentru adărea ogoarelor — Operație prevăzută în normele de întreținere a culturilor de bumbac. 7) Fac o muncă de primăvară — Ogoare răscolite de pluguri — Sistem de lucrare a pământului pentru obținerea unei fertilități maxime. 8) Inginerii ogoarelor — Una din cele mai importante bogății ale patriei noastre (pl.). 9) A încolți — Ni-le furnizează cultivatorii de legume — Insecte coleoptere. 10) A accelera — Importante lucrări agricole de primăvară. 11) Plantă industrială — Comună în regiunea Baia Mare — Gaz — Două litere din pînă... 12) Lac în U.R.S.S. — Gospodarul bun o curăță primăvara de uscături... — iar toamna culege strădania muncii sale. 13) Un fel de hot bont! — Unealtă agricolă (pl.) — Se leagă în soare plin de rod. 14) Bine cunoscut animal rebusist — Gustul parfumat al fructelor (pl.)

— Luptăm contra ei dînd pămîntului îngrășăminte chimice.

VERTICAL: 1) Și-a luat-o (zărănimea) muncitoare în lupta pentru mărirea producției de grâu la hectar — Referitor la munca cîmpului (fem.). 2) A construi (fig.) — Răstoarnă brazda — Pus la intervale mari, așa cum e porumbul semănat în cuiburile dispuse în pătrat. 3) Folosese la lucrarea pămîntului — Ogor afinat. 4) Notă muzicală — ... și încă una — Pămînt bun pentru agricultură. 5) Termen de comparație pentru holdele coapte — Am simțit parfumul florilor — Pere... 6) Este nelipsit din turmele care urcă primăvara la munte — Leziune — Prefix în temă. 7) Recoltează ierburile (pl.) — O definiție poetică ce stă într-un pom. 8) Local sigiliului — Plante alimentare. 9) Mijloc de a reda agriculturii terenurile arabile inundate (pl.) — A planta. 10) Lucrări care au menirea de a reda agriculturii terenurile mlaștinoase — Unealtă folosită într-o operație pe care tehnica agricolă modernă o consideră drept o practică profund dăunătoare culturilor. 11) Logodnic — Încărcat cu fructe — Udă ogoarele. 12) A instala — Localitate lângă Sibiu. 13) Fructul ce cade... copt din pom — Cade la vînturatul grîului (pl.) — Idem. 14) Adu (pop.) — Bate nituri. 15) Traian — Transformă grîul în făină — Fără gust (fig.). 16) Un soi de lasă-mă să te las — Este foarte necesară pentru buna dezvoltare a culturilor. 17) Manuscris — Cămăși țărănești — Cugetat. 18) Pe deplin — Pămînt întins, propice agriculturii — „Pui un bob să iasă...”

Reamintim participanților la concursul nostru de jocuri distractive că ultimul termen în care ne pot expedia dezlegările este 15 aprilie 1955. Nici o dezlegare trimisă după această dată nu va fi luată în considerație. Sînt socotite ca sosite în termen toate dezlegările depuse la oficiile poștale pînă în ziua de 15 aprilie inclusiv.

Atragem atenția participanților la concurs că răspunsurile de mai jos sînt valabile pentru întrebările puse de numeroși alți cititori, înafara celor al căror nume îl indicăm. Ca atare, rugăm pe toți dezlegătorii să rețină cu atenție toate lămuririle pe care le dăm în numărul de față, precum și cele date în numerele precedente.

În această ordine de idei, reamintim că în numerele de pînă acum ale revistei, am publicat următoarele materiale menite a ajuta pe participanții la concurs precum și rectificări la unele greșeli:

- 1) În nr. 2 (15 ianuarie) — o precizare cu privire la jocul „Carte de vizită” (din seria I);
- 2) În nr. 3 (1 februarie) — materialul „Cum se dezleagă jocurile distractive” și condițiile de participare la concursul nostru de jocuri;
- 3) În nr. 4 (15 februarie) — mai multe lămuriri privitoare la felul în care trebuie să fie trimise dezlegările, precum și precizări cu privire la dezlegarea jocurilor „Problemă feroviară” și „Carte de vizită” (din seria I);
- 4) În nr. 5 (1 martie) — o precizare privitoare la jocul „Romb geografic” (din seria a II-a), precum și punctajul jocului „Tot mai multe bunuri pentru oamenii muncii” (din seria a IV-a);
- 5) În nr. 6 (15 martie) — precizări privitoare la jocurile: „Reconstituire” (din seria a II-a); „Jocul cheilor” (din seria a V-a) și „Incursiune silabică în geografie” (din seria a V-a); de asemenea am dat și lămuriri privitoare la caricaturile „Istoria unei confecții” și „Instantaneu din S.U.A.”, care nu au nimic comun cu concursul.

Tovarășii care se adresează revistei, cerînd să li se răspundă la diferite probleme, sînt rugați să indice adresa — cu localitatea, strada și numărul.

Păcală Dumitru — Făgăraș și Petriceanu C. — Urleasca-Brăila. La un monoverb, desenul dat trebuie să fie astfel interpretat, încît să dea un cuvînt format din atîtea părți și atîtea litere, cite indică cheia.

La rebus, cheia nu e obligatorie. Dacă se dă, însă — pentru ușurarea dezlegării — fiecare cifră indică numărul de litere al cuvîntului respectiv. Semnul dintre cifre, fie el +, -, nu face altceva decît să te despărta, fără a avea vreo altă semnificație. Deci cheia 3-4-4-4 a

rebusului grafic din nr. 3 indică literele fiecărui cuvînt. Cheia: 3-2 și 3-3 indică, de asemenea, numărul de litere cuprinse în cuvintele celor două dezlegări ale rebo-ului cu două soluții.

Dragoș Ebotiuc — Sîsogli - Tr. Severin. La jocul „Rozetă” nr. 25-26 nu poate exista confuzie, deoarece numărul de căsuțe vă indică exact numele autorului.

Simion M. Ștefan — București. La careul „Pentru pace”, puteți pune ori care din cele două note muzicale. Ambele soluții sînt juste și vor fi luate în considerație.

Munteanu Constantin — București. Nu puteți participa la concurs decît dacă anexați fiecărei serii de jocuri bonul de participant respectiv. La cealaltă problemă ridicată de dv., am mai răspuns că s-a hotărît să se socotească dezlegat numai un joc care nu are nici o greșeală. Numai astfel, vom putea selecționa premianții.

Holdan Corneliu — Havîna Darabani. Rebusul nu are cheie în mod obligatoriu. Însă rebusului de care amintiiți dv., fiind mai aproape de criptografie, pentru a nu prezenta greutăți la dezlegare i s-a dat o cheie.

Gurconiu Emil — Roman. La jocul „Birocratul”, definiția la 5 vertical, partea doua, este corectă. Documentați-vă și veți afla semnificația cuvîntului.

Horea Delabrad — Aghirș-Pluș. Cheia criptografiei publicată în numărul 1 este corectă; nu s-a strecurat nici o greșeală. Dezlegarea trebuie să corespundă acestei chei. În privința cuvintelor cu același înțeles, sau înțeles diferit, ele se grupează toate sub titulatura de palindrom, cealaltă nemaifiind uzuală.

Birsan Mircea — București. La metagramă se schimbă numai prima literă a cuvîntului. Dacă la

un monoverb găsiți mai multe soluții, care să corespundă aceluiași chei, le puteți trimite. Primesc punctajul celor corespunzătoare, iar celelalte se anulează. De asemenea, la cartea de vizită, cuvintele trebuie să aibă o anumită succesiune; în caz contrar dezlegarea se anulează.

Vișan Gh. — Buftlea. Puteți participa la concurs fără să trimiteți dezlegările tuturor jocurilor publicate în seriile acestuia. Aveți însă mai puține șanse să vă numărați printre premianți.

Ionescu Ștefan — Mîhăești-Dragănești. La jocul „Problemă feroviară” puteți trimite toate soluțiile găsite de dv.

Marin T. Neicu — Cîmpulung. Ați interpretat greșit una din condițiile concursului. Dezlegările trebuie scrise pe o singură față a filei de hîrtie (nu pe ambele fețe), dar puteți folosi atîtea file, cite vă sînt necesare copierii tuturor dezlegărilor. Dimensiunea coliturii de hîrtie pe care veți scrie dezlegările nu are nici o importanță; desigur că puteți folosi coli din caiete ori coli de hîrtie din cea denumită „ministerială”. În orice caz, n-ar fi de loc plăcut pentru comisia de triere a dezlegărilor să vină soluțiile scrise pe o singură coală de hîrtie, de mărimea unui cearșaf — așa cum au propus unii cititori.

Eugen Knapeh — Arad. Fiecare dezlegare trebuie să poarte titlul jocului respectiv. Nu este obligatoriu să executați și desenul jocului, anexîndu-i dezlegarea.

V. Negrescu — Or. Stalin. Toate lucrările literare menționate în careul „Autori și cărți” au fost traduse în limba romînă.

Ionel Bodnariu — Constanța. Dezlegarea jocului „Dintr-un pătrat” o constituie un pătrat de hîrtie, cărula, făcîndu-i-se tăieturile și îndoliturile respective, trebuie să i se dea forma identică cu cea a desenului din revistă. La jocul „Problemă aritmetică” ne puteți trimite toate soluțiile; cele corespunzătoare vor primi punctajul cuvenit.

Zgoanță Elena — Plocești. „Criptografia teatrală” este corect înșărită. Nu vă putem spune însă dacă ați găsit soluția justă. Cereți în repertoriul teatrelor și veți găsi răspunsul.

Victor Zbarcea — Buzeni. La jocul „Reconstituire” faceți un desen asemănător celui din revistă, apoi îl decupați și lipiți literele pe o filă de hîrtie — sau, dacă vreți, puteți decupa direct din revistă fragmentele, lipindu-le apoi pe o filă de hîrtie. Ele pot fi lipite fie pe față, fie pe spate — după cum socotește dezbaterii că obține soluția corectă — cu o singură condiție: toate fragmentele să fie lipite numai pe una dintre cele două fețe (ori pe față, ori pe spate). Aceleași indicații sînt valabile și pentru „Jocul cheilor”, apărut în nr. 6.

Cheia monoverbului din seria a II-a este corectă. La „Rebo”, puteți interpreta figurile în ce ordine doriți.

Hugo Amster — Sibiu. La golful de cuvinte din seria a IV-a schimbați succesiv cite o literă în căsuța indicată-vă și veți ajunge la șaptelea, schimbînd din nou o literă, ce nu mai e indicată, veți ajunge la cuvîntul cerut.

Toma Temistache — București. La jocul „Problemă feroviară” prin a nu se tampona vagoanele se înțelege ca vagoanele să nu se lovească.

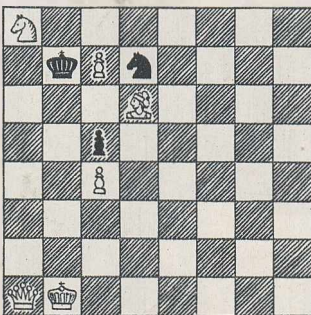
Constantin Bălățescu — București. La jocul „Rebo” se acordă patru puncte pentru ambele soluții. Numai una dintre cele două soluții primește doar două puncte

ȘAH — ȘAH — ȘAH

L. KNOTEK

(R. Cehoslovacă)

Premiul I la concursul internațional în memoria lui A. White, 1953.

Mat în 3 mutări

(Controlul poziției. Alb: Rb1, Da1, Nd6, Ca8, Pc4, e7; Negru: Rb7, Cd7, Pc5)

REDACȚIA: BUCUREȘTI Căsuța Poștală 56
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR
3 luni: 9 lei
6 luni: 15 lei
un an: 36 lei

PRIMĂVARA
LA BONN

Cuplul Dulles-
Adenauer se
leagănă în dulci
speranțe...

Desen de
Eugen TARU

Eug. Taru 1955

FLACARA

Nr. 7 (56) -- 1 aprilie 1955

Prețui 1,50 lei